

Broj 2/2016. - Godina CXXX - Sarajevo

ISSN 1512-7001

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

GODINA MILOSRĐA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Mladen Kalfić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

SVETA STOLICA

Poruka pape Franje za svjetski misijski dan 2016.	159
Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 25. svibnja 2016.	160
Apostolsko pismo motu proprio pape Franje „Poput brižne majke“	162

CCEE

Dokument COMECE-a o palijativnoj skrbi u Europskoj uniji	164
--	-----

BK BIH

Priopćenje sa 66. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	165
Održana sjednica Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu	166
Poziv biskupima i provincijalima na Treći susret svećenika u Bosni i Hercegovini	168
Pozic svećenicima na Treći susret svećenika u Bosni i Hercegovini	169
Biskupi BK BiH: Poruka javnosti s obzirom na aktualno stanje u Bosni i Hercegovini	171
XI. susret biskupa BK BiH s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH - PRIOPĆENJE	174
VI. Susret biskupa BK BiH s franjevačkim provincijalima u BiH - PRIOPĆENJE	175
Treći međudekanski susret u Bosni i Hercegovini	176
Propovijed biskupa Marka Semrena na Misi u okviru međudekanskog susreta u Travniku	177
Održana trinaesta sjednica Stalnog vijeća Biskupske konferencije BiH	179

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Skupljanje kolekte 24. travnja 2016. godine za Ukrajinu	180
Popis poginulih i nestalih župljana tijekom Drugog svjetskog rata i poraća	180
Izviješće o pastoralnim aktivnostima u Godini milosrđa	182
Seminar za ovlast ispovijedanja 2016.	183
Primanje kandidata u Malo sjemenište i u bogosloviju nadbiskupije vrhbosanske	184
Duhovna obnova završnih razreda Osnovne škole u Nadbiskupskom sjemeništu Petar Barbarić u Travniku od 19. - 21. lipnja 2016.	186
Imenovanje Povjerenstva za završni ispit Pastoralnoj godini	187
Poziv na III. susret svih svećenika na području BIH u Tomislavgrad	187
Svećenici slavljenici – jubilarci u 2016.	188
Imenovanja i premještaji	188
Dozvole	188
Kronika Vinka kardinala Puljića od 1. ožujka do 1. lipnja 2016.	188

PRILOZI

Nesigurna savjetovati i neuka poučiti	201
Grešnik i ožalošćeni u milosti	203
„Uvrede oprostiti; podnositi one koji nam čine zlo; za žive i mrtve Boga moliti“	205
Propovijed na Misi prigodom Svećenički sabora Vrhbosanske nadbiskupije	206
Propovijed prigodom Ministrantskog zborovanja VN	208
Tijelo svetog Leopolda Bogdana Mandića u Zagrebu	209

Priopćenje kardinala Vinka Puljića u povodu prijetnji upućenih biskupu Franji Komarici	211
Propovijed biskupa Ratka Perića na proslavi patrona Vrhbosanske nadbiskupije i sarajevske katedrale	213

BILJEŽIMO

Proslavljen patron Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu	216
XXII. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije	217
U međunarodnom sjemeništu Redemptoris mater kardinal Puljić podijelio službe lektorata i kandidature	218
Održan XIV. susret zborova Vrhbosanske nadbiskupije	220
XIX. Ministrantsko zborovanje Vrhbosanske nadbiskupije	222
Popis župa po dekanatima koji su prijavili i doveli svoje ministrante na XIX. Susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije	224
45. Dan mladih Vrhbosanske nadbiskupije Komušina kao mjesto duhovnosti, susreta i radosti	225
Tiskan komentar četvrte knjige Zakonika kanonskog prava	226
“Kršćanski latinisti” - nova knjiga u izdanju Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu	227

GODIŠNJICA POSJETA PAPE FRANJE SARAJEVU

Svečano Euharistijsko slavlje i Akademija na prvu obljetnicu posjeta pape Franje Bosni i Hercegovini	228
Pozdravna riječ nadbiskupa vrhbosanskog Vinka kardinala Puljića	230
Papine poruke i geste u medijskom praćenju - Belmin Karamehmedović, generalni direktor BHRT-a	230
Papine poruke nositeljima vlasti - Predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine Marinko Čavara	232
Aktualizacija govora pape Franje na ekumenskom i međureligijskom susretu - Dr. fra Mile Babić, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu	234
Papine poruke mladima - Dr. vlč. Šimo Maršić, ravnatelj Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih Ivan Pavao II.	236

Poruka pape Franje za svjetski misijski dan 2016.

Misionarska Crkva, svjedokinja milosrđa

Draga braćo i sestre, izvanredni Jubilej milosrđa, koji Crkva slavi, baca posebno svjetlo također na Svjetski misijski dan 2016.: poziva nas promatrati misiju ad gentes kao veliko, neizmjereno djelo milosrđa, bilo duhovnog bilo materijalnog. Na ovaj Svjetski misijski dan svi smo pozvani "izlaziti" kao učenici misionari, svaki velikodušno ulažući svoje talente, kreativnost, mudrost i iskustvo kako bi se donijelo poruku Božje nježnosti i suosjećanja čitavoj ljudskoj obitelji. Po misijskom poslanju, Crkva brine za one koji ne poznaju evanđelje, jer želi da se svi ljudi spase i dožive ljubav Gospodnju. Ona "ima zadatak naviještati Božje milosrđe, to živo srce evanđelja" (*Misericordiae vultus*, 12) i naviještati ga u svakom kutku svijeta, da ono dopre do svakog muškarca i žene, bili oni mladi ili stari.

U susretu svake osobe s milosrđem Očevo se srce ispuni dubokom radošću; od samog početka, Otac pun ljubavi se okreće također najslabijima, jer njegova veličina i moć se otkrivaju upravo u njegovoj sposobnosti da se postovjećuje s malenima, odbačenima i potlačenicima (usp. Pnz 4, 31, Ps 86, 15; 103, 8; 111, 4). On je dobrohotan, pažljiv i vjeran Bog, koji je blizak onima u potrebi, osobito siromašnima; on ulazi s nježnošću u ljudsku stvarnost, baš kao što to čine otac i majka u životima svoje djece (usp. Jr 31, 20). Izraz koji se u Bibliji koristi za milosrđe upućuje na majčino krilo: odnosi se dakle na ljubav majke prema djeci, onoj djeci koju će ona uvijek ljubiti, u svakoj prilici i ma što da se dogodilo, jer su plod njezine utrobe. To je također bitan aspekt ljubavi koju Bog gaji prema svoj svojoj djeci, na osobit način prema pripadnicima naroda koji je od njega potekao i koji on želi podizati i odgajati; pred njihovom slabošću i nevjerom, srce bi mu se ganulo i obuzimalo ga je suosjećanje (usp. Hoš 11, 8). On je milosrdan prema svima, njegova ljubav je za sve narode i njegova nježnost se proteže na sva stvorenja (usp. Ps 145, 8-9).

Milosrđe nalazi svoje najviše i najpotpunije očitovanje u utjelovljenoj Riječi. Ona otkriva lice Oca bogata milosrđem "o njemu on govori i tumači ga ne samo slikama i prisposoba-

ma, već nadasve on milosrđe utjelovljuje i uosobljuje" (Ivan Pavao II., Enc. *Dives in misericordia*, 2). Kad rado primamo i slijedimo Isusa po Evanđelju i sakramentima, možemo, uz pomoć Duha Svetoga, postati milosrdni kao što je naš nebeski Otac milosrdan; možemo naučiti voljeti kao što on nas ljubi i učiniti od svojega života besplatan dar, znak njegove dobrote (usp. *Misericordiae vultus*, 3). Crkva, usred svijeta, je prije svega zajednica koja živi Kristovo milosrđe: trajno osjeća njegov pogled i da ju je izabrao svojom milosrdnom ljubavlju. Ta ljubav nadahnjuje Crkvu u njezinu poslanju, ona je živi i daje je upoznati svim narodima kroz smjeren dijalog sa svakom kulturom i vjerskim uvjerenjem.

Tu milosrdnu ljubav, baš kao u počecima Crkve, svjedoče mnogi muškarci i žene svih životnih dobi i položaja. Značajna i sve veća prisutnost žena u svijetu misija, rame uz rame s muškarcima, rječiti je znak Božje majčinske ljubavi. Vjernice laikinje ili Bogu posvećene žene, a danas nerijetko i cijele obitelji, ostvaruju svoj misijski poziv u raznim oblicima: od izravnog naviještanja evanđelja do karitativne službe. Priključene evangelizacijskom i sakramentalnom djelovanju misionara, žene i obitelji često bolje razumiju probleme ljudi i znaju kako im pristupiti na odgovarajući i, katkad, nov način: u posvećivanju brige životu, sa snažnim naglaskom na ljudima, a ne strukturama, te ulažući sve ljudske i duhovne resurse u izgrađivanje dobrih odnosa, sklada, mira, solidarnosti, dijaloga, suradnje i bratstva, kako među pojedincima tako i u društvenom i kulturnom životu, posebice kroz brigu za siromašne.

Na mnogim mjestima evangelizacija započinje obrazovanjem, čemu djelo misija posvećuje mnogo vremena i truda, poput milosrdnog vinogradara iz Evanđelja (usp. Lk 13, 7-9; Iv 15, 1), strpljivo čekajući plodove nakon godina sporoga izgrađivanja; na taj način dolaze novi ljudi sposobni za djelo evangelizacije i dovesti evanđelje na ona mjesta gdje se to inače ne bi moglo ni zamisliti. Crkvu se također može nazivati "majkom" također za sve one koji će jednoga dana povjerovati u Krista.

Nadam se, stoga, da će sveti Božji narod i dalje ostvarivati tu majčinsku službu milosrđa, koja pomaže onima koji još nisu čuli za Gospodina da ga nađu i uzljube. Vjera je Božji dar, a ne plod prozelitizma; ipak, ona raste zahvaljujući vjeri i ljubavi vjerovjesnika koji su svjedoci Kr-ista. Dok prolaze svijetom, Isusovi učenici mora-ju imati onu ljubav koja nema granica, istu onu ljubav koju je naš Gospodin imao za sve ljude. Mi naviještamo najljepši i najveći dar koji nam je dao: njegov život i njegovu ljubav.

Svi narodi i kulture imaju pravo primiti poruku spasenja koja je Božji dar svakoj osobi. To je utoliko potrebnije kad se uzme u obzir koliko je mnogo nepravdi, ratova i humanitar-nih kriza danas koje tek treba riješiti. Mision-ari znaju iz iskustva da evanđelje oprostjenja i milosrđa može donijeti radost i pomirenje, pravdu i mir. Nalog iz Evanđelja: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeci ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!" (Mt 28, 19-20) nije nimalo izgubio na snazi; štoviše sve nas obvezuje, u trenutnim prilikama i sadašnjim izazovima, osjetiti se pozvanima na novi misionarski "izlazak", kao što sam to rekao u apostolskoj pobudnici Evangelii gau-dium: "Svaki kršćanin i svaka zajednica mora-ju raspoznati put koji Gospodin pokazuje, ali od svih nas traži se da prihvatimo ovaj poziv:

izaći iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti poći na sve periferije koje trebaju svjetlo evan-đelja" (20).

Upravo ove jubilejske godine slavi se 90. obljetnica Svjetskog misijskog dana, koji je pokrenulo Papinsko djelo za širenje vjere a odobrio papa Pio XI. godine 1926. Smatram stoga uputnim podsjetiti na mudre upute mojih predšasnika, koji su odredili da tome Djelu budu namijenjeni svi prilozi koji se u svakoj biskupiji, župi, vjerskoj zajednici, udruzi i crkvenom pokretu diljem svijeta prikupe za pomaganje kršćanskim zajednicama kojima je pomoć potrebna i za pružanje potpore naviještanju evanđelja do nakraj zemlje. Ni danas ne izostavimo taj znak misionarskog crkvenog zajedništva. Ne dopustimo da nam srca budu zatvorena u naše pojedinačne brige, već ih otvorimo obzorima čitavog čovječanstva.

Neka Presveta Bogorodica Marija, uzvišena slika otkupljenog čovječanstva, misionarski uzor za Crkvu, nauči sve muškarce, žene i obitelji, njegovati i čuvati na svakom mjestu živu i tajanstvenu prisutnost Uskrsloga Gospodina, koji obnavlja i ispunja radosnim milosrdem odnose među osobama, kulturama i narodima.

*Iz Vatikana, 15. svibnja 2016.,
na svetkovinu Duhova
Papa Franjo*

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 25. svibnja 2016.

Apeli Svetog Oca "Svagda moliti i nikada ne sustati"

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Evanđeoska prispodoba koju smo upravo čuli (usp. Lk 18, 1-8) sadrži u sebi važnu poruku: "kako valja svagda moliti i nikada ne sustati" (r. 1). Dakle, ne moli se ponekad, kada za tim osjetim potrebu. Ne, Isus kaže da treba "svagda moliti i nikada ne sustati". On donosi primjer udovice i suca.

Sudac je moćnik, pozvan donositi presude na temelju Mojsijeva zakona. Stoga je biblijska

tradicija preporučivala da suci budu bogobojazni ljudi, pouzdani, nepristrani i nepotkupljivi (usp. Izl 18, 21). Naprotiv, ovaj sudac "Boga se nije bojao, za ljude nije mario" (r. 2). Bio je to nepravedan sudac, beskrupulozan, koji nije mario za Zakon, već je činio što je htio, prema vlastitom interesu. Njemu se udovica obraća tražeći pravdu. Udovice, zajedno sa siročadi i strancima, bile su najranjivije skupine društva. Prava koja im je Zakon osiguravao moglo se lako gaziti, jer, budući da se radilo o

usamljenim i bespomoćnim osobama, teško im se bilo izboriti za svoja prava: neka siromašna udovica, tamo, sama, nitko je ne brani, mogli su je ignorirati, čak joj ni ne dati pravdu. Jednako tako i siročić, stranac i migrant: u to doba ta je problematika bila snažno prisutna. Suočena s ravnodušnošću suca, udovica pribjegava svom jedinom oružju: uporno ga moli, predstavljajući mu svoj zahtjev za pravdom. I upravo tom upornošću postiže cilj. Sudac je, naime, u jednom trenutku uslišava, a ne zato što je potaknut milosrdem, ili zato što mu to savjest nalaže; jednostavno priznaje: "jer mi udovica ova dodijava, obranit ću je da vječno ne dolazi mučiti me" (r. 5).

Iz ove prispodobe Isus izvlači dva zaključka: ako je udovica uspjela pridobiti nepravednog suca svojim upornim traženjima, koliko će više Bog, koji je dobri i pravedni Otac, "obraniti svoje izabrane koji dan i noć vape k njemu sve ako i odgađa stvar njihovu"; oni neće na to dugo čekati, "ustat će žurno na njihovu obranu" (rr. 7-8).

Zato Isus poziva da se moli "neumorno". Svi proživljavamo trenutke umora i obeshrarenosti, prije svega kad se čini da je naša molitva бесплодна. Ali Isus nam jamči: za razliku od nepravednog suca, Bog spremno uslišava svoju djecu, premda to ne znači da će to učiniti u vremenima i onako kako bismo mi htjeli. Molitva nije čarobni štapić! Ona pomaže sačuvati vjeru u Boga, u njega se uzdati i kad ne shvaćamo njegovu volju. U tome, nam je sam Isus – koji je toliko molio! – primjer. U poslanici Hebrejima se podsjeća da "on je u dane svoga zemaljskog života sa silnim vapajem i suzama prikazivao molitve i prošnje Onomu koji ga je mogao spasiti od smrti. I bî uslišan zbog svoje predanosti" (5, 7). Na prvi pogled ova se tvrdnja čini netočnom, jer je Isus umro na križu. Ipak poslanica Hebrejima ne griješi: Bog je doista spasio Isusa od smrti dâvši mu da izbori nad njom potpunu pobjedu, ali je put koji je prešao da je postigne vodio kroz samu smrt! Podsjećaj na prošnju koju je Bog uslišao upućuje na Isusovu molitvu u Getsemaniju. Obuzet predstojećom tjeskobom, Isus moli Oca da ga oslobodi gorkog kaleža muke, ali njegova molitva je prožeta pouzdanjem u Oca i bespridržajno se uzda u njegovu volju: "Ali – kaže Isus – ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti" (Mt 26, 39). Predmet molitve pada u

drugi plan; ono što je važno prije svega je odnos s Ocem. Eto što čini molitva: preobražava želju i oblikuje je prema Božjoj volji, koja god da ona bila, jer onaj koji moli prije svega teži sjedinjenju s Bogom koji je milosrdna Ljubav.

Prispodoba završava pitanjem: "Ali kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?" (r. 8). I tim pitanjem smo svi upozoreni: ne smijemo odustati od molitve čak i ako nije uslišana. Molitva je ta koja čuva vjeru, bez nje se vjera poljulja! Molimo Gospodina za vjeru koja postaje stalna, ustrajna molitva, poput molitve udovice iz prispodobe, za vjeru koja se hrani željom za njegovim dolaskom. I u molitvi iskusimo Božje suosjećanje, koji kao otac dolazi ususret svojoj djeci pun milosrdne ljubavi.

Apeli Svetog Oca

Danas se obilježava Međunarodni dan nestale djece. Dužnost je sviju štititi djecu, a posebno one koji su izloženi visokom riziku izrabljivanja, trgovine i devijantnog ponašanja. Nadam se da će se civilne i vjerske vlasti trgnuti i senzibilizirati savjesti, kako bi se izbjeglo ravnodušnost prema nedaćama djece koja su usamljena, izrabljivana i otrgnuta od svojih obitelji i svog društvenog okruženja, djece koja ne mogu rasti u miru i gledati s nadom budućnost. Pozivam sve da mole da svako od njih bude vraćeno ljubavi svojih najmilijih.

Sutra će se u Rimu održati tradicionalna tijelovska procesija. U 19 sati ću na Trgu sv. Ivana Lateranskog slaviti misu, a potom ćemo odati štovanje Presvetom Oltarskom Sakramentu procesijom do bazilike Svete Marije Velike. Pozivam Rimljane i hodočasnike da sudjeluju u tom svečanom javnom činu vjere i ljubavi prema Isusu stvarno prisutnom u euharistiji.

Poziv na molitvu za Siriju

U ponedjeljak se u ljubljenoj Siriji dogodilo nekoliko terorističkih napada, koji su prouzročili smrt stotinjak nevinih civila. Pozivam sve na molitvu Majci Božjoj i milosrdnom Ocu da udijeli vječni pokoj žrtvama, utjehu obiteljima i obrati srca onih koji siju smrt i uništenje. Svi se zajedno sada pomolimo Majci Božjoj. [Zdravo Marijo...]

(*ktalika*)

Apostolsko pismo motu proprio pape Franje „Poput brižne majke“

Poput brižne majke Crkva ljubi svu svoju djecu, a posebnim osjećajem ljubavi njeguje i štiti najmanje i najslabije: riječ je o zadatku koji Krist povjerava sveskolikoj kršćanskoj zajednici. Svjesna toga, Crkva posvećuje brižljivu njegu zaštiti djece i najranjivijih odraslih osoba.

Ta se zadaća zaštite i njege odnosi na čitavu Crkvu, ali je poglavito moraju obavljati crkveni pastiri. Stoga dijecezanski biskupi, eparsi i svi oni koji su odgovorni za partikularne Crkve, trebaju biti naročito marni u zaštiti najslabijih među osobama koje su im povjerene.

Kanonsko pravo već predviđa mogućnost udaljavanja iz crkvene službe „zbog važnih razloga“: to se odnosi i na dijecezanske biskupe, na eparhe i sve one koje pravo s njima izjednačuje (usp. Kan. 193 §1 CIC; Kan. 975 §1 CCEO). Ovim pismom kanim jasnije odrediti da je među takozvane „važne razloge“ uključena nemarnost biskupa u izvršavanju njihove službe, poglavito što se tiče slučajeva spolnog zlostavljanja maloljetnika i starijih ranjivijih osoba, kako je predviđeno u motu proprio Sacramentorum Sactitatis Tuetela svetoga Ivana Pavla II., koji je moj ljubljani prethodnik Benedikt XVI još poboljšao. U tim slučajevima primjenjivat će se sljedeći postupak.

Članak 1

§ 1. Dijecezanski biskup ili eparh, ili pak onaj, premda i privremeno, ima odgovornost za jednu partikularnu Crkvu, ili drugu zajednicu vjernika njoj izjednačenu u smislu Kan. 368 CIC i Kan. 313 CCEO, može biti zakonski udaljen sa svoje dužnosti, ako je, zbog nemarnosti, učinio ili pak nije spriječio čine koji su prouzročili veliku štetu drugima, bilo da je riječ o fizičkim osobama ili o sveskolikoj zajednici. Šteta može biti fizička, moralna, duhovna ili materijalna.

§ 2. Dijecezanski biskup ili eparh može biti udaljen jedino ako je objektivno pridonio teškom umanjivanju marnosti koju od njega zahtijeva njegova pastoralna služba, čak i bez njegove teške moralne krivnje.

§ 3. Ako je pak riječ o zloporabi maloljetnika ili odraslih ranjivih osoba dostatno je da nedostatak bude važan.

§ 4. S dijecezanskim biskupom ili eparhom

izjednačeni su viši poglavari redovničkih instituta i društava apostolskoga života papinskoga prava.

Članak 2

§ 1. U svim slučajevima u kojima se pojavljuju ozbiljni pokazatelji onoga što predviđa prethodni članak, nadležna Kongregacija Kurije može pokrenuti mjerodavnu istragu, obavještavajući o tomu osobu, a omogućujući joj da pribavi dokumente i svjedočanstva.

§ 2. Biskupu će biti omogućena obrana, što će moći činiti sredstvima koje predviđa pravo. Bit će upoznat sa svim razdobljima istrage i uvijek će moći sresti čelnike Kongregacije. Ako spomenuti susret ne traži biskup, sam će ga dikasterij predložiti.

§ 3. Nakon što biskup iznese svoju obranu, Kongregacija može narediti naknadnu istragu.

Članak 3

§ 1. Prije donošenje konačne odluke Kongregacija može sresti, prema potrebi, druge biskupe ili eparhe, članove Biskupske konferencije, ili Biskupske sinode Crkvi posebnoga prava, kojoj pripada biskup ili eparh pod istragom, s ciljem raspravljanja o slučaju.

§ 2. Kongregacija donosi svoje odluke na redovnom zasjedanju.

Članak 4

Ako smatra prikladnim udaljiti biskupa, Kongregacija će, ovisno o okolnostima slučaja:

- U kratkom vremenu uručiti dekret o udaljanju;
- Bratski savjetovati biskupu da u roku od petnaest dana da ostavku. Ako biskup ne odgovori u previđenom roku, Kongregacija može izdati dekret o udaljanju.

Članak 5

Odluku Kongregacije o kojoj se govori u 3. i 4. članku, treba odobriti Rimski Prvosvećenik, koji će se, prije donošenja konačne odluke, sa-

vjetovati sa za to određenim kolegijem pravni-
ka, blagovremeno imenovanih.

Sve to što sam odlučio ovim Apostolskim
pismom danim kao *Motu proprio*, određujem
da se u cijelosti poštuje, unatoč bilo kojoj op-
rečnoj stvari, premda bila dostojna posebnoga
spomena, te određujem da se objavi u službe-

nim novinama *Acta Apostolicae Sedis*, i u
dnevniku *l'Osservatore Romano* stupajući na
snagu 5. rujna 2016. godine.

Iz Vatikana, 4. lipnja 2016. godine
Papa Franjo
(kta/rv)

SVETA STOLICA

Dokument COMECE-a o palijativnoj skrbi u Europskoj uniji

Palijativna skrb je rezultat velike humanosti, očituje solidarnost društva prema svojim iscrpljenim članovima, preuzima teret njihove ranjivosti i priznaje njihovo dostojanstvo - istaknuto je, kako je izvijestila agencija Sir, u dokumentu naslovljenom „Palijativna skrb u Europskoj uniji“ koji je objavila radna skupina za etiku u istraživanju i medicini Vijeća biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE). U društvu koje stari i u kojemu je sve više ljudi s kroničnim bolestima kojima treba takva skrb, valja ju aktivno podupirati kako bi se razvijala i zadovoljila sve veće potrebe.

U dokumentu se na 30 stranica prikazuje razvoj te grane medicine, počevši od iskustva Engleskinje, doktorice Cicely Saunders, koja je 1967. godine otvorila prvi 'hospicij' za terminalne bolesnike oboljele od raka. Priznata 2003. godine kao „osnovna usluga za pučanstvo“, od 2008. takva je vrsta skrbi nazočna u svim državama članicama Europske unije, iako je katkada riječ o pothvatima koji su u velikoj mjeri nedostatni u odnosu na stanovništvo – istaknuto je u dokumentu. Osim toga, oslanjajući se na definiciju palijativne skrbi Svjetske zdravstvene organizacije, Vijeće biskupskih konferencija zemalja Europske unije u dokumentu ističe da ona danas ne može biti svedena na terminalnu skrb, nego ju valja smatrati „potpornom terapijom“ kojom se, osim ubla-

žavanja tjelesne boli, pruža i „pratnja“ u unutarnjem i egzistencijalnom trpljenju.

Ako se u okviru palijativne skrbi pribjegava sedaciji u terminalnoj fazi neke bolesti, valja paziti da to ne bude sedativna praksa koja ne izbjegava samo trpljenje, nego namjerno ubrzava smrt, što bi se stoga trebalo nazvati eutanazijom – istaknuto je u dokumentu. U tekstu se također razmatra tema korištenja anksiolitika u svrhu ublažavanja uznemirenosti i tjeskobe, te se poziva na pozornu i razumnu uporabu takvih lijekova, ne priječeći pacijentu da se izrazi i da se ostane u vezi s njim.

Podsjetivši da se palijativna skrb razlikuje od terapijske upornosti i eutanazije, Vijeće biskupskih konferencija zemalja Europske unije istaknulo je potrebu da se u zakonodavstvo svake zemlje članice Europske unije uključi pravo na pristup takvoj skrbi, uz osobitu pozornost prema skupinama posebno osjetljivih ljudi. Osim toga, potrebno je da države osnuju dostatni broj ustanova pripremljenih za tu svrhu, brinući se za formaciju osoblja koje, osim što ima biti stručno u nadzoru boli, treba dobiti odgovarajuću formaciju što se tiče društvenih, emotivnih i duhovnih potreba bolesnika – istaknuto je u dokumentu Vijeća biskupskih konferencija zemalja Europske unije.

(kta/rv)

Priopćenje sa 66. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

BK BiH

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je, 17. i 18. ožujka 2016. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Mostaru svoje 66. redovito zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su svi članovi BK BiH te delegati: Hrvatske biskupske konferencije mons. Slobodan Štambuk i Talijanske biskupske konferencije nadbiskup mons. Luigi Bressan iz Trenta. Poruku apostolskog nuncija u BiH mons. Luigija Pezzuta biskupima je prenio savjetnik Nuncijature mons. Joseph Puthenpurayil Antony.

Biskupi su saslušali izvješća svojih delegata s raznih susreta u zemlji i u inozemstvu te odredili delegate za predstojeće međunarodne susrete.

Biskupe raduje činjenica da biskupijske zajednice na svim razinama u Bosni i Hercegovini nastoje proživljavati Godinu božanskog milosrđa na osobit način u korizmenom vremenu. U skladu sa smjernicama Papinskoga vijeća za novu evangelizaciju, preporučuju svim župnicima i voditeljima drugih crkvenih institucija da iskoriste blagoslovljenu prigodu Papinskog imenovanja četvorice misionara milosrđa iz BiH sa zadaćom da propovijedaju Božje milosrđe i pozivaju vjernike na obraćanje i pomirenje s Bogom, s ovlašću da odrješuju i od kazna pridržanih Apostolskoj Stolici (članovi Hercegovačke franjevačke provincije fra Ivan Landeka ml. i fra Milan Lončar s teritorija Mostarsko-duvanjske biskupije te članovi Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Slavko Topić i fra Josip Ikić s teritorija Vrhbosanske nadbiskupije).

Predsjednici Vijeća i Komisija BK BiH te Tajištva i Katoličke tiskovne agencije podnijeli su izvješća o radu u 2015. godini. Saslušavši izvješće o radu Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama, biskupi su izrazili potporu i za buduće ekumenske i dijaloške kontakte koji vode boljem međusobnom razumijevanju i suradnji u skladu s prošlogodišnjim ekumenskim i međureligijskim susretom tijekom pastirskog posjeta pape Franje Bosni i Hercegovini.

Biskupi su zahvalni odgojiteljima u bogoslovijama i sjemeništima u BiH i biskupijskim delegatima za zvanja što se, i kroz sudjelovanje na godišnjim studijskim danima, kao članovi Vijeća za sjemeništa, usavršuju u obavljanju svoje odgovorne službe.

Biskupi su također saslušali izvješće o radu Vijeća za laike i Odbora za mlade. Posebno ih raduje da brojni mladi ljudi, unatoč sve većem valu iseljavanja, pokazuje volju i želju da ostanu u Bosni i Hercegovini. Biskupi potiču sve institucije u Bosni i Hercegovini da više prostora posvete mladima i da im otvaraju perspektive u zemlji koju im je Bog, po njihovu rođenju, izabrao da u njoj rastu i da je izgrađuju.

Nakon što su saslušali izvješće o djelovanju Vijeća za obitelj, biskupi pozivaju sve župnike da pomognu mladićima i djevojkama da se temeljito pripremaju na bračni život sudjelovanjem na zaručničkim tečajevima.

Nakon iznesenog izvješća o radu Pedagoškog vijeća katoličkih škola za Europu, biskupi su izrazili potporu radu ovog Vijeća i cijelog sustava katoličkih škola u BiH. Pomoćnog biskupa vrhbosanskog mons. Peru Sudara potvrdili su na novi petogodišnji mandat za predsjednika Vijeća te izrazili zahvalnost svima koji pomažu ovaj vid socijalnog djelovanja Crkve u BiH.

Saslušavši godišnje izvješće predsjednika Vijeća za sredstva društvenog priopćivanja, biskupi su potaknuli sve djelatnike u crkvenim medijima kao i sve katolike koji rade u medijima da budu navjestitelji nade u vremenu sve većeg beznađa te graditelji mira u duhu poruka pape Franje. Još jednom su izrazili zahvalnost svim medijima i medijskim djelatnicima koji su na prikladan način uprisutnili nezaboravni posjet Svetoga Oca u Sarajevu, 6. lipnja 2015.

Biskupi su prihvatili prijedlog programa Vijeća za kler za Treći susret svećenika Bosne i Hercegovine koji će se održati, 16. lipnja 2016. u Tomislavgradu na temu božanskog milosrđa. I ovom prigodom pozivaju sve svećenike koji djeluju u Bosni i Hercegovini da dođu na ovaj susret koji pomaže izgradnju svećeničkog

zajedništva. Radovat će se također ako na ovaj susret dođu i biskupi i svećenici podrijetlom iz Bosne i Hercegovine.

Poslije podnesenog izvješća o radu Komisije Justitia et pax, biskupi su izrazili želju da i ubuduće po djelovanju ove Komisije u javnosti bude prepoznatljiva osjetljivost Crkve za socijalnu pravdu.

Nakon što su saslušali izvješće o radu Vijeća za liturgiju, biskupi su zahvalili liturgičarima i liturgijskim glazbenicima za njihovo zauzimanje u radu Vijeća ističući važnost suradnje s Biskupskom komisijom HBK za liturgiju na dobro cijele Crkve u hrvatskom narodu.

Vrjednujući dosadašnji rad Povjerenstva za katehezu, biskupi su odlučili osnovati Nacionalni katehetski ured (NKU) Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kao radno tijelo. Odobrili su Pravilnik o radu NKU. Zahvaljuju dosadašnjem voditelju Povjerenstva don Anti Pavloviću, a za ravnatelja NKU imenovali su vlč. Tomislava Mlakića.

Biskupi su prihvatili prijedlog Nacionalnog vijeća Papinskih misijskih dijela u BiH da u srpnju 2016. godine bude pokrenuta posebna misijska akcija za izgradnju crkve u Ruandi u misiji gdje djeluje dugogodišnji misionar salezijanac don Danko Litrić. Imajući na umu Godinu božanskog milosrđa, potiču sve svećenike, redovnike, redovnice i vjernike da i po aktivnom uključivanju u animaciju Papinskih misijskih djela budu učinkovit znak Očevih djela u korist onih koji su zaboravljeni i ostavljeni.

U skladu s dopisom Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove RS od 19. siječnja 2016., biskupi pozivaju sve crkvene institucije te potiču i sve članove svojih bisku-

pijskih zajednica da se uključe u aktivnosti Projekta registracije nekretnina odnosno upisivanja nepokretne imovine u jedinstveni katastar. Posebno potiču da to učine građani koji su prognani ili su iz drugih razloga napustili svoja ognjišta.

Razmatrajući aktualno stanje u Bosni i Hercegovini, biskupi su izrazili zabrinutost stvaranjem ozračja beznađa što uzrokuje odlazak i onih ljudi koji imaju mogućnost živjeti u svojoj zemlji od rada svojih ruku. Svjesni poteškoća s kojima se susreće društvo u BiH, podupiru nemali broj onih koji se ne boje žrtve i koji su otvoreni životu koji se rađa u obitelji. Zahvalni su svima koji se, u duhu poruka i primjera pape Franje, otvaraju dijalogu i izgradnji društva jednakopravnih naroda u BiH u kojem treba biti mjesta za svakoga čovjeka s njegovim pravima i slobodama. Zahvaljuju svim poduzetnicima i ravnateljima i direktorima koji se brinu za otvaranje novih radnih mjesta, osiguravaju pravednu plaću radnicima i uplaćuju mirovinsko osiguranje i na taj način daju najbolji doprinos ostanku na ovim prostorima. Očekuju od mjerodavnih institucija da što prije realiziraju sredstva namijenjena za povratak.

Biskupi će, 18. ožujka 2016. sudjelovati na zajedničkom Euharistijskom slavlju u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve uoči svetkovine sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije. Predsjedat će kardinal Puljić, a prigodnu propovijed izreći će biskup banjolučki mons. Franjo Komarica.

Mostar, 18. ožujka 2016.

Tajništvo BK BiH

Održana sjednica Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu

Pod predsjedanjem predsjednika Vijeća vrhbosanskoga pomoćnog biskupa Pere Sudara održana je 30. ožujka u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu redovita godišnja sjednica Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu. Na sjednici su sudje-

lovali uz ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislava Markića, koji je ujedno i tajnik Vijeća, predsjednici Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine fra Jure Šarčević i dr. fra Miljenko Šteko te područni dele-

gati hrvatske inozemne pastve iz Australije, Austrije, Kanade, Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država, Skandinavije, Slovenije, Švicarske, Zapadne Europe kao i predstavnik pastoralnih suradnika iz Njemačke.

Biskup Sudar je na samom početku, nakon molitve i uskrsne čestitke, pozdravio sve nazočne članove Vijeća, poželjevši dobrodošlicu novim članovima provincijalu Šteki i suradnici u uredu Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Dubravki Petrović Štefanac. Uvodeći u rad cjelodnevnog susreta istaknuo je važnost dušobrižništva za naše brojne iseljenike, osobito naglasivši da je pitanje zbrinjavanja i uljučivanja u rad misija Hrvata katolika moralna obveza. Nadalje biskup Sudar je ukratko istaknuo najvažnije zaključke sa zajedničkoga zasjedanja HBK i BK BiH održanog 26. veljače u Mostaru, vezane uz tematiku hrvatske inozemne pastve te je prenio kako su biskupi podržali nove projekte Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu usmjerene ponajprije mlađem naraštaju iseljenika. Članovima Vijeća i svim drugim pastoralnim djelatnicima u iseljeništvu u ime biskupa HBK i BK BiH uputio je riječi zahvale za njihovo djelovanje u čuvanju i promicanju vjere našeg iseljeničkoga puka.

Usljedilo je Godišnje izvješće Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu o aktualnom stanju hrvatske inozemne pastve koje je članovima Vijeća podnio ravnatelj Markić. Nazočne je izvijestio da naša hrvatska inozemna pastva djeluje u 186 župa, misija i zajednica diljem svijeta s ukupno 195 svećenika, 6 trajnih

đakona, 50 redovnica, 44 pastoralna suradnika laika i 48 tajnica. U tom je kontekstu istaknuo potrebu pomlađivanja klera koja se ponegdje već i događa. Uz prikazano Financijsko izvješće Fonda solidarnosti za 2015. godinu, ravnatelj Markić predstavio je i aktivnosti poduzete u protekloj godini. Iznio je aktualne personalne promjene i potrebe te naglasak stavio na planirane projekte i djelovanje Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu.

Potom su svoja izvješća iznosili područni delegati hrvatske inozemne pastve. Istaknuli su aktualne prilike u misijama, župama, zajednicama sa svim specifičnostima pojedinih područja. Prilikom izvješćivanja, koje je bilo popraćeno interventima, razvila se rasprava bogata pastoralnim iskustvima s ciljem što učinkovitijeg daljnjeg djelovanja među hrvatskim iseljenicima.

Tijekom sjednice Ante Beljo kratko je obavijestio sudionike o tijeku pripreme za osnivanje Zaklade za istraživanje novije hrvatske povijesti, iseljeništa i totalitarizama 20. stoljeća.

U završnoj raspravi između ostaloga je zaključeno kako crkvena visoka učilišta treba potaknuti na sustavno istraživanje vrlo bogatoga pastoralnog djelovanja među našim iseljenicima. Također je razmotren i podržan prijedlog obilježavanja pedesete obljetnice ustanovljenja Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu.

(ika)

BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
CONFERENTIA EPISCOPORUM BOSNIAE ET HERCEGOVINAE

BiH - 71000 Sarajevo - Kaptol 32 - tel/fax: + 387 33 66 68 67 - e-mail: bkbi@bih.net.ba - www.bkbi.ba

Prot. broj: 88/2016

Sarajevo, 19. travnja 2016.

Preuzvišena gospoda

Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki

**Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski
i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski**

Mons. Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH

Mnogopoštovana gospoda

Fra Jozo Marinčić, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene

Fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije

Preuzvišeni gospodine,

Mnogopoštovani gospodine!

U skladu s prijedlogom Vijeća za kler BK BiH, koji su prihvatili biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, u prilogu Vam dostavljam poziv na Treći susret svećenika u Bosni i Hercegovini u Godini božanskog milosrđa upućen svim svećenicima koji žive i djeluju u Bosni i Hercegovini, a putem Katoličke tiskovne agencije i svim misnicima koji djeluju u drugim zemlja, a rodom su iz BiH.

Molim vas, braću biskupe, da putem svojih Ordinarijata svakom svojem dijecezanskom svećeniku, koji žive na teritoriju biskupije kao i svim svećenicima redovnicima koji imaju Vaš dekret za župničku ili kapelansku službu, poimence dostavite ovaj poziv zajedno sa svojim popratnim pismom kojim će dodatno potaknuti svećenike da dođu na spomenuti Susret.

Također molim Vas, provincijale fra Jozo i fra Miljenko, da svim svećenicima svoje franjevačke zajednice, koji žive i djeluju na teritoriju Vaše provincije, a nemaju dekret za župničku ili kapelansku službu, poimence dostavite ovaj poziv zajedno sa svojim popratnim poticajnim pismom.

Uz izraze bratskog zajedništva u Gospodinu, najiskrenije Vas pozdravljam!

 Vinko kardinal Puljić
 nadbiskup metropolit vrhbosanski
 predsjednik BK BiH

BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
CONFERENTIA EPISCOPORUM BOSNIAE ET HERCEGOVINAЕ

BiH - 71000 Sarajevo - Kaptol 32 - tel/fax: + 387 33 66 68 67 - e-mail: bkbih@bih.net.ba - www.bkbih.ba

Prot. broj: 88/2016

Sarajevo, 19. travnja 2016.

Predmet. Poziv na Treći susret svećenika u BiH

**Svim svećenicima
u Bosni i Hercegovini**

Draga braćo misnici!

U ime svih biskupa, članova Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, rado pozivam svakoga od vas svećenika koji živite s pastoralnim pravima i obvezama na teritoriju naših biskupijskih zajednica u Bosni i Hercegovini, dijecezanske i redovničke, da sudjelujete na Trećem susretu svećenika iz cijele naše partikularne Crkve, koji će se održati u četvrtak 16. lipnja 2016. u Tomislavgradu. Putem Katoličke tiskovne agencije BK BiH također pozivam i sve biskupe i svećenike, dijecezanske i redovničke, rodом iz Bosne i Hercegovine koji sada žive i djeluju u nekoj drugoj zemlji da nam se, prema mogućnostima, pridruže toga dana kao što su se na oba dosadašnja susreta uključili svećenici Kotorske biskupije na čelu sa svojim biskupom mons. Ilijom Janjićem koji je također rodом iz BiH.

Susret će se održati u skladu s prethodnom odlukom Biskupske konferencije da se svake tri godine upriliči ovakvo okupljanje svih svećenika u Bosni i Hercegovini koje osmišljava Vijeće za kler naše Biskupske konferencije. Ovo naše okupljanje dogodit će se upravo u Godini Božanskog milosrđa što i nama daje milosnu prigodu da, po sakramentu pomirenja i sjedinjenjem s Gospodinom našim u Euharistijskom slavlju te uz ispunjenje drugih potrebnih uvjeta, zadobijemo milost potpuna oprosta. Zamolit ćemo, između ostalih, četvoricu naših misionara milosrđa da tom prigodom budu na raspolaganju za svetu ispovijed.

Vrhunac našega zajedništva, kao i svaki put, bit će Euharistijsko slavlje koje je i nama biskupima prigoda za molitvu s vama i za vas da svi zajedno mognemo biti nositelji Božanskoga milosrđa u današnjem svijetu u ovom vremenu prepunom izazova. Uz iskrene zahvalnosti nas biskupa vama svećenicima, ujedno je to izvanredan znak našega međusobnog zajedništva u Isusu Kristu u ovoj zemlji Bosni i Hercegovinu koju nam je sam Bog izabrao da se u njoj rodimo i gradimo u međusobnom zajedništvu i kroz suradnju s drugima i drugačijima koji u njoj žive. Obnovom svećeničkih obećanja, koja smo dali na ređenju, želimo osnažiti svoje jedinstvo s Gospodinom koji nas je izabrao i pozvao u svoju službu te pokazati svoju istinsku ucijepljenost u živi organizam Katoličke Crkve.

Iskrena je želja biskupa kao i članova Organizacijskog odbora, koji je imenovan za tu prigodu, da se nakon Euharistijskog slavlja svi svećenici zadrže na zajedničkom objedu koji je predviđen i kao posebna mogućnost druženja i međusobna susretanja svećenika iz raznih dijelova naše domovinske Crkve.

Susret će započeti 16. lipnja u 10.00 sati u samostanskoj i župnoj crkvi sv. Nikole Tavelića Tomislavgradu, a odvijat će se prema sljedećem dnevnom redu:

- Molitva Srednjega časa;
- Izlaganje o Godini Božanskog milosrđa;
- Priprava i pristup sakramentu pomirenja;
- 12.00 sati - Euharistijsko slavlje;
- Zajednički objed i druženje.

Još jednom želim dobrodošlicu svima na ovo naše svećeničko zajedništvo i najiskrenije pozdravljam!

Vinko kardinal Puljić

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik BK BiH

Biskupi BK BiH: Poruka javnosti s obzirom na aktualno stanje u Bosni i Hercegovini

Mi katolički biskupi u Bosni i Hercegovini, u okviru svoga redovitoga služenja, pozvani smo biti također svjedoci nade i propovjednici sloge među ljudima. U skladu s tim svojim vjerskim poslanjem i služenjem, ovim obraćanjem javnosti, koje upućujemo katoličkim vjernicima i cijeloj društvenoj zajednici, želimo još jednom ohrabriti sva pozitivna nastojanja da se u ovom društvu stvore stabilni i trajni uvjeti za utemeljeni optimizam u bolju, sretniju, sigurniju i bogatiju budućnost. Stoga pozivamo sve dobronamjerne ljude i organizacije, domaće i međunarodne, političke, kulturne i znanstvene djelatnike, a prije svega sve katoličke vjernike, da se, u okviru svojih mogućnosti i obveza, odgovorno uključe u organiziranje pravednoga društva ispravljanjem nepravda iz prošlosti, rješavanjem sadašnjih izazova i predusretanjem novih problema.

Mi biskupi želimo jasno poručiti da nas ispunjaju ponosom brojni naši vjernici koji, u ozračju nevjerice u budućnost na ovim prostorima, vole Boga, Crkvu, svoju zemlju Bosnu i Hercegovinu, svoj narod, svoje bližnje i sve narode i ljude s kojima žive. Iako su prošli kroz brojne ratne i poratne nedaće, ne prepuštaju se beznađu nego nose vedrinu i sve svoje snage ulažu u izgradnju dobra. Krist je nada naša! I takvi su ljudi, ne samo katolici nego i tisuće drugih, nada za ovu zemlju. Nastojimo razumjeti sve one koji napuštaju ovu zemlju iz raznih razloga i želimo da ih Božji blagoslov prati te budu na ponos gdje god bili. Ipak, na osobit smo način ponosni na one koji se ne boje ovdje ostati i ovdje graditi budućnost pa makar i živjeli na prostorima gdje su manje brojni. Njima trebamo zahvaliti što, po Božjoj providnosti, još uvijek nije smanjen broj svećeničkih i redovničkih zvanja iako je uvelike smanjen broj katolika. Bog svojih ne ostavlja nego po ljudskoj malenosti pokazuje svoju svemoć.

Želimo još jednom izraziti svoju radost zbog milosnog posjeta Svetog Oca Franje Sarajevu i koji je izraz njegove posebne ljubavi prema nama i cijeloj Bosni i Hercegovini. Njegov dolazak i njegova osoba ujedinili su Crkvu i ljude u ovoj zemlji te nas s pravom učinili ponosnima jer smo pokazali da zajedno možemo

činiti dobro. To zajedništvo, uz čuvanje vlastitoga identiteta jest put kojim nas je usmjerio Sveti Otac. Na tom putu potporu su nam izrazile tisuće vjernika koji su došli iz Hrvatske i susjednih zemalja, ali i milijuni u svijetu koji su putem medija vidjeli lijepu sliku radosnog zajedništva i suradnje.

“Potreban nam je razgovor, otkrivanje bogatstva svakoga od nas, vrednovanje onoga što nas ujedinjuje te doživljavanje razlika kao mogućnost rasta, pritom poštujući svakog pojedinca. Prijeko je potreban strpljiv dijalog, pun povjerenja, tako da pojedinci, obitelji i zajednice mogu prenositi vrijednosti vlastite kulture i prihvaćati sve ono dobro u tuđim iskustvima. Na ovaj bi način mogle zacijeliti čak i velike rane nedavne prošlosti, a na budućnost bi se gledalo s nadom, te bismo se, slobodni od svakoga straha i mržnje, suočavali sa svakodnevnim problemima s kojima je svaka građanska zajednica pozvana suočiti se“, poručio je papa Franjo u svom govoru članovima Predsjedništva BiH, 6. lipnja 2015. u Sarajevu.

1. Ako govorimo o poteškoćama s kojima se susrećemo u Bosni i Hercegovini, tračak nade na putu u budućnost predstavlja podnošenje aplikacije Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, što je učinjeno 15. veljače 2016. Istina, taj čin izazvao je različite komentare i prosudbe. Jedni smatraju da ova aplikacija nije kredibilna, jer Bosna i Hercegovina nije ispunila uvjete, koji se traže od svih zemalja, koje žele započeti proces pridruživanja Europskoj uniji. Za Bosnu i Hercegovinu bila bi to tri posebna uvjeta: napredak u provedbi reformske agende, prilagođavanje trgovinskoga dijela sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i mehanizam koordinacije. Naspram tomu, zagovornici predaje aplikacije smatraju pak da se za Bosnu i Hercegovinu ne bi trebalo primijeniti jednako stroga pravila, koja ravnaju pristupanjem novih članica u Europsku uniju. To jest, smatraju da bi njoj trebalo najprije omogućiti pristup a onda, u već učlanjenoj Bosni i Hercegovini, provoditi potrebne reforme.

Mi biskupi podržavamo nastojanja da se Bosna i Hercegovina uredi na načelima suvremene demokracije i nastavi na putu euro-atla-

ntskih integracija u skladu s najboljim rezultatima demokratskoga svijeta. Smatramo da je već odavno jasno da daytonski pravni, politički, gospodarski i upravni okvir, koji je imao zaslugu u tomu što je omogućio da prestane rat i da društvo započne funkcionirati, ne može omogućiti normalan razvitak toga istog društva. Štoviše, u mnogo čemu daytonski sporazum danas sprječava napredak, onemogućava uspješno poslovanje i razmjenu dobara, frustrira ljude i guši optimizam. Stoga smatramo da ovu zemlju treba preurediti tako da u njoj, na svim razinama organiziranja i na cijelom području, zaživi ravnopravnost pojedinaca i naroda.

2. Sljedeća važna i zabrinjavajuća pojava jest pitanje depopulacije Bosne i Hercegovine. Ta pojava uvjetovana je i izazvana višestrukim razlozima, kao što su: ratni progoni, ubijanje i prisilno iseljavanje, neuspjao povratak prognanika i izbjeglica jer aneks 7 daytonskoga sporazuma nije proveden, novo iseljavanje zbog gospodarske i političke nesigurnosti te negativan prirodni priraštaj kao posljedica različitih razloga. Sve to pogađa cijelo društvo u Bosni i Hercegovini, ali na osobit način katolike i Hrvate.

Prema službenim podacima Agencije za statistiku, cijelu BiH je zahvatio proces depopulacije. Tako je, na razini cjelokupnoga stanovništva, Bosna i Hercegovina 1996. godine imala pozitivan priraštaj za 21.442, dok je 2015. godine on pao na -8.164. Ipak, problem postaje još ozbiljniji kada se uoči da je ta pojava, ustvari, dio procesa koji je zahvatio gotovo cijelu Europu.

Prema podacima Biskupskih ordinarijata, katolici u Bosni i Hercegovini još od 2002. godine u kontinuitetu imaju negativan prirodni priraštaj. Ipak, on je u stalnom opadanju već od 1996. godine, kada je bio pozitivan za 1467, a prirodni priraštaj katolika 2015. godine pao je na -2449. Prema istim izvorima, ukupan broj katolika smanjuje se iz godine u godinu. Tako se procjenjuje da je na kraju 2015. godine u Bosni i Hercegovini bilo 405.735 katolika, što bi bilo za 14.559 manje negoli prethodne 2014. godine.

U traženju mogućega rješenja ovoga problema, moralo bi se voditi računa o mnogo elemenata. Ipak, smatramo da je od sudbinske važnosti stavljanje snažnoga naglaska na podizanje nataliteta i zaustavljanje iseljavanja, posebice mladih. Isto tako, u ime morala i poštovanja ljudskih prava, zahtijevamo od među-

narodne zajednice i domaćih predstavnika vlasti da omoguće održivi povratak – između ostalih – i onim izbjeglim i prognanim katolicima, koji to traže, a znademo da takvih još uvijek ima veliki broj. Smatramo da je jednako važno stvaranje ozračja svakovrsne sigurnosti u Bosni i Hercegovini, kako za pojedince tako za etničke zajednice. U okviru toga, za cijelo društvo posebice bi bilo korisno podizanje političke i pravne sigurnosti koja će pogodovati gospodarskom razvitku, bez kojega je gotovo nemoguće zaustaviti iseljavanje, a ni podignuti natalitet.

3. Nikako nije mali problem za cijelo društvo činjenica da još uvijek nisu objavljeni rezultati popisa stanovništva, koji je obavljen još 2013. godine. I dok s pravom očekujemo objavljivanje točnih popisnih rezultata, sa žalošću konstatiramo da je taj popis, i prije negoli je obavljen, a posebice u vremenu nakon toga i sve do danas, postao predmet različitih političkih igara i interesa, a možda i manipulacija. To je u ovom času došlo dotle da, zbog probijanja svih rokova objavljivanja rezultata, ako se u posljednji trenutak ne postigne dogovor, prijeti opasnost da taj obavljeni popis bude čak proglašen nevaljanim, što bi moglo imati nesagledive negativne posljedice na gospodarskom, demografskom, političkom i svakom drugom području života i usporiti proces europskih integracija. Stoga pozivamo odgovorne da, poštujući domaće i međunarodne zakonske odredbe, konačno objave točne rezultate popisa stanovništva.

4. Središnje izborna povjerenstvo najavilo je da će sljedeći lokalni izbori u Bosni i Hercegovini biti održani prve nedjelje u listopadu 2016. godine. Na tim izborima birat će se gradonačelnici i načelnici općina, općinska vijeća u FBiH, skupštine općina u RS i skupština Brčko distrikta. Kao što je poznato, važnost lokalnih izbora vrlo je velika. Za svakodnevni život običnih ljudi ova vrsta izbora često je važnija od općih izbora. To u slučaju Hrvata vrijedi posebice u onim lokalnim sredinama, na čijem području živi etnički mješovito stanovništvo. Naime, zbog nedostatka zajedničke strategije i zbog međusobnih političkih podjela i svađa, te zbog uskih stranačkih interesa i pojedinačnih umišljenih veličina, ali posebice zbog nečasnih radnja ne-hrvatskih političkih stranaka i pojedinaca željnih vlasti, i ondje gdje Hrvati pred-

stavljaju relativnu većinu može im se dogoditi ili da im drugi biraju predstavnike u vlasti ili da izgube vlast, što onda ima vrlo negativne posljedice na hrvatsko stanovništvo koje tamo živi. A kao što je poznato, upravo to se dogodilo na posljednjim lokalnim izborima u više općina u Bosni. Stoga pozivamo sve, posebice one koji su to u prošlosti činili, da prestanu majorizirati druge koji su u manjini na nekom području, jer im time oduzimaju pravo da sami izaberu ili imenuju svoje legitimne predstavnike u vlasti, diplomaciji i gospodarstvu, što se u nedavnoj prošlosti događalo u oba entiteta i na državnoj razini. Isto tako smatramo da su vrlo pogubne dvije suprotstavljene političke tendencije. Jedno je djelovanje u smjeru da se Bosna i Hercegovina centralizira a drugo su separatistička nastojanja. Mi smatramo da takve orijentacije obeshrabruju ljude, pothranjuju strahove, bude ružna sjećanja i stvaraju pretpostavke za jačanje nepovjerenja.

Kada u tom kontekstu govorimo o hrvatskom narodu, smatramo potrebnim da se hrvatski predstavnici vlasti na osobit način zauzimaju za Hrvate u dijelovima zemlje gdje su manje brojni, a posebno u entitetu RS gdje je na djelu potpuno iskorjenjivanje domicilnoga hrvatskog odnosno katoličkog življa. Svaki dio Bosne i Hercegovine pripada svim njezinim žiteljima i stvaranje zamišljenih granica ekskluzivnih prostora u glavama pojedinih ljudi šteti svim narodima, a ponajviše hrvatskom koji je najmanje brojan. U vremenu kada brojni misionari – i iz naše zemlje - djeluju u afričkim i drugim dalekim zemljama, nije uskladivo s učenjem evanđelja odricanje od prostora gdje su katolici ove zemlje stoljećima živjeli s drugima i drugačijima.

5. Također smatramo da bi trebalo još više osnaživati ustanove kulture i znanosti hrvatskog naroda koje će promovirati jezik, kulturu i identitet naroda i ugrađivati ih u skladan mozaik društvene zajednice. Tu mislimo prije svega na sveučilište, akademiju znanosti, kazalište, kulturna društva te medije, među kojima bi od iznimne važnosti bio kanal na hrvatskom jeziku u javnom radijskom i televizijskom servisu. Od velike koristi bilo bi definiranje minimuma općih interesa svakog naroda koje će svi, a prvenstveno političke stranke, promovirati i zastupati. Tome bi dodatno i uvjeli mogla pomoći unutrašnja demokratiza-

cija političkoga djelovanja stranaka kroz čuvanje zajedništva naroda, utvrđivanje kredibiliteta Crkve kroz jačanje njezina unutrašnjega jedinstva, a na široj razini održavanje dobrih veza s Hrvatskom i svjetskim centrima moći. Stoga pozivamo sve hrvatske javne djelatnike da traže i uspostave sklad između potrebne unutarhrvatske demokracije, nužnoga jedinstva i potrebne sloge u obrani osnovnih interesa naroda.

6. Pozivamo sve odgovorne da donose pravedne zakone i da ih dosljedno primjenjuju, da donesu zakon o restituciji oduzetih dobara i tako započnu ispravljanje nepravde koja je počinjena nacionalizacijom, da provedu i primijene međunarodne ugovore koje je Bosna i Hercegovina prije više godina potpisala sa Svetom Stolicom. Očekujemo da učine sve kako bi sudovi pravedno primjenjivali zakon i pravdu, jer nema sretne budućnosti ni jednom društvu bez pravedne raspodjele pravde i društvenih dobara svake vrste. Zato je potrebno, u svrhu izgradnje pravednoga društva i sklada, da sudovi sude pravedno i u skladu s pravednim zakonima, da budu otporni na bilo koji oblik manipulacije i da ne podlegnu napasti selektivne primjene zakona, traženja ili zaborava nečije krivnje, posebice u slučajevima nasilja nad povratnicima i brojnih nerazjašnjenih ubojstava nad Hrvatima u srednjoj i sjeverozapadnoj Bosni.

7. Uza sve to, postoji pojava da se djelovanje nekih radikalnih pokreta, koje je rašireno posebice u nekim afričkim, bliskoistočnim i azijskim zemljama, prenosi također u naše krajeve i ostale dijelove zapadne i srednje Europe. U vezi s tim, pozdravljamo sva zakonita nastojanja da se takve pojave spriječe, da se širi dijalog i uzajamno povjerenje i poštovanje. U tu svrhu cijela Katolička Crkva, a jednako tako i ovaj njezin dio koji živi i djeluje u Bosni i Hercegovini, čvrsto je opredijeljena za iskren i otvoren ekumenski dijalog i susretanje sa svim kršćanskim Crkvama i zajednicama, posebice sa Srpskom pravoslavnom Crkvom, i za međureligijski dijalog sa svim nekršćanskim vjerskim zajednicama, posebice s Islamskom zajednicom u BiH.

Završavam ovu poruku riječima pape Franje upućenim preko članova Predsjedništva BiH svima nama u Bosni i Hercegovini, 6. lipnja 2015. u Sarajevu: „U ovoj Zemlji, mir i slo-

ga među Hrvatima, Srbima i Bošnjacima te poticaji kojima se u posljednje vrijeme njeguje taj sklad, kao i srdačni i bratski odnosi između muslimana, židova i kršćana imaju važnost koja seže daleko izvan granica Bosne i Hercegovine. Ovime se daje svjedočanstvo cijelome svijetu kako je suradnja među različitim narodima i religijama u svrhu općega dobra itekako moguća; kako pluralizam kultura i tradicija može potaknuti i oživotvoriti neponovljivo i učinkovito rješavanje problema; kako se čak i najdublje rane mogu izliječiti zajedničkim hodom koji pročišćava sjećanja i daje nadu za budućnost. Svi bismo trebali prepoznati naše temeljne ljudske vrijednosti, kako bismo se uspješno suprotstavili divljaštvu onih koji bi od svake različitosti htjeli stvoriti priliku za nasiljem. U ime se ovih vrijednosti može i mora surađivati, graditi i razgovarati, opraštati i s njima rasti. One tako dopuštaju suzvučju različitih glasova da se oblikuju u plemenit i skladan himan, nasuprot fanatičnom krikom mržnje... Da bi se ovo ispunilo, prijeko je potrebna stvarna jednakost svih građana pred zakonom, posebno u njegovoj provedbi, bez obzira

na njihovu etničku, vjersku ili geografsku pripadnost: tako će se svi, bez razlike, u potpunosti osjećati dionicima javnoga života i, uživajući ista prava, moći će aktivno dati svoj posebni doprinos općem dobru.“

Sarajevo, 19. travnja 2016.

Vaši biskupi:

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik
BK BiH, s. r.*

*Mons. Tomo Vukšić
vojni biskup, s. r.*

*Mons. Franjo Komarica
biskup banjolučki, s. r.*

*Mons. Ratko Perić
biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj
trebinjsko-mrkanski, s. r.*

*Mons. Pero Sudar
pomoćni biskup vrhbosanski, s. r.*

*Mons. Marko Semren
pomoćni biskup banjolučki, s. r.*

XI. susret biskupa BK BiH s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH

Pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, 27. travnja 2016. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu, održan je XI. susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH). Zbog nedolaska na susret ispričao se po jedan član iz obje Konferencije.

Poseban pozdrav i čestitke biskupi su uputili novim članovima redovničke Konferencije fra

Jozi Marinčiću, provincijalu Franjevačke provincije Bosne Srebrene, i sestri M. Zdenki Kozina, provincijskoj predstojnici Školskih sestara franjevki Provincije Svete Obitelji u Mostaru, kao i novom vodstvu KVRPP BiH na čelu s predsjednikom fra Miljenkom Štekom, provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije, i dopredsjednicom s. Katom Karadža, provincijskom predstojnicom Školskih sestara franjevki Krista Kralja Bosansko-hrvatske provincije Prečistog srca Marijina sa sjedištem u Sarajevu.

Sudionici susreta za središnju temu uzeli su Godinu Božjeg milosrđa sa željom da se ta

stvarnost još više uprisutni na svim razinama ove Crkve. Saslušali su izlaganje o Godini milosrđa prema Buli pape Franje *Misericordiae vultus* (*Lice milosrđa*) kojom je najavljen Izvanredni jubilej milosrđa (8.XII.2015.-22.XI.2016.). Istaknute su posebnosti molitvene nakane koje Isus od nas traži: moliti Oca nebeskoga da ne padnemo u napast, moliti da Gospodin pozove radnike u žetvu svoju i moliti za one koji nas progone.

Osobitu pozornost posvetili su duhovnom djelu milosrđa: uvrjedu oprostiti. Na temelju evanđeoskih riječi i zгода razmišljali su o mogućim načinima da se putem opraštanja raskidaju lanci zla i izgrađuje život u slozi i zajedništvu s Bogom i bližnjima.

Biskupi i ovom prigodom potiču sve svećenike da što češće budu na raspolaganju vjernicima za sakrament pomirenja po kojem Bog oprašta grijeha ljudima. Također pozivaju vjernike da posebno o velikim svetkovinama pristupaju sakramentu ispovijedi. Poseban poziv upućuju onim članovima svojih biskupijskih zajednica koji iz raznih razloga godinama nisu pristupili svetoj ispovijedi da to učine u ov-

oj Godini milosrđa i pomire se s Bogom i bližnjima. Ujedinjuju molitvu i za one, kojima je nanoseno veliko zlo tijekom rata ili poraća, da budu spremni oprostiti jer će na taj način biti istinski sljedbenici Isusa Krista po kojem dolazi mir u čovjekovu dušu i u ovaj svijet. Također potiču na molitvu za obraćenje grješnika i na svakodnevno činjenje tjelesnih i duhovnih djela milosrđa.

Biskupi su sa zanimanjem saslušali osvrt provincijalnih poglavara i poglavarica o nedavno završenoj Godini posvećenog života u redovničkim zajednicama i raznim poduzetim aktivnostima. Raduju ih brojna događanja i želja da, ono što je na osobit način intenzivno življeno u toj Godini, bude nastavljeno i ubuduće. U tom duhu bilo je riječi i o načinima buđenja duhovnih zvanja. Istaknuto je da tome najbolje pridonosi molitva i svjedočko življenje onih koji su se odgovorili na Gospodinov poziv.

Sarajevo, 27. travnja 2016.
Tajništvo BK BiH

VI. Susret biskupa BK BiH s franjevačkim provincijalima u BiH

Pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, 27. travnja 2016. u popodnevnom satima u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu, održan je šesti susret biskupa BK BiH s franjevačkim provincijalima u BiH. Zbog odsutnosti ispričao se jedan član Biskupske konferencije, a na susretu su sudjelovala oba franjevačka provincijala u BiH: fra Jozo Marinčić, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene, i fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije.

I ovom prigodom biskupi i provincijali razmišljali su o najboljim načinima pastoriziranja

župnih zajednica s malim brojem vjernika. Želja im je da pokažu posebnu brigu za te, u ratu prognane župe, ali i da u isto vrijeme vode računa o svećenicima koji se u takvim uvjetima susreću s brojnim poteškoćama.

Središnja točka susreta bilo je razmišljanje o održavanju pučkih misija i duhovnih obnova po župama. Biskupi i provincijali jedinstveni su u stavu da vlada velika glad za duhovnim vrijednostima u ovom vremenu sve većeg materijalizma i nastojanja mnogih da se što više ima i što lakše živi.

Biskupi izražavaju zahvalnost za sve što čine redovnici i redovnice organizirajući razne duhovne aktivnosti u svojim samostanima.

Na osobit način pozivaju sve župnike da u Godini Božjeg milosrđa u svojim župama organiziraju pučke misije i duhovne obnove. Posebno ističu potrebu temeljite višemjesečne molitvene pripreve za pučke misije. Uvjereni su da su takve misije prigoda da se u propovijedima i razmatranjima obrade neke goruće teme koje imaju posebnu važnost za život vjernika u ovom vremenu. Ujedno je to prigoda za susrete s raznim dobnim skupinama i bole-

snicima u župi.

Na susretu je istaknuto da se samo duhovnom obnovom župljana može probuditi potrebna snaga za život na ovim prostorima koja je krijepila vjernike i u nekim puno težim vremenima od današnjih.

Sarajevo, 27. travnja 2016.
Tajništvo BK BiH

Treći međudekanski susret u Bosni i Hercegovini

Treći međudekanski susret u Bosni i Hercegovini održan je, 28. travnja 2016. u prostorijama Nadbiskupijskog sjemeništa *Petar Barbarić* u Travniku pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Na susretu su, osim jednog biskupa, sudjelovali svi ostali članovi Biskupske konferencije, oba franjevačka provincijala, članovi Vijeća za kler BK BiH, koje je i inicijator ovog susreta, te 26 od ukupno 28 dekana iz svih biskupija u BiH.

U središte svoga razmišljanja sudionici su stavili Izvanrednu jubilarnu godinu Božjeg milosrđa. U tom su duhu pozorno saslušali izlaganje o Isusovu milosrđu prema svetom Petru u kojem je, po suzama i gorkom kajanju zbog krivih riječi i koraka, dozrela njegova autentična ljubav.

Sudionici susreta saslušali su i izvješće o prikupljenim sredstvima u Nedjelju solidarnosti u BiH u Treću korizmenu nedjelju, 28. veljače 2016. kada je prikupljana kolekta na svim župama u BiH kao pomoć župama i župnicima koji žive u teškoj materijalnoj situaciji. Vijeće je bilo predložilo kriterije za raspodjelu ove pomoći na oko 80 župa s malim brojem vjernika kojima je nužno potrebna potpora, a biskupi su to na svome zasjedanju usvojili. Biskupi izražavaju zahvalnost svim vjernicima koji su prepoznali potrebu pomoći onima koji nemaju i tako su na konkretan način pokazali milosrdno lice prema braći i sestrama koji žive u oskudici. Preko dekana zamolili su župnike

da upoznaju vjernike s visinom prikupljene kolekte i načinom njezine raspodjele. Biskupe posebno raduje aktivnost pojedinih župnika koji, s pomoću konkretnih akcija, rade na međusobnom povezivanju između materijalno bolje stojećih župa s onim župama koje su u egzistencijalnoj potrebi.

S posebnom pozornošću sudionici susreta saslušali su izvješća generalnih vikara iz Banje Luke, Mostara i Sarajeva o dosadašnjem obilježavanju godine Božjeg milosrđa na biskupijskoj, dekanatskoj i župnoj razini. Bila je to prigoda da se sudionici podsjetite na temeljne naglaske iz apostolskog pisma pape Franje „Lice milosrđa“ te na zajedničku okružnicu biskupa BK BiH i pojedinačne okružnice dijecezanskih biskupa u kojima su dali konkretne smjernice za slavlje ovog milosnog vremena i odredili crkve i svetišta u kojima su otvorena sveta vrata milosrđa. Spomenute su i brojne aktivnosti u svim biskupijama od hodočašća raznih staleških i dobnih skupina vjernika i dekanatskih hodočašća u katedrale, svetišta i druge crkve sa svetim vratima preko brojnih pobožnosti do konkretnih akcija pomoći siromašnima i potrebnima. Istaknuta je potreba da još više u svakodnevnom životu kršćana budu prisutna duhovna i tjelesna djela milosrđa. Biskupi su preko dekana potaknuli župnike da nastave biti više nego inače na raspolaganju vjernicima za sakrament ispovijedi. Pozvali su župnike da organiziraju pučke misije uz ozbiljnu priprevu te vrijeme njihova održavanja prilagode mogućnostima članova svoje župne zajednice.

Sudionici susreta zajedno su slavili Svetu misu u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija Gonzage u kojoj su brojni hodočasnici molili pokraj groba časnog sluga Božjega Petra Barbarića. Euharistiju je predslavio kardinal Puljić, a prigodnu propovijed izrekao je pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren.

Dijecezanski biskupi, koji su zahvalili vodstvu Sjemeništa za ugodno gostoprimstvo, iskoristili su boravak u Travniku sa susret sa sjemeništarima svojih biskupija.

Travnik, 28. travnja 2016.
Tajništvo BK BiH

Propovijed biskupa Marka Semrena na Misi u okviru međudekanskog susreta u Travniku

Braćo i sestre, u Izvanrednoj Jubilarnoj Godini Božjeg milosrđa, okupilo nas je danas Božje milosrđe, Božja dobrotu, Božja ljubav, jednom riječju Božja radost. Božje milosrđe uvijek silazi dublje od dubine u koju pada ljudska bijeda" (Gustav THIBON). Isus je put Očeve milosrdne ljubavi za čovjeka i put čovjekove ljubavi za Boga. Milosrđe je put našega spasa. Svjesnije slavimo Jubilej milosrđa susretom s Gospodinom. Susresti Isusa znači susresti njegovu ljubav na što nas upućuje i Časni Sluga Božji Petar Barbarić. Ta nas ljubav preobražava i omogućuje nam da drugima prenosimo snagu koja nam je darovana. Time postajemo Kristonosci, nositelji Kristove radosti - evanđelja, njegova milosrđa.

Koliko molitve i milosti treba da u iskrenoj i dubokoj vjeri možemo reći: „Gospodine, ti imaš riječi života vječnoga! Ova vjera je temelj kršćanskog života i svakog apostolata. Bog je milosrdan. Milosrđe je izvor ljubavi, radosti, vedrine i mira. Ono je uvjet našega spasenja, temeljni zakon koji prebiva u srcu svake osobe, kada iskrenim očima gleda brata kojega susreće na životnom putu. Milosrđe Božje je kucajuće srce Evanđelja - naviještajte svim narodima čudesa Gospodnja. Beskrajno milosrđe Božje pokazuje se u Isusu, Bogočovjeku i našem Spasitelju. Stoga je Božje milosrđe, Božja moć koja održava, štiti, promiče, iznova stvara i izgrađuje život. Božje milosrđe hoće život, ono je Božja opcija za život. Ono jasno pokazuje: Bog nije, kako je mislio Nietzsche, neprijatelj života. Bog je snaga (Ps 27,1) i izvor života (Ps 36,10), On je prijatelj života (Mudr 11,26) i Ljubav. On je naš prijatelj i ako se na Njega oslonimo vršeci

Njegovu volju sve poteškoće lakše ćemo nadvladati ojačani i svoji na svome.

*Reče Isus svojim učenicima: „Kao što je Otac ljubio mene, tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi“. Ovo su čudesne riječi: Isus voli svoje učenike kao što Otac njega voli. Otac privlači srca Isusu, Otac privlači učenike Isusu. Moli ih da ostanu u njegovoj ljubavi. Ostati u njegovoj ljubavi znači svjesno i slobodno prihvatiti ulogu učenika. Ovo je definicija Isusova srca. On ne traži da bude izvor ljubavi, zna da ljubav ima početak u Očevu srcu, ali je Isus njezin savršeni ljudski izričaj: primio je u svoje ljudsko srce ljubav koja potječe od Oca i živio ju je na jedinstven način, savršeno. Ako želimo upoznati Očevu ljubav, moramo promatrati Isusovo srce koje je postalo darom za nas. Kušajmo „ostati u njegovoj ljubavi“, sljedeći njegov poziv! Ali kako možemo ostati u njegovoj ljubavi? On nam sam pokazuje: „Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi“. Časni Sluga Božji Petar Barbarić u svom mladenačkom životu imao je misao vodilju: *radije umrijeti nego Isusa uvrijediti, tj. izdati njegovu ljubav*. Svi imamo u sebi neizmjernu želju za ljubavlju; ako je želimo ostvariti moramo neprestano traži volju Gospodnju i prihvatiti je čitavim svojim bićem, u velikim i malim stvarima zauvijek. „Uzмите jaram moj na se“ kaže Isus. Radi se o slatkom i laganom jarmu, o njegovoj zapovijedi ljubavi. Ovo je velika razlika u odnosu na zapovijedi starog zakona.*

Isus se stavlja kao ideal koji njegovi učenici trebaju slijediti. On je i naš ideal prema kojemu trebamo težiti i naš uzor koji trebamo nasljedovati. Nitko drugi nema pravo niti vjerodostoj-

nost da tako govori i da nam se ponudi kao uzor koji trebamo slijediti. *Nitko drugi ne može reći za sebe da je čuvao Božje zapovijedi i bio u Božjoj ljubavi kao Isus.* Kao što je on čuvao zapovijedi svog Oca i ostao u njegovoj ljubavi, tako i učenici trebaju čuvati njegove zapovijedi da bi ostali u njegovoj ljubavi. *Njegova vjernost Ocu primjer je koji trebamo slijediti.* Isus je do kraja svjedočio svoju vjernost Ocu, do žrtve na križu. Da to nije bilo lako ni jednostavno, pokazuje se još one večeri u Getsemanskom vrtu kad je molio da ga mimoide kalež muke. Ali i u tim trenucima agonije podlaže se Očevoj volji i tako ispunja sve ono što Otac od njega traži. *Da bi učenici ostali u Isusovoj ljubavi, moraju biti vjerni Gospodinu i založiti sve svoje snage u nasljedovanju svog Učitelja.* Zapovijedi treba vršiti da bi Isusova ljubav bila u njima. Riječ je o ljubavi, a ljubav uvijek traži zauzetost i spremnost osobnog darivanja. To znači prihvatiti Isusa do kraja i potpuno. *Isus ne traži od nas samo dio naše ljubavi i srca. On traži sve. Ni njegova mjera nije djelomična i malena. Ona je potpuna.*

Biti s Isusom, ostati u njegovoj ljubavi, ne ide automatski i bez spremnosti prihvaćanja njegovih zapovijedi. Mi ne volimo riječ zapovijed. Osjećamo kao da zapovijed ograničava prostor naše slobode, kao da nam je nešto nametnuto, kao da smo nešto prisiljeni činiti. Kod Isusa nije tako. Najveću zapovijed u Zakonu Isus stavlja u svjetlo ljubavi. To je ljubav prema Bogu i prema bližnjemu. Sve druge zapovijedi treba gledati u svjetlu jedine zapovijedi ljubavi. Ako je doista vršimo u Isusovu duhu, onda osjećamo i duh njezine slobode.

U 1. čit. vidimo kako su prvi kršćani razumjeli što znači biti slobodni od beskonačnih zapovijedi. Stoga je vrlo važno biti ujedinjeni s Kristom pomoću vjere i izvršiti njegovu volju u životu. To znači upoznati ga životno, umjesto da ga tražimo u strogim zakonima koji su utvrđeni zauvijek. U SZ određene zapovijedi imale su odgojnu vrijednost i socijalnu zaštitu: Bog je učinio to da je njegov narod bio odvojen od drugih naroda po njihovu vršenju, posebno što se tiče hrane. I danas su Židovi praktikanti odvojeni od drugih, lako ne komuniciraju s drugima, jer ih u tome smetaju precizni propisi koji im ne dozvoljavaju živjeti u jednostavnosti s drugima.

Isusove zapovijedi nisu takve, štoviše to su zapovijedi koje promiču zajedništvo, komunikaciju. Isus ima samo jednu zapovijed: „*Ljubite jedni*

druge“, sve drugo je objašnjenje ove jedine zapovijedi. „*Ljubite jedni druge*“, tražite moju volju znajući da je ona, u okolnostima trenutka, izraz moje ljubavi za vas i za druge. I što god radili, mislite na svoje ujedinjenje sa mnom, mislite da budete vjerni mojim zapovijedima, to je *živo traženje volje Božje.*

Sv. Pavao više puta u svojim poslanicama ističe: „*Ne suobličujte se ovomu svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da možete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo i savršeno!*“ (Rim 12,2). Volja Božja je živa volja koja nas tjera naprijed koja nam ne dopušta ostati prikovani na prošlost.

„*Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi; kao što sam i ja čuvao zapovijedi Oca svoga te ostajem u ljubavi njegovoj*“. Isus je tražio volju Očevu u svim okolnostima i posebno u dramatičnim okolnostima svoje muke, znajući da je ona bila volja za opće spasenje. Ovo nam govori ne da bi nam nametnuo neizdrživu težinu, nego da bi nam dao svoju radost: „*To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna*“. Ako tražimo ljubav Gospodnju, naći ćemo radost. Mnoge osobe traže radost i ne nalaze je jer radost ne trebamo tražiti, nego ljubav, tj. volju Gospodnju u svim stvarima: tada ćemo naći njegov mir i njegovu radost, radost punu klicanja, jer je radost biti ujedinjeni u Bogu preko njegova Sina Isusa Krista. Radost je jedna od temeljnih značajki Isusovih učenika i vjernika. Isus ostavlja učenicima svoj mir. Ostavlja im također i svoju radost. Sve im daruje. Sve im to govori da dožive u sebi njegovu radost.

Radost je duševno stanje koje se očituje intenzivnim doživljajem sreće i punine, a posljedica je zadovoljenja težnje. Radost je iskustvo duhovne punine, jedan od darova Duha Svetoga. Središnja novozavjetna poruka je radosna vijest – evanđelje. Radost se poistovjećuje s osjećajem punine, sklada, zadovoljstva nad vlastitom zbiljom. Radost se poistovjećuje i s postignućem skladne ravnoteže svih ljudskih pojavnosti na afektivnome, osjetilnome i intelektualnome polju: *nutrina, vanjština, tjelesnost i duhovnost.* Stoga se obraćamo Gospodinu.

Gospodine, sve si nam darovao i radost je potpuno ispunila tvoje biće. Želiš da i mi budemo takvi, da budemo veseli darovatelji. Dar samoga sebe traži odreknuća i samozataju. Ako tome izmičemo, onda se u sebe zatvara-

mo i sve se okreće na našu štetu. Takvi nema-
mo pristupa pravom životu, istinskoj ljubavi i
savršenoj radosti. Ti si nam primjer dao, ali
bez tebe ne možemo to ostvariti. Budi uz nas i
pomozi nam!

I na kraju postavlja nam se pitanje: *Čuvamo
li tvoje zapovijedi? Jesmo li u tvojoj ljuba-
vi?* Propitujemo se o tome, Gospodine, na pu-
tovima kojima prolazimo, na dužnostima koje
vršimo, u sredinama u kojima živimo. Ima li
tvoje ljubavi u nama? Ti želiš da naša ljubav

prema drugima bude konkretna i stvarna.
Nisu dovoljne samo riječi i suosjećanje s dru-
gim. Trebamo to stvarno djelima pokazati. U
molitvi, u susretima s tobom nalazimo snagu
za ostvarenje ljubavi na koju nas zoveš. U po-
vezanosti s tobom postajemo svjesni ljubavi
koju nam daruješ i u kojoj živimo. Sve si nam
darovao. Pokazao si što nam je činiti. Pomozi
nam da te nasljedujemo i da tvoja ljubav bude
u nama. Amen.

BK BiH

Održana trinaesta sjednica Stalnog vijeća Biskupske konferencije BiH

Pod predsjedanjem nadbiskupa metropoli-
ta vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, 7. li-
pnja 2016. u prostorijama Nadbiskupskog or-
dinarijata vrhbosanskog u Sarajevu je održana
trinaesta sjednica Stalnog vijeća Biskupske
konferencije BiH. Sudjelovali su dopredsjed-
nik BK BiH mons. Tomo Vukšić, vojni biskup
u BiH, i član Vijeća mons. Pero Sudar, pomoć-
ni biskup vrhbosanski, te generalni tajnik BK
BiH mons. Ivo Tomašević.

Na sjednici je konstatirano da su provedeni
svi zaključci sa 66. redovitog zasjedanja Bisk-
upske konferencije Bosne i Hercegovine odr-

žanog, 17. i 18. ožujka 2016. u Mostaru.

Razmotreni su i svi važniji dopisi koji su
pristigli od posljednjeg zasjedanja te dane sm-
jernice Tajništvu za rješavanje pojedinih od
njih dok će neki biti razmotreni na predstoje-
ćem zasjedanju BK BiH.

Stalno vijeće je na kraju dogovorilo dnevni
red predstojećeg zasjedanja Biskupske konfe-
rencije BiH koje će se održati, 13. i 14. srpnja
2016. u Banjoj Luci.

(kta)

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Skupljanje kolekte 24. travnja 2016. godine za Ukrajinu

Datum: 05. travnja 2016.

Broj: 370 /2016

Poštovani Župniče!

U nedjelju 03. travnja 2016. godine prije molitve *Regina Coeli*, pri kraju Mise, papa Franjo uputio je apel u korist *svih naroda koji najviše žedaju za pomirenjem i mirom*, a osobito je istaknuo Ukrajinu. S tim ciljem, Sveti Otac je najavio *posebno prikupljanje milodara* u svim katoličkim crkvama u Europi u nedjelju 24. travnja. *Pozivam sve vjernike da se velikodušnim doprinosom ujedine s tom inicijativom. Ta gesta ljubavi, još više od olakšavanja materijalnih patnji, želi izraziti blizinu i solidarnost mene osobno i čitave Crkve – kazao je Papa. Živo se nadam da će to pomoći potaknuti, bez odgađanja, mir i poštivanje prava u toj tako napaćenoj zemlji.*

Poučeni, ne tako davnim, sličnim životnim iskustvom neimaštine, patnje i rata, ali i milosrđa, dobrote i humanosti brojnih neznanih dobrotvora, želimo se uključiti i pomoći, spram svojih mogućnosti, svim žrtvama. Molim Vas da u nedjelju 17. travnja 2016. godine pod svetim misama najavite **skupljanje za nedjelju 24. travnja 2016., te potaknete vjernike na solidarnost i milodare.**

Potrebno je da po uzoru na ranija slična skupljanja dostavite ovu kolektu žurno Ekonomatu naše Nadbiskupije, kako bismo mogli, čim prije, proslijediti prikupljena sredstva preko Apostolske nuncijature onima koji su u puno težoj situaciji nego mi sami.

Ujedno Vam zahvaljujem za trud koji ulažete za povjerene zajednice i ljude. Bog, koji vidi nakane i namisli srdaca, dao Vam radost u služenju i snagu zauzimanja na socijalnom polju. Pomoć drugima nije plod naših mogućnosti nego naše vjere.

Svako dobro od Gospodina!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Popis poginulih i nestalih župljana tijekom Drugog svjetskog rata i poraća

Datum: 05. travnja 2016.

Broj: 371/2016

Poštovani Župniče!

Još za vrijeme Drugog svjetskog rata, tadašnji je Vrhbosanski nadbiskup dr. Ivan Šarić želio imati neke približne podatke o stradanju katolika i njihove imovine u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, pa je tako zatražio od župnika popunjavanje poslanih Obrazaca i njihovo dostavljanje Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskom u Sarajevo. (Arhiv Vrhbosanske nadbiskupije,

dalje: AVN, br. 1080/1943 i 1807/1943)

Komunistički sustav u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji nije dopuštao istraživanje ove problematike poginulih i nestalih Hrvata i katolika pa su zato neki teški zločini nad Hrvatima ostali rijetko priznati i nikada kažnjeni. Raspadom SFR Jugoslavije i prijedlogom tadašnje uprave u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, neki župnici su započeli s prikupljanjem podataka i saznanja o svojim poginulim i nestalim župljanima tijekom Drugog svjetskog rata i poraća. Ovaj proces prekinuli su događaji novog ratnog sukoba u Bosni i Hercegovini (1992. – 1995.).

Bosanskohercegovački biskupi su na 48. Redovnom zasjedanju Biskupske Konferencije BiH u Mostaru, 16. – 18. III. 2010., donijeli odluku o prikupljanju podataka o poginulima tijekom XX. stoljeća na području svoje crkvene odgovornosti. (Arhiv BK BiH, br. 117/2010) Ovakva odluka je ponovno donesena i na 52. Redovnom zasjedanju bosanskohercegovačkih biskupa u Banja Luci 13. – 14. VII. 2011. godine. (BK BiH, br. 263/2011) Vrhbosanski ordinarijat je zatražio od župnika i Crkvenih ustanova dostavljanje rezultata popisa u Tajništvo BK BiH na završnu obradu. (AVN, br. 1749/2011)

U međuvremenu je ovaj cilj popisa poginulih i nestalih katolika tijekom Drugog svjetskog rata i poraća prozvan Hrvatski martirologij i postao projekt Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Na zasjedanju HBK u Lovranu uspostavljena je Komisija za hrvatski martirologij u listopadu 2010. godine, a već u ožujku 2011. godine prihvaćeni su članovi ove Komisije za obje Biskupske konferencije.

Na susretu svećenika Vrhbosanske nadbiskupije u travnju 2015. godine dobili ste dva dopisa od Vrhbosanskog ordinarijata br. 491/2015 i br. 492/2015. U ovim dopisima zatražena je suradnja župnika i vjernika u popisivanju poginulih i nestalih katolika Vrhbosanske nadbiskupije tijekom Drugog svjetskog rata i poraća, te detaljno pojašnjen proces popisa, uz mogućnost izravnog rješavanja mogućih nejasnoća s nadbiskupijskim Povjerenikom za hrvatski martirologij. Rezultate ovog popisa župnici su trebali upisati u predložene Obrascе Komisije za hrvatski martirologij i dostaviti Nadbiskupijskom uredu Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij u Sarajevo. Ovi Obrasci poslužit će za posebni arhivski fond Arhiva Vrhbosanske nadbiskupije, koji će biti na raspolaganju za daljnje istraživanje.

Nadbiskupijski ured Komisije HKB i BK BiH za hrvatski martirologij u Sarajevu dobio je, do 4. IV. 2016. godine, popunjene Obrascе poginulih i nestalih katolika iz ovih župa Vrhbosanske nadbiskupije: Fojnica, Pećnik, Kreševo, Zavidovići, Brusnica, Vidovice, Novo Selo–Balegovac, Podmilačje, Deževica, Posavska Mahala, Odžak, Čemerno i Modriča. Rezultati ukazuju na nužnu i žurnu potrebu traženja novog načina suradnje župnika i Nadbiskupijskog ureda za hrvatski martirologij u ovom važnom projektu Biskupskih konferencija Hrvatske i Bosne i Hercegovine. „Popis žrtava Drugog svjetskog rata“ je podtema ovogodišnje proljetne dekanatske korone i tu također očekujemo Vašu odgovornu suradnju. (AVN, br. 100/2016)

Poštovani župniče, ova zadaća popisa je prije svega naš dug prema precima, te naš moralni, nacionalni i politički čin. Ovo je, dakle, i crkveno pitanje. Ovakav način popisa će gotovo onemogućiti zlorabu o broj žrtava i pokazati razliku između znanstveno potkrijepljenih činjenica od mitsko–legendarnih naracija. Stoga, određujem dostavljanje popunjenih, potpisanih i ovjerenih Obrazaca do kraja ove građanske godine.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

*mr. sc. vlč. Pero Brajko
član Komisije*

Dekanima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Izvješće o pastoralnim aktivnostima u Godini milosrđa

Datum: 15. travnja 2016.

Broj: 414/2016

Pastoralnim kalendarom Vrhbosanske nadbiskupije predviđen je Treći međudekanatski susret svih (nad)biskupa, provincijala i dekana u Bosni i Hercegovini koji će se održati u četvrtak, 28. travnja 2016. godine s početkom u 9:30 sati u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku. Iz tajništva BK BiH stigao je Dnevni red tog Trećeg međudekanatskog susreta i molba dijecezanskim biskupima da upute poziv dekanima na području svoje dijeceze.

Dnevni red:

- Pozdrav predsjednika BK BiH
- Osvrt biskupa Perića na Drugi međudekanatski susret održan na istom mjestu 30. travnja 2015. godine i refleksija o Godini milosrđa te kratko izvješće o prikupljenim kolektama u Nedjelju solidarnosti i kriteriji za raspodjelu
- Izvješća generalnih vikara o tijeku Godine milosrđa na dekanatskoj razini i prijedlozi (mons. Semren, mons. Tunjić i don Željko)
- Zaključci

Zajednička sv. Misa s pukom je u 11,00 sati u sjemenišnoj crkvi, a nakon sv. Mise ručak i nastavak rada. U 15,00 sati je predviđen susret biskupa sa sjemeništarcima.

Kao što vidite u trećoj točki predviđeno je izvješće generalnih vikara o Godini milosrđa na dekanatskoj razini i prijedlozi. Molim Vas da u pisanom obliku napišete kako prolazi Godina milosrđa u Vašem dekanatu, što je do sada urađeno, a što je ostavljeno za drugu polovicu Godine milosrđa, i ima li kakvih prijedloga koji nisu obuhvaćeni Nadbiskupovim Okružnim pismom i ovim pitanjima!? Kao podloga Vašem izvješću mogu biti sljedeća događanja u župama koja su predložena u spomenutom Okružnom pismu:

- Predloženo je da sve što se bude događalo u Godini milosrđa na razini dekanata i arhiđakonata događa u župama u čijim su crkvama otvorena Vrata milosrđa. Je li bilo i planiraju li se kakva događanja u tim povlaštenim mjestima?
- Jeste li imali hodočašće svojega dekanata Sarajevskoj katedrali? Ako niste kada planirate?
- Kako su u župama dekanata prošla „24 sata za Gospodina“?
- Naglašeno je da se sakramentu pomirenja dadne posebna važnost i da se bude više na raspolaganju za ispovijed tijekom cijele godine. Je li primijećen veći broj ispovijedi?
- U našoj Nadbiskupiji postoje dvojica misionara milosrđa: fra Slavko Topić (Bistirik-Sarajevo) i fra Josip Ikić (Visoko). Jesu li njih dvojica, koji imaju posebne ovlasti odrješenja pridržanih Svetoj Stolici, pohodili koju župu i planira li ih se pozvati?
- Je li koja župa već organizirala pučke misije ili planiraju na jesen?
- Jesu li propovijedi, kateheze, susreti sa svim uzrastima i službama te sva važnija događanja u župi prožeti Godinom milosrđa?
- Jesu li planirana i organizirana kakva hodočašća u župama, na razini dekanata ili arhiđakonata?
- Ima li nešto što nije obuhvaćeno ovim pitanjima i događanjima, a bilo je ili se planira u pojedinoj župi ili dekanatu, a tiče se Godine milosrđa?

Molim Vas da svoja izvješća dostavite kancelariji Ordinarijata najkasnije do 25. travnja 2016. godine kako bi mogla biti predstavljena na susretu 28. travnja 2016. godine u Travniku.

Ako koji dekan slučajno ne može nazočiti ovom Susretu neka pošalje izvješće i ispričnicu. Očekujući Vaša izvješća i zahvaljujući na suradnji iskreno Vas pozdravljamo.

*mons. Luka Tunjić
generalni vikar*

Mladen Kalfić, kancelar

Seminar za ovlast ispovijedanja 2016.

Datum: 13. svibnja 2016.

Broj: 541 /2016

Seminar za ovlast ispovijedanja u 2016. godini održat će se 06. i 07. rujna u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu. Predavači i ispitivači su: dr. fra Velimir Valjan za moralnu teologiju, mr. fra Šimo Ivelj za kanonsko pravo i dr. fra Danimir Pezer za pastoralnu teologiju (liturgijski pastoral).

Građa i literatura:

- **iz moralne teologije:** *Katekizam Katoličke crkve*, br. 1699-2051.; *Papinsko vijeće „Iustitia et pax“*, Kompendij socijalnog nauka Crkve, Zagreb 2005., br. 105 – 208); *Papinska biblijska komisija*, Biblija i moral: Biblijski korijeni kršćanskog djelovanja, Zagreb, 2010.; B. Häring: *Kristov zakon I*, Zagreb, 1973.; V. Valjan: *Moral spolnosti, braka i obitelji*, Sarajevo, 2002.
- **iz kanonskog prava:** Kanoni o posvetiteljskoj službi Crkve 834-1253 i crkvena administracija; Velimir Blažević: *Ženidbeno pravo Katoličke crkve. Pravno-pastoralni priručnik*, Zagreb 2004.; Viktor Nuić: *Opće pravo Katoličke crkve. Priručnik uz Novi Zakonik crkvenog prava*, Zagreb 1985., str. 281-404.; BK BiH: "Pravilnik o crkvenim maticama i drugim uredskim knjigama", *Vrhbosna* 3/1999, str. 322-327. Stat. ŽEV-a, *Vrhbosna* 2000, br. 3. Primopredaja župe, *Vrhbosna* 1990, br. 2; Odredbe o zbirnim misama „Mox jugiter“, *Vrhbosna* 1991, br. 3. Statut SVVN, *Vrhbosna* 1992, br. 2; Pravilnik dekanske službe, *Vrhbosna* 1997, br. 4. Pavilnik Međupomoći, *Vrhbosna* 2005, br. 3.
- **iz pastoralne teologije (liturgijski pastoral):** sve važeće liturgijske knjige o sakramentima i sakramentalima.

Seminaru nazoče svećenici koji još nemaju trajnu ovlast ispovijedanja, osim ovogodišnjih mladomisnika koji prvu godinu ovlasti dobivaju na temelju svježe završenog studija teologije (ovo pravilo vrijedi za Vrhbosansku nadbiskupiju). Kandidati kojima je ovo treći seminar na kraju polažu usmeni ispit i bivaju predloženi za trajnu ovlast. Kandidati kojima je ovo prvi i drugi seminar polažu pismeni test. Svećenici koji trebaju prenoćište i smještaj neka se unaprijed najave ravnateljstvu Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa (tel. 033/584 060, fax. 033/584 062, mail: ekonomat.vbs@gmail.com).

Dnevni red (utorak) 06. rujna:

10-11.45h Predavanje i rasprava iz liturgijskog pastoralala
 12 h Koncelebrirana Euharistija s Nadbiskupom; objed
 15-16.45h Predavanje i rasprava iz kanonskog prava
 17-18.45h Predavanje i rasprava iz moralne teologije
 19h Večera

Dnevni red (srijeda) 07. rujna:

8.30-11.15h Usmeni ispit za kandidate koji nazoče trećem seminaru
 9-11h Pismeni test iz sva tri predmeta za kandidate koji nazoče prvom i drugom seminaru
 11.30h Koncelebrirana Euharistija s Nadbiskupom. Nakon objeda nastavak usmenog ispitivanja ako bude potrebno.

Podsjećam da je sudjelovanje na svim predavanjima obvezno. Tko bez dopuštenja profesora ne bude na predavanju ne može pristupiti pismenom testu odnosno usmenom ispitu.

Koncelebracija je sastavni dio programa seminara i zato je poželjno da koncelebriraju i oni svećenici koji dotičnog dana slave Euharistiju u svojoj župi. Nadbiskup u homiliji obrađuje teme koje želi staviti na srce mladim svećenicima.

Ponijeti albu i štolu.

Svećenici koji eventualno neće moći sudjelovati na seminaru trebaju to javiti u pisanom obliku navodeći razlog izostanka.

Seminar završava ručkom. Prošlih godina se događalo da svećenici odlaze odmah nakon pismenog testa ili usmenog ispita ispustivši sv. Misu i ručak. Jedinstvena je ovo prigoda pokazati i učvrstiti i na ovaj način naše bratsko zajedništvo. Stoga molim sve sudionike seminara da ostanu na sv. Misi i ručku te se nakon toga razidu svojim kućama.

Radujući se susretu iskreno pozdravljam u Gospodinu!

*Predsjednik komisije
 mons. Luka Tunjić
 generalni vikar*

Primanje kandidata u Malo sjemenište i u bogosloviju nadbiskupije vrhbosanske

„Učitelju, gdje stanuješ? Reče im: „Dođite i vidjet ćete“.
 (Iv 1,38-39)

Datum: 16. svibnja 2016.

Broj: 557/2016

Među drugim brojnim pastoralnim zadaćama, župnici i njihovi suradnici će se tijekom ljeta suočiti s još jednom vrlo važnom zadaćom, a to su novi kandidati za Sjemenište i Bogosloviju. Osim razgovora, u kojem se prije svega nastoji utvrditi ispravna nakana kandidata, te njegove sposobnosti i prikladnost, postoji i administrativna procedura pa ovdje donosimo što je potrebno za primanje kandidata naše nadbiskupije u malo i veliko sjemenište.

Dokumenti koji se traže za malo sjemenište:

1. Vlastoručno napisana molba
2. Krsni list s unesenim podatkom o primljenom sakramentu potvrde
3. Izjava/suglasnost roditelja
4. Preporuka/mišljenje župnika o prikladnosti kandidata za svećeničku službu
5. Svjedodžba o završenoj školi (VIII. ili IX. razredu)
6. Uvjerenje o završenom V., VI. i VII. razredu
7. Izvod iz matice rođenih (rodni list)
8. Liječničko uvjerenje
9. Dvije fotografije (veličina 6x4 cm)

Dokumenti koji se traže za Bogosloviju:

1. Vlastoručno napisana molba
2. Krsni list s unesenim podatkom o primljenom sakramentu potvrde
3. Kratki životopis za kandidate koji su bili u sjemeništu, duži za one koji nisu
4. Preporuka/mišljenje župnika o prikladnosti kandidata za svećeničku službu
5. Maturalna svjedodžba
6. Svjedodžbe o sva četiri završena razreda srednje škole
7. Izvod iz matice rođenih (rodni list)
8. Liječničko uvjerenje i zdravstvena legitimacija
9. Tri fotografije (veličina 6x4 cm)
10. Potvrdu o nekažnjavanju

Svi se **originalni** dokumenti (nikako kopije!) predaju vlastitom župniku, koji neka ih dostavi na adresu:

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT VRHBOSANSKI
Kaptol 7
BiH - 71 000 SARAJEVO

Ako je ikako moguće, valja izbjeći slanje poštom kako se originalni dokumenti ne bi izgubili ili bili oštećeni. Mole se župnici da kandidatima pomognu u prikupljanju valjanih dokumenata, te da ih Ordinarijatu dostave što prije, a najkasnije do **1. kolovoza** tekuće godine. Kandidati će o rezultatima svoje molbe, o čemu odlučuje uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, biti obaviješteni također preko vlastitog župnika.

mons. Luka Tunjić
generalni vikar

Mladen Kalfić
kancelar

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Duhovna obnova završnih razreda Osnovne škole u Nadbiskupskom sjemeništu Petar Barbarić u Travniku od 19. - 21. lipnja 2016.

Datum: 16. svibnja 2016.

Broj: 558/2016

U drugoj polovici lipnja, uz blagdan sv. Alojzija Gonzage zaštitnika sjemenišne crkve, već uobičajeno organiziramo u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku susret-duhovnu obnovu učenika završnih razreda Osnovne škole. Duhovno-kulturno-sportski sadržaji koji se nude višestruko su korisni za izgradnju i rast u vjeri naših mladih vjernika.

Tema ovogodišnjeg susreta je Izvanredni jubilej milosrđa koji je proglasio papa Franjo koji u svojoj buli Lice milosrđa potiče svakog vjernika riječima: „Trebamo stalno razmatrati otajstvo milosrđa. Ono je vrelo radosti, spokoja i mira. Naše spasenje ovisi o njemu. Milosrđe: riječ otkriva samu tajnu Presvetog Trojstva. Milosrđe: krajnji i najviši čin kojim nam Bog izlazi u susret. Milosrđe: temeljni zakon koji živi u srcu svake osobe koja iskreno gleda u oči svoje braće i sestara na putu života. Milosrđe: most koji spaja Boga i čovjeka, otvarajući naša srca nadi da smo, usprkos našoj grješnosti, zauvijek ljubljani.“ Vrijeme u kojem živimo i prostor koji nastanjujemo potrebni su uistinu ljudi milosrdnog srca, radosti, spokoja i mira. Pozvani smo u mladim generacijama odgajati taj kršćanski mentalitet.

Oduvijek su župnici posebnu pažnju poklanjali pastoralnom radu sa ministrantima iz čijih krugova su se javljala duhovna zvanja. Zadnjih godina stječe se dojam što se više nudi pastoralnih programa, na razini Nadbiskupije, za pojedine dobne skupine sve je manji odaziv. Briga za mlade i budućnost naše Crkve dovoljni su razlozi da, u Godini milosrđa u većem broju, prijavite svoje ministrante (dječake) koji žele svjedočiti svoju vjeru u mjestu i župi gdje žive. Preporučamo da voditelji koji se brinu za rad s mladima u župi (župnici, župni vikari i voditelji ministrantskih skupina) i sami budu dionici ove duhovne obnove.

Čvrsto se nadamo da će Bog, po zagovoru Časnog Sluge Božjega Petra Barbarića, posijati klicu duhovnog zvanja u ta mlada srca.

U toj nadi, radujući se ovom susretu, iskreno Vas pozdravljam i zazivam na Vas i na sve sudionike obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

Predmet: Imenovanje Povjerenstva za završni ispit Pastoralnoj godini

Datum: 31. svibnja 2016.

Broj: 584/2016

Veleučeni gospodine Dekane!

Primili smo Vaš dopis broj 1-223/2016 od 24. svibnja 2016. godine u kojem obavještavate uzoritog gospodina Vinka kard. Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog i velikog kancelara KBF-a u Sarajevu o obvezi završnoga ispita pred Povjerenstvom za Pastoralnu godinu. Tražite imenovanje članova ispitnog Povjerenstva i u dogovoru s njima određivanje termina ispita.

Nakon Vašeg usmenoga dogovora s predavačima na Pastoralnoj godini na KBF-u Sarajevo, Vinko kard. Puljić, nadbiskup vrhbosanski i veliki kancelar KBF-a u Sarajevu dostavlja Vam članove Povjerenstva koji će obaviti ispit za one koji su odslušali Pastoralnu godinu 2015/2016.

Članove Povjerenstva čine: **Veliki kancelar KBF-a Sarajevo Vinko kard. Puljić, dr. sc. mons. Pavo Jurišić, vlč. gosp. mr. sc. Luka Lučić, SJ i vlč. gosp. mr. Josip Vajdner. Ispit će se održati 07. lipnja u 9 sati na KBF-u Sarajevo.**

Iskreni pozdravi u Gospodinu!

Mladen Kalfić, kancelar

Svećenicima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Poziv na III. susret svih svećenika na području BiH u Tomislavgrad

Datum: 24. svibnja 2016.

Broj: 590/2016

Uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić je već nekoliko puta spominjao i u različitim prigodama pozivao na III. susret svih svećenika koji djeluju u BiH. Taj susret se organizira svake treće godine na tromeđi naših (nad)biskupija (Kupres, Livno, Tomislavgrad) i svaki put je domaćin druga (nad)biskupija. Domaćin ovogodišnjeg susreta je Mostarsko – Duvanjska biskupija.

Uz ovaj dopis šaljem vam i dopis koji je naš Nadbiskup, u svojstvu predsjednika BK BiH, poslao drugim ordinarijatima i provincijalatima, a vrijedi i kao dopis svećenicima naše Nadbiskupije. U njemu je sadržan poziv i dnevni red susreta.

Ovogodišnji susret svećenika BiH događa se u Godini izvanrednog jubileja milosrđa i uzajamne solidarnosti župa, vjernika i svećenika koji žive i djeluju na prostorima BiH. Nadamo se da će ovaj susret, prožet temom milosrđa, uvećati našu solidarnost i razumijevanje, te još više učvrstiti naše zajedništvo. Prema dogovoru (nad)biskupa BK BiH samo težak razlog može biti isprika nedolaska.

Ukoliko netko, ipak, zbog ozbiljnog razloga ne može doći na ovaj susret neka, zbog organizacijskih razloga i uplate troškova ručka koje snosi svaki Ordinarijat, pošalje svoju ispričnicu u pisanom obliku ovom Ordinarijatu.

Radujući se našem susretu u Tomislavgradu iskreno vas pozdravljam.

Mladen Kalfić, kancelar

Svećenici slavljenici – jubilarci u 2016.

Po godini rođenja u 2016.:

50. rođendan slave:

vlč. Tomo Mlakić; vlč. Luka Pranjić;

75. rođendan slavi:

vlč. Juro Gavranić

Po godini ređenja u 2016.:

25 godina:

Vlč. Josp Grubišić; vlč. Jakov Kajinić; vlč. Nikola Lovrić; vlč. Luka Pranjić; vlč. Bono Tomić

50 godina:

vlč. Ivan Bošnjak; vlč. Josip Janjić; vlč. Vladimir Kljajić

Jubilarcima čestitamo!

Imenovanja i premještaji

Mons. Ante Meštrović, prepošt Kaptola imenovan za kanonika pokorničara (Dekret br. 378/2016 od 14. svibnja 2016.)

Vlč. gosp. Peri Ljubičiću data suglasnost za pastoralno djelovanje u Riječkoj nadbiskupiji (Dopis br. 562/2016 od 16. svibnja 2016.)

Dozvole

Dopis broj 430/2016 od 21. travnja 2016.: dozvola blagoslova filijalne crkve sv. Josipa na Takalama župa sv. Ilije Proroka Novi Šeher.

Dopis broj 488/2016 od 06. svibnja 2016.: dozvola blagoslova nove kapele na groblju Dolina u župi sv. Josipa Zavidovići.

Dopis broj 505/2016 od 09. svibnja 2016.: dozvola blagoslova nove kapele na groblju Zvirnjača u župi sv. Franje Asiškog Rumboci.

Kronika Vinka kardinala Puljića od 1. ožujka do 1. lipnja 2016.

1. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Presvetoga Srca Isusova-Pećine i u pratnji župnika vlč. Donalda Markovića obišao filijalnu crkvu na Rudoj, pohodio groblje, pregledao knjige administracije i u 11:00h pre-

dslavio Svetu Misu za narod.

U 14:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Josipa u Rankovićima. Nadbiskup je u pratnji župnika vlč. Jure Gavranića pohodio mjesto Ruje gdje se nalaze masovne grobnice hrvata koji su ubijeni na koncu

Drugoga svjetskoga rata od strane partizana. Nakon obilaska toga mjesta nadbiskup je pohodio zavjetnu kapelu te župe i groblje. Nadbiskup je nakon pohoda tim mjestima pregledao knjige administracije, susreo se sa vijećima te u 17:30h predslavio Svetu misu za narod pred prepunom crkvom. Time je završio kanonsku vizitaciju te župe.

2. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Presvetoga Trojstva u Novome Travniku, susreo se sa župnikom vlč. Antom Ledić, pregledao knjige administracije te u 11:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon Svete mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća i nakon toga sastanka pohodio je samostan sestara Kćeri Božje Ljubavi koje djeluju u toj župi.

U 14:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Uzašašća Gospodinova u Novome Travniku. Nadbiskup je u pratnji župnika vlč. Marinka Grubešića pohodio selo Šenkovići koje pripada toj župi i tu obišao gradilište filijalne crkve. Nakon toga pohoda u 16:00h nadbiskup je predslavio Svetu Misu za narod pred prepunom župnom crkvom. Nakon Svete mise nadbiskup se susreo sa krizmanicima, vijećnicima i predstavnicima udruge *Milosrdno Srce* koji djeluju na području te župe. Nakon tih susreta nadbiskup je pregledao knjige administracije i time završio kanonsku vizitaciju te župe.

3. ožujka 2016.

U 8:45h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Miroslava Nosse.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor preč. mr. sc. Josipa Kneževića rektora VBS-a i vlč. Marka Mikića vicerektora.

U 10:30h nadbiskup je primio na razgovor bogoslova Josipa Senad Emru.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom Ordinarijata vrhbosanskog.

4. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Tomu Kneževića ravnatelja Caritasa BiH i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom Vijeća Caritasu Bosne i Hercegovine.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom

ekonomskog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije.

U 18:00h nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. vlč. Šimu Maršića.

5. ožujka 2016.

U 9:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ilije na Rostovu. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Ilijom Ivoš, obišao filijalnu crkvu u Sebešiću, pregledao knjige administracije te u 11:00h predslavio Svetu misu u župnoj crkvi na Rostovu na kojoj je bilo nazočno 10 vjernika te male planinske župe.

U 14:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Martina u Bučićima, susreo se sa župnikom fra Ilijom i u njegovoj pratnji pohodio dva groblja te župe, jednu zavjetnu kapelicu koju su izgradili članovi planinarskoga društva koje djeluje na području te župe. Nadbiskup se u 16:30h susreo sa vijećnicima te župe i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod u prepunoj župnoj crkvi.

6. ožujka 2016.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župnoj crkvi Sv. Ante Padovanskog u Sijekovcu. Nakon Mise nadbiskup je nazočio izvedbi predstave o bogatašu i siromašnome Lazaru koju su izveli članovi jedne molitveno-karitativne skupine iz Hrvatske.

U 16:00h nadbiskup je posjetio mons. Franju Komaricu banjolučkoga biskupa koji je u krapinskim toplicama na liječenju te vlč. Ivana Soldu svećenika šibenske biskupije i vlč. Antu Pelivana svećenika banjolučke biskupije koji su također na rehabilitaciji u krapinskim toplicama. Nakon te posjete nadbiskup se uputio u Celje održati duhovne vježbe slovenskim svećenicima.

U 19:30h nadbiskup je stigao u Celje u Dom Sv. Josipa gdje je započeo trodnevne duhovne vježbe za svećenike.

7. ožujka 2016.

Nadbiskup je predvodio duhovne vježbe svećenicima slovenskih biskupija. 35 svećenika iz svih slovenskih biskupija nazočilo je duhovnim vježbama. Toga dana nadbiskup je dao intervju za Slovensku državnu televiziju.

9. ožujka 2016.

Svetom misom u 11:30h nadbiskup je završio duhovne vježbe za slovenske svećenike u Celju i uputio se u Sarajevo.

10. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 9:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Mikića vicerektora u VBS-u.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor ambasadora Grčke Republike u BiH gospodina Karolosa Gadisa.

U 10:45h nadbiskup je primio na razgovor fra Marka Antića župnika iz Dubrava.

U 14:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ratka Perića mostarsko-duvanjskoga biskupa.

U 15:30h nadbiskup je primio na razgovor mons. mr. sc. Tomu Kneževića ravnatelja Caritasa BiH i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 17:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Škrabu župnog vikara u župi Uznesenja BDM na Stupu.

11. ožujka 2016.

U 9:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Josipa u Turbetu. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Nikolom Lovrić, pregledao knjige administracije, u 11:00h predslavio Svetu misu za narod te nakon mise se susreo sa vijećnicima te župe. Nadbiskup je u popodnevrim satima pohodio gospodina Matu Kesten oca sestre Ane Marije Kesten SMI.

U 14:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ivana Krstitelja u Travniku. Nadbiskup se susreo sa župnikom mons. Matom Janjićem i u njegovoj pratnji obišao groblje Bojna i pomolio se za pokojnike. U 15:30h nadbiskup je održao sjednicu sa vijećnicima te župe a u 17:00h nazočio pobožnosti križnoga puta. U 17:30h nadbiskup je predslavio Misu za narod a nakon mise je pregledao knjige župne administracije.

12. ožujka 2016.

U 8:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Mihovila u Ovčarevu. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Marinkom Didakom, pohodio dva groblja i Svetište Gospino vrilo, pregledao knjige administracije i u 11:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa članovima župnih vijeća.

U 16:00h nadbiskup je u prostorijama Ordinarijata primio grupu salezijanskih suradnika iz Žepča zajedno sa don Josipom Stanićem.

U 17:00h nadbiskup je dao intervju za BHRT.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu Misu u katedrali za grupu fokularina.

U 19:30h nadbiskup se uputio u Travnik.

13. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je u pratnji župnika vlč. Viktora Šošića pohodio župu Sv. Ilije na Korićanima i predslavio Svetu misu na kojoj je bilo nazočno 15 vjernika koji su prije rata živjeli na toj župi. Danas u toj župi živi samo 4 vjernika od prijeratnih 999 vjernika. Nakon Svete mise nadbiskup se uputio u župu Svete Ane u Podkraju gdje je u 11:00h predslavio Svetu misu za narod i obavio kanonsku vizitaciju te župe.

U 20:00h nadbiskup se susreo sa sjemeništarcima Nadbiskupskog sjemeništa "Petar Barbarić" u Travniku i održao kratko predavanje sjemeništarcima.

14. ožujka 2016.

U 8:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Uznesenja BDM u Docu na Lašvi. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Zoranom Livančićem, obišao filijalne crkve na Putićevu i u Nević Polju, kapelu na Sljemenima, pregledao knjige administracije i u 11:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon Mise nadbiskup je imao susret sa vijećima župe. Time je nadbiskup završio kanonski pohod i uputio se u župu Svetoga Duha u Novu Bilu.

Nadbiskup je u pratnji župnika fra Slavka Petrušića pohodio filijalnu crkvu te župe, pohodio starački dom i u domu se susreo sa fra Ladislavom Fišićem i fra Andrijom Zirdum. Nakon tih pohoda nadbiskup je pregledao knjige administracije i u 17:00h predslavio Svetu misu za narod pred prepunom crkvom. Nakon mise nadbiskup je održao susret sa vijećnicima te župe i time završio kanonsku vizitaciju te župe.

15. ožujka 2016.

U 8:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Petra i Pavla u Brajkovićima. Nadbiskup je u pratnji župnika fra Leona Pendića obišao filijalnu crkvu i groblja te župe te ujedno i pohodio staru nekropolu sarkofaga koja je još neistražena a datira iz Rimskoga vremena. U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod a nakon Mise se susreo sa vijećnicima te župe. Danas župa Brajkovići broji oko 370 vjernika od prijeratnih 5 000. Kao veliki problem ističe se što katolici prodaju svoju zemlju.

Završivši kanonsku vizitaciju župe Brajkovići nadbiskup se uputio u župu i samostan Guča Gora. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Dragom Pranješ, obišao groblje na Bukovici i zavjetnu kapelicu Sv. Ivana Krstitelja. Na-

kon toga pohoda nadbiskup je pregledao knjige administracije i u 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa vijećnicima te župe i time završio kanonsku vizitaciju te župe. Župa Sv. Franje u Gučoj Gori danas broji oko 700 vjernika i taj broj se kontinuirano smanjuje.

16. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Juraja u Vitezu. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Markom Kepićem i u njegovoj pratnji obišao filijalne crkve te župe koja je brojana najveća u našoj nadbiskupiji. Nakon pohoda filijalama nadbiskup je u 11:00h predslavio Svetu misu za narod a nakon toga se susreo sa vijećnicima te župe te pregledao knjige administracije. Time je nadbiskup završio kanonski pohod te župe i ujedno kanonski pohod Travničkog dekanata koji je najbrojniji u našoj biskupiji i broji oko 55 000 vjernika. U svim župama nadbiskupa su vjernici dočekali sa oduševljenjem, željeli se fotografirati sa njime, obraćali mu se za pomoć i u njemu gledali pastira koji ih može zaštititi u ovim teškim vremenima kušnje našega naroda. Suočavamo se sa trendom iseljavanja i tijekom svih vizitacija nadbiskup je u svojim homilijama govorio da on ne može zabraniti ljudima da se sele ali da im želi probuditi svijest da ne prodaju zemlju koja je stoljećima krvlju natapana, krvlju hrvata katolika, te da je svaka prodaja te zemlje izdaja predaka koji su svoj život polagali da bi ostali i opstali.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

17. ožujka 2016.

U jutarnjim satima nadbiskup se uputio u Mostar na proljetno zasjedanje BK BiH.

U 14:30h nadbiskup se susreo sa gospodinom Davorom Ljubić.

18. ožujka 2016.

Nadbiskup je predsjedao sjednici BK BiH u Mostaru.

U 12:00h nadbiskup je zajedno sa mons. Ratomir Perić i mons. Ivom Tomašević održao press konferenciju.

U 14:00h nadbiskup je dao intervju za radio postaju *Mir Međugorije*.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u mostarskoj katedrali a pod Misom je propovijedao mons. Franjo Komarica banjolučki biskup.

Nakon Mise nadbiskup se uputio u Sarajevo.

19. ožujka 2016.

U 19:00h nadbiskup je zajedno sa rektorom zavoda Germanicum posjetio VBS.

20. ožujka 2016.

U 10:30h na Cvjetnicu nadbiskup je predslavio svečanu Svetu misu sa procesijom u Sarajevskoj katedrali Presvetoga Srca Isusova.

21. ožujka 2016.

U 9:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskog centra VN.

U 9:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Filipa Maršića župnika župe Sv. Juraja mučenika u Derventi.

U 10:30h nadbiskup je primio na razgovor profesora Franju Marić.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor bogoslove i odgojitelje misijskog sjemeništa *Redemptoris Mater* iz Vogošće.

22. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Darka Pejakovića.

U 11:15h nadbiskup je primio na razgovor fra Petra Matanovića župskog vikara u župi Ulice.

U 12:00h nadbiskup je primio na razgovor fra Niku Josića upravitelja župe u Zvorniku.

U 14:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Matu Majića župnika u Poljacima.

U 14:45h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Miru Blaževića.

U 16:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u sarajevskoj katedrali. Povod je bila duhovna obnova za političare katolike. Svetoj misi je nazočilo oko 100 političara i osoblja koje radi u državnim uredima. Među nazočnima bio je i dr. sc. Dragan Čović predsjedavajući predsjedništva BiH, gospodin Marinko Čavara predsjednik Federacije BiH i drugi. Prije Mise u katedrali postojala je mogućnost za svetu ispovijed a nakon mise u Svećeničkom domu VN održano je prigodno predavanje na temu *Pravednost i Milosrđe* koje je održao pater Petar Rožič, slovenski isusovac.

U 20:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Jakova Filipovića župnika župe u Odžaku.

23. ožujka 2016.

U 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu Posvete ulja u sarajevskoj katedrali. Sv-

etoj misi je nazočilo oko 90 svećenika. U svojoj homiliji nadbiskup je govorio o profilu svećenika, o onome što svećenike zavodi i na čemu često puta padaju. Upozorenja za svećenike nadbiskup je potkrijepio svetopisamskim tekstovima koji upućuju na to. Nakon Svete mise svi su se uputili u VBS na zajednički ručak.

U 13:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Marka Tomića župnika na Kupresu.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

24. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je dao intervju za *Federalnu televiziju*.

U 10:30h nadbiskup je dao intervju za *Televiziju Tuzlanskog kantona*.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Vedrana Džido.

U 18:00h nadbiskup je u sarajevskoj katedrali predslavio Misu Večere Gospodnje i predvodio obrede velikoga četvrtka. Nakon Mise u Ordinarijatu je upriličena svečana večera za vjernike koji su imali ulogu apostola kod pranja nogu u katedrali.

25. ožujka 2016.

Od 8-9h nadbiskup je bio u katedrali kod Isusova groba.

U 11:00h nadbiskup je održao press konferenciju na kojoj je pročitao uskrсну poslanicu.

U 11:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Branka Jurića svećenika vrhbosanske nadbiskupije i studenta moralne teologije u Rimu.

U 18:00h nadbiskup je predvodio obrede Velikoga Petka u sarajevskoj katedrali.

26. ožujka 2016.

Od 8-9h nadbiskup je bio u katedrali kod Isusova groba.

U 11:00h u prstorijama Ordinarijata upriličeno je uskršno čestitanje nadbiskupu od svećenika, redovnika i redovnica grada Sarajeva. Uskrсну čestitku je izrekla sestra Kata Karađža provincijalka sestara franjevki bosansko-hrvatske provincije.

U 21:00h nadbiskup je predslavio misu bdijenja u Sarajevskoj katedrali. Svetoj misi je nazočilo oko 20 svećenika i veliki broj vjernika.

27. ožujka 2016.

U 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod u sarajevskoj katedrali. U svojoj homiliji nadbiskup je napomenuo da nam Uskrs prikazuje i pokazuje dostojanstvo čovjeka

te da Uskrs nisu ofarbana jaja koja nam se nameću putem javnoga mnijenja. Pozvao je sve vjernika da preispitaju svoju svijest o vlastitoj dostojanstvu jer je Krist raspet i uskrsnuo za svakoga od nas. Ovu Svetu misu prenosila je državna televizija. Nakon Svete mise u prostorijama Ordinarijata upriličeno je uskršno čestitanje nadbiskupu od strane građana grada Sarajeva.

U 15:30h nadbiskup je pohodio samostan sestara SMI *Egipat* i susreo se sa šticićnicima toga doma i sestrama.

U 17:00h nadbiskup je pohodio samostan sestara karmelićanki na Stupu u Sarajevu.

28. ožujka 2016.

U 8:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Martina Ruprechta.

U 11:00h nadbiskup je u Svećeničkom domu upriličio svečani uskršni prijem. Na prijemu je bio nazočan veliki broj uzvanika iz političkog, kulturnog i vjerskoga života.

U 15:00h nadbiskup se uputio u Bosanski Brod u župu Sv. Ilije gdje je predvodio obred primanja novih članova neokatekumenskoga puta u toj župi. Nakon toga obreda nadbiskup se uputio u Sarajevo.

29. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju samostana sestara karmelićanki na Stupu.

30. ožujka 2016.

U 9:00h nadbiskup je nastavio započetu vizitaciju samostana sestara karmelićanki na Stupu i završio u 17:00h.

U 18:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gabrijela Jukića svećenika VN koji se sprema na odlazak u Afriku.

1. travnja 2016.

U jutarnjim satima nadbiskup se uputio u Klagenfurt na 13 susret partnerstva biskupija Vrhbosanske i biskupije Gurk-Klagenfurt.

U 18:00h u biskupskoj rezidenciji u Klagenfurtu održan je susret s predstavnicima biskupija.

2. travnja 2016.

U 8:15h nadbiskup je zajedno sa biskupom Klagenfurta mons. Aloisom Schwarz i delegacijama Vrhbosanske nadbiskupije i biskupije Klagenfurt posjetio grad Friesach, susreo se sa gradonačelnikom gospodinom Kronlechnerom, te obišao crkve i caritasove ustanove u tome gradu.

U 10:30h nadbiskup je zajedno sa delega-

cijama posjetio mjesto Grades i crkvu svetoga Wolfganga.

U 11:45h nadbiskup je suslavio Svetu misu u mjestu Flattnitz.

U 16:00h nadbiskup se sa delegacijama uputio u Ossiach gdje je obišao crkvu i stari benediktinski samostan.

3. travnja 2016.

U 9:30h nadbiskup je zajedno sa biskupom Schwarzom suslavio Svetu misu u župi Sv. Terezije od Djeteta Isusa u Klagenfurtu. Pod tom Svetom misom nadbiskup je podjelio sakrament Svete potvrde. Nakon mise uslijedio je prigodan program. Tom prigodom nadbiskup je pohodio dvije muslimanske obitelji iz Sirije koje su smještene u toj župi.

U 13:30h nadbiskup se uputio u Sarajevo. U nadbiskupovoj pratnji na 13 partnerski susret sa biskupijom Klagenfurt išli su dr. sc. vlč. Mirko Šimić ravnatelj Caritasu VN, dr. sc. vlč. Ivan Lovrić ravnatelj KŠC-a Sv. Pavao u Zenici, s. Kata Ostojić, gospođica Ivana Petrović u ulazi prevoditelja i nadbiskupov osobni tajnik.

4. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u sjemenišnoj crkvi na Nedžarićima. Povod je bio početak kapitula franjevacu franjevačke provincije Bosne Srebrene.

U 11:00h nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji u VBS-u provodom patrona sjemeništa svetkovine Blagovijesti.

U 12:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u VBS-u pod kojom je podijelio službe lektorata i kandidature. Za Vrhbosansku nadbiskupiju službu lektorata primili su bogoslovi Juro Juroš, Stipica Lešić i Mario Grbavac kandidat banjolučke biskupije. Kandidaturu su primili bogoslovi Leon Dominović za VN, Ivan Dragičević za VN, Ivan Vukčević za kotorsku biskupiju i Tomislav Šimunović za banjolučku biskupiju.

U 16:30h nadbiskup je održao sjednicu sa članovima stolnoga kaptola.

5. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ante Podhum-Žitače. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Darkom Driljom, obišao filijalnu crkvu, tri groblja, pregledao knjige administracije i u 11:00h predslavio Svetu misu za narod na kojoj je nazočilo oko 50 vjernika. Nakon Mise nadbiskup se susreo sa župljanima te župe.

U 14:00h nadbiskup je u pratnji vlč. Joze Majića obišao Crkvu u mjestu Obri.

U 15:00h nadbiskup je posjetio franjevački samostan u Konjicu.

U 17:00h nadbiskup je u prostorijama Ordinarijata primio grupu talijanskih studenata, njih oko 45 i održao im kratko predavanje o povijesti biskupije.

U 17:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Peru Brkića župnika župe Turić.

6. travnja 2016.

U 9:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu za početak svećeničkog sabora u crkvi VBS-a. Nakon mise nadbiskup je nazočio prigodnom predavanju u Svećeničkom domu.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gabrijela Jukića, svećenika vrhbosanske nadbiskupije koji odlazi u misije u Afriku.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marija Ćosića ravnatelja KŠC-a Sv. Josip u Sarajevu.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Damira Ivanovića ekonoma i prefekta u VBS-u.

U 16:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Fabijana Stanušić ravnatelja Svećeničkog doma.

U 17:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Davora Topića župnika župe Presvetoga Srca Isusova u Skoplju – Makedonija.

7. travnja 2016.

U 9:30h nadbiskup se susreo sa vlč. Jozom Majićem te predslavio Svetu misu u filijalnoj crkvi župe Obri u Kostajnici. Nakon Mise nadbiskup je pregledao knjige župe Obri i Solakova Kula, susreo se sa župljanima koji žive u Kostajnici. U 11:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u filijalnoj crkvi župe Solakova Kula na Barama kojom također upravlja vlč. Jozo Majić. Na misi je nazočilo oko 30 vjernika. Nakon mise nadbiskup je pohodio župnu crkvu u Solakovoj Kuli gdje danas živi samo jedan katolik. Time je nadbiskup završio vizitaciju u tim župama.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u Vogošći te pod tom misom sjemeništarci- ma sjemeništa *Redemptoris Mater* podjelio službe lektorata i kandidature.

8. travnja 2016.

U 8:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ilije na Doljanima. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Andrijom Jo-

zić, pregledao knjige administracije te u 11:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup se susreo sa vijećnicima te župe, a u poslijepodnevnim satima obišao filijalu na Risovcu i nekropolu stećaka.

U 19:30h nadbiskup je primio na razgovor rektora preč. mr. sc. Josipa Kneževića, vicerektora vlč. Marka Mikića i duhovnika vlč. Jakova Kajinića odgojitelje u VBS-u.

9. travnja 2016.

U 8:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ivicu Borića i grupu policajaca iz Hrvatske.

U 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u katedrali povodom godišnjeg susreta zborova vrhbosanske nadbiskupije. Nazočilo je oko 13 zborova iz biskupije, a ujedno taj dan vjernici iz kreševskoga dekanata imali su hodočašće u katedralu povodom godine milosrđa tako da je tim povodom katedrala bila ispunjena vjernicima. Nakon Mise nadbiskup je nazočio predstavljanju zborova.

U 15:00h nadbiskup se susreo sa gospodinom Vinkom Marić u Žepču.

U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župi Sv. Ilije proroka u Novom Šeheru i pod tom misom krstio sedmo dijete obitelji Pervan, maloga Iliju Pervan.

10. travnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je došao u župu Sv. Josipa u Turbe i susreo se sa pripravnicima za sakrament Svete potvrde te župe. U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u toj župi i pod misom podijelio sakrament Svete potvrde za sedam pripravnika. Pored župnika vlč. Nikole Lovrića svetoj misi su nazočili vlč. Pavo Šekerija duhovnik u malome sjemeništu i vlč. Viktor Šošić župnik u župi Potkraj.

11. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Olivera Jurišića, svećenika koji je na postdiplomskom studiju iz filozofije u Rimu.

U 13:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ante na Gračacu kod Prozora. Nadbiskup je obišao dva groblja i filijalnu crkvu, pregledao knjige administracije, susreo se sa članovima vijeća i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod.

12. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom

stalnog vijeća za Sinodu VN.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor ambasadora Republike Poljske u BiH.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Brunu Paurevića.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Juru Pranjića.

U 17:15h nadbiskup je primio na razgovor fra Jozu Marinčića novoga provincijala franjevačke provincije Bosne Srebrene i fra Lovru Gavrana.

13. travnja 2016.

U 8:45h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 9:00h nadbiskup je dao intervju za BHRT.

U 10:00h nadbiskup je dao intervju za Kor-eansku televiziju.

U 14:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ivana Krstitelja na Uzdolu. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Miljenkom Džalto, pregledao knjige administracije, susreo se sa članovima vijeća i u 17:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup je u pratnji župnika obišao groblja te župe i time završio kanonsku vizitaciju te župe i uputio se u Travnik.

14. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom odgojitelja i župnika sjemeništaraca.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod u sjemenišnoj crkvi povodom dana sjemeništa na kojoj je nazočio veliki broj vjernika. Nakon Svete mise nadbiskup je nazočio prigodnoj akademiji koju su pripremili sjemeništarci.

U 17:30h nadbiskup je predvodio duhovnu obnovu za sjemeništarce.

U 20:00h nadbiskup se susreo sa sjemeništarcima i tom prigodom sjemeništarci su mu mogli postavljati pitanja na teme koje ih posebno interesiraju.

U 20:45h nadbiskup je predvodio Euharistijsko klanjanje za zajednicu u sjemenišnoj crkvi.

15. travnja 2016.

U 8:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom odgojitelja sjemeništa.

U 11:00h nadbiskup je nazočio prigodnoj akademiji za učenike povodom dana škole u KŠC-a u Travniku.

U 12:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Borisa Salapića vicerektora sjemeništa.

U 12:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Damjana Soldu ekonomu sjemeništa.

U 13:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Đuru Arlovića prefekta u sjemeništu.

U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u sjemenišnoj crkvi povodom dana škole u Travniku. Na misi su nazočili ravnatelji iz drugih KŠC-a te roditelji učenika i profesori. Nakon mise nadbiskup je nazočio prigodnoj akademiji na kojoj je održao i govor.

16. travnja 2016.

U 8:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Tomu Mlakića i gospođu Božanu Katava.

U 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u katedrali prigodom godišnjeg ministrantskog zborovanja.

U 16:00h nadbiskup je stigao u župu Sv. Josipa u Rankoviće gdje u 17:00h podijelio sakrament Svete potvrde za 36 pripravnika.

17. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je stigao u župu Presvetoga Trojstva u N. Travniku gdje je pod Misom u 10:00h podijelio sakrament Svete potvrde. Nakon Mise nadbiskup se uputio u Zagreb.

U 19:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župi Sv. Leopolda Mandića u Dubravi. Povod je bilo izloženo tijelo svetoga Leopolda koje je izloženo na čašćenje u toj župi. Svetoj misi je nazočilo između 20 i 30 000 vjernika, veliki broj svećenika te dva biskupa mons. Ilija Janjić kotorski biskup i mons. Franjo Komarića banjolučki biskup.

18. travnja 2016.

U 8:00h nadbiskup je pohodio generalnu kuću sestara SMI u Zagrebu.

U 9:00h nadbiskup se susreo u Banskim dvorima sa premijerom Republike Hrvatske gospodinom Tihomirom Oreškovićem.

U 10:00h nadbiskup se susreo sa gospodinom Božom Petrov potpredsjednikom vlade RH.

U 15:00h nadbiskup se uputio u Banjaluku.

U 17:00h nadbiskup je posjetio vlč. Peru Čolića župnika u Gradišci.

19. travnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je u Banjaluci nazočio konferenciji koju je organizirao SEC - Socijalno edukativni centar u hotelu Bosna.

U 16:00h nadbiskup se uputio u Sarajevo.

20. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor generala majora EUFOR-a u BiH gospodina Friedricha Schrotter-a.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 11:00h nadbiskup je nazočio sjednici MRV-a.

U 16:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Srca Isusova u Prozoru. Nadbiskup je u pratnji župnika vlč. Stipe Kneževića pohodio filijalnu crkvu na Lugu i dva groblja. Nakon toga nadbiskup je pregledao knjige administracije i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon Mise nadbiskup se susreo sa članovima vijeća i time završio kanonski pohod toj župi.

21. travnja 2016.

U 9:15h nadbiskup je primio na razgovor preč. Josipa Kneževića rektora i vlč. Damira Ivanovića ekonomu VBS-a.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Tomislava Mlakića pročelnika Katehetskog ureda VN.

U 15:00h nadbiskup je predsjedao sjednici Ordinarijata.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Marija Jurišića.

22. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je predsjedao sjednicom u Komušini za izgradnju svetišta Gospe Kondžilske. Sjednici su nazočili mons. Luka Tunjić, vlč. Marko Hrskanović župnik, vlč. Bojan Ivešić tajnik, vlč. Predrag Stojčević, gospodin Jure Pranjić arhitekt i gospođica Ana Pranjić. Nakon Susreta nadbiskup je obišao gradilište svetišta.

U 15:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom Ekonomskog vijeća vrhbosanske nadbiskupije.

23. travnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je pohodio župu Uzašaća Gospodinova u Novome Travniku i susreo se sa pripravnicima za sakrament Svete potvrde te župe.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za oko 40 pripravnika.

24. travnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je pohodio župu Svetoga Duha u Novoj Biloj i susreo se sa pripravnicima za sakrament Svete potvrde te župe.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu Misu pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za 135 pripravnika te župe. Na početku

Mise nadbiskupa je pozdravio župnik fra Slavko Petrušić i jedna pripravnica koja je nadbiskupu uručila buket cvijeća za koji je rekla da simbolizira krizmanike koji su cvijeće Crkve. Na misi je nazočio veliki broj vjernika.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u katedrali Srca Isusova u Sarajevu povodom 1050 godina pokršćavanja Poljskoga naroda. Svetoj misi su nazočili predstavnici Poljske ambasade u BiH.

25. travnja 2016.

U 8:30h nadbiskup je otišao na liječnički pregled.

U 14:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe i samostana Uznesenja BDM na Šćitu. Nadbiskup se susreo sa župnikom i gvardijanom fra Tomislavom Brković i u njegovoj pratnji obišao dvije filijale, susreo se sa vijećnicima i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon mise nadbiskup je pregledao knjige administracije.

26. travnja 2016.

U 8:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Franje Asiškoga u Rumbocima. U pratnji župnika fra Jure Perića nadbiskup je obišao filijalnu crkvu na Zvirnjači, pregledao knjige administracije, susreo se sa vijećima i u 11:00h predslavio Svetu misu za narod pred prepunom crkvom. Time je nadbiskup završio kanonski pohod te župe.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor grupu đakona iz Zagreba njih 16 sa voditeljima.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Misu u katedrali na kojoj su nazočili svi đakoni koji su ranije bili na susretu sa nadbiskupom.

27. travnja 2016.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao zajedničkom sjednicom BK i Konferencije viših redovničkih poglavara koja je trajala do poslijepodnevnih sati.

U 16:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Majstorovića župnika župe Presvetoga Srca Isusova - Katedrala.

28. travnja 2016.

U 9:30h nadbiskup je predsjedao sjednicom svih dekana na području BK BiH koja je održana u Travničkom sjemeništu. U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u sjemenišnoj crkvi pod kojom je propovijedao mons. Marko Semren pomoćni banjolučki biskup. Nakon Svete mise nadbiskup je nazočio nastavku sjednice.

U 15:00h nadbiskup se susreo sa sjemeništarcima Vrhbosanske nadbiskupije i nakon toga susreta nadbiskup se uputio u Sarajevo.

29. travnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Stjepana Didaka župnog vikara župe Sv. Luke evanđeliste u Novom Gradu - Sarajevo.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Josipa Lebu župnika župe Presvetoga Trojstva u Novom Sarajevu.

U 10:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Šimu Maršića ravnatelja Centra za mlade "Ivan Pavao II." i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 11:30h nadbiskup je primio na razgovor fra Iliju Stipića župnika iz župe Sv. Ivan Krstitelj - Podmilačje.

U 14:30h nadbiskup je obišao gradilište zgrade Centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II." i susreo se sa ravnateljem vlč. dr. sc. Šimom Maršićem.

30. travnja 2016.

U 9:30h nadbiskup se susreo sa vlč. Bonom Tomićem župnikom župe Sv. Ivana Krstitelja u Živinicama.

U 10:00h nadbiskup je u župi Sv. Petra i Pavla u Tuzli započeo vjeronaučno ispitivanje, a u 11:00h predslavio Svetu misu za narod pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za 44 pripravnika.

1. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je stigao u Svetište Gospe Olovske i blagoslovio hodočasnike, a nakon toga nadbiskup je ispovijedao vjernike hodočasnike.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod u Olovskome svetištu. Svetoj misi nazočilo je između 1 500 i 2 000 vjernika koncelebriralo je 13 svećenika među kojima i novoizabrani provincijal franjevačke provincije Bosne srebrenne fra Jozo Marinčić. U svojoj homiliji nadbiskup je nastojao posebno potaknuti vjernike na čitanje Svetoga Pisma koje se u našem narodu sve manje čita.

U 16:00h nadbiskup je stigao u župu Ulice, susreo se sa župnikom fra Antom Tomas i započeo ispitivanje pripravnika za sakrament Svete potvrde te župe.

U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za 13 pripravnika te župe. Pod Svetom misom koncelebriralo je 6 svećenika.

2. svibnja 2016.

U 14:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Imena Marijina na Gromiljaku. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Ilijom Karlović i u njegovoj pratnji obišao dva groblja te župe, pregledao knjige administracije, susreo se sa vijećnicima i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon kanonske vizitacije župe Gromiljak nadbiskup se uputio u župu Deževica da predvodi duhovne vježbe za maturante nadbiskupijskog sjemeništa "Petar Barbarić" iz Travnika.

3. svibnja 2016.

Nadbiskup je predvodio duhovne vježbe sjemeništarcima maturantima.

4. svibnja 2016.

U 7:30h nadbiskup je otišao na liječnički pregled i nakon toga uputio se u Deževica na duhovne vježbe za maturante.

U 18:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župnoj crkvi u Deževicama čime su završile duhovne vježbe za sjemeništarce te se uputio u Sarajevo.

5. svibnja 2016.

Na poziv župnika vlč. Mate Majića nadbiskup je u 11:00h predslavio Svetu misu na groblju u Skakavi Donjoj - župa Poljaci te je blagoslovio groblje i novu kapelu pod Svetom misom.

U 18:00h nadbiskup je nazočio prikazivanju filma o papi Franji u Cinema City-u u Sarajevu povodom godišnjice papina pohoda BiH.

6. svibnja 2016.

U 9:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Roka u Prudu i susreo se sa župnikom vlč. Mirkom Ikićem, pregledao knjige administracije a u 11:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon Mise nadbiskup se susreo sa vijećnicima i pohodio jedno groblje te umirovljenog svećenika dr. sc. vlč. Peru Babića.

U 15:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Presvetoga Srca Isusova u Bosphanskom Šamcu i susreo se sa župnikom vlč. Josipom Janjićem i sa nekoliko župljana te župe. U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u filijalnoj crkvi te župe u Zasavici na kojoj je nazočilo oko 15 vjernika.

7. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je došao u župu Sv. Antuna Padovanskoga u Lukavcu i započeo ispitivanje pripravnika za sakrament Svete potvrde. Pod Svetom misom u 11:00h nadbiskup je podijelio sakrament Svete potvrde za 9 pripravnika.

U 16:00h nadbiskup je došao u župu Sv. Leopolda Mandića u Dragunji i započeo ispitivanje pripravnika za sakrament Svete potvrde. Pod Svetom misom u 17:00h nadbiskup je podijelio sakrament Svete potvrde za 12 pripravnika.

8. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je došao u župu Sv. Martina biskupa u Bučićima i započeo ispitivanje pripravnika za sakrament Svete potvrde. Pod Svetom misom u 11:00h nadbiskup je podijelio sakrament Svete potvrde za 31 pripravnika.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor bogoslova vlč. Davora Madžarevića.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. Sandu Smoljo.

9. svibnja 2016.

U 10:30h nadbiskup je primio na razgovor preč. Josipa Kneževića rektora VBS-a.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 16:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Šimu Maršića ravnatelja centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II."

U 19:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Davora Topića župnika župe Presvetoga Srca Isusova u Skoplju - Makedonija.

10. svibnja 2016.

U jutarnjim satima nadbiskup se uputio u Zadar.

U 18:00h nadbiskup je u Albanasima u Zadru predslavio Svetu misu povodom blagdana Gospe Loretske. Na Misi je nazočio veliki broj vjernika i svećenika. Nakon Mise nadbiskup je predvodio svečanu procesiju sa kipom. U svojoj homiliji nadbiskup je pozvao na dostojanstvo žene i majke, na vrednovanje i poštivanje toga dostojanstva koje se danas napada iz raznih oružja te napomenuo da je uloga i vrijednost majke u današnjem svijetu srozana i uništena do krajnjih granica. Nakon krivoga tumačenja nadbiskupove propovijedi i izvlačenja pojmova iz konteksta na nadbiskupa su se obrušili mnogi mediji te je tih dana vođen protiv njega medijski linč posebno od udruga koje navodno promoviraju prava žene. Nadbiskup je upotrijebio pojam „štraca“ kada je govorio o iskorištavanju žena želeći naglasiti da se žene toliko danas iskorištavaju i toliko im se uništava dostojanstvo i da ih na kraju svi odbace te tako postanu kao „štraca“. Nadbiskup se kasnije oglasio u medijima želeći obja-

sniti o čemu se zapravo radi. Na društvenim mrežama su se pojavile grupe i ismijavanje, a u Sarajevu na rezidenciji su osvanuli plakati sa tim pojmom.

11. svibnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je zajedno sa mons. Želimirom Puljićem zadarskim nadbiskupom bio na prijemu kod zadarskoga župana.

U 10:00h nadbiskup je posjetio samostan benediktinki u Zadru.

U 11:30h nadbiskup je u sjemeništu u Zadru održao polusatni duhovni nagovor svećenicima zadarske nadbiskupije.

U 17:00h nadbiskup se na Kupresu susreo sa župnim vikarom župe Sv. Obitelji vlč. Vedranom Lešićem.

12. svibnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor gospodina Martina Pammera veleposlanika republike Austrije u BiH.

U 10:30h nadbiskup se u hotelu *Europa* susreo sa reis-ul-ulemom Huseinom Kavazovićem.

U 14:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Materinstva BDM u Tišini. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Stjepanom Živkovićem, pregledao knjige administracije, obišao filijalne crkve i groblja i u 17:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon Mise nadbiskup se susreo sa članovima župskih vijeća.

13. svibnja 2016.

U 8:30h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Jakova Markijskoga u Grebnicama. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Franom Oršolić, pregledao knjige administracije, susreo se sa vijećnicima i u 11:00h predslavio Svetu misu za narod.

U 14:00h nadbiskup je dao intervju za lokalnu radio postaju.

U 14:45h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Ane u Domaljevcu. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Blažom Markovićem, pregledao knjige administracije, obišao groblje, susreo se sa vijećnicima i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod pred prepunom župnom crkvom.

14. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup se susreo sa pripravnici-
cima za sakrament Svete potvrde u župi Uznese-
nja BDM u Docu na Lašvi. Pod Svetom mi-
som u 11:00h nadbiskup je podijelio sakra-
ment Potvrde za 40 pripravnika.

U 16:00h nadbiskup se susreo sa pripravnici-

cima za sakrament Svete potvrde u župi Sv. Franje Asiškoga u Gučoj Gori. Pod Svetom misom u 17:00h nadbiskup je podijelio sakra-
ment Potvrde za 24 pripravnika.

15. svibnja 2016.

Na svetkovinu Duhova u 10:30h nadbiskup je predslavio Svetu misu u katedrali i pod Svetom misom podijelio sakrament Svete potvrde za 8 pripravnika katedralne župe Presvetoga Srca Isusova i prvu Svetu pričest za 9 pripravnika te župe.

U 19:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Mikića vicerektora u VBS-u.

16. svibnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor fra Dominka Bilića župnika župe Sv. Ante u Busovači.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Milana Blahu.

U 12:20h nadbiskup je primio akademika gospodina Željka Reintera predsjednika Hrvatskoga Sabora sa 10-teročlanom delegacijom.

U 15:00h nadbiskup je primio na razgovor sestru Anu Mariju Kesten i sestru Anđu Vranješ SMI.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Marinka Perkovića.

U 16:45h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Fabijana Stanušića ravnatelja Svećeničkoga doma.

17. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor grupu turista različitih religija iz Njemačke te im održao predavanje o crkveno povijesnim prilikama u BiH. Nakon toga susreta nadbiskup se uputio u Kopanice.

U 15:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Mihovila arkandela u Kopanicama. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Marinkom Filipović, pregledao knjige administracije, obišao groblje te župe, susreo se sa vijećnicima i u 19:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon vizitacije nadbiskup se uputio u Sarajevo.

18. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je nazočio seminaru kojega je organizirao Katehetski ured VN u Vitezu a na kojem su nazočili ministri obrazovanja i svi ravnatelji škola koje rade po Hrvatskom planu i programu. Na kraju susreta nadbiskup je održao predavanje. Nakon toga seminara nadbiskup se uputio u Sarajevo.

U 16:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Marinka Perkovića.

U 17:00h nadbiskup je primio na razgovor sestru M. Blanku i gospođu Marijanu Antolović.

U 17:30h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i ravnatelj Medijskog centra VN.

19. svibnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Uznesenja BDM u Tolisi. Nadbiskup se susreo sa župnikom i gvardijanom fra Marijanom Živkovićem, pregledao knjige administracije i u 11:00h predslavio Svetu misu za narod. Nakon Mise nadbiskup se susreo sa članovima župskih vijeća te obišao filijalne crkve u Donjoj Mahali i Matićima te groblja koja pripadaju toj župi i time završio kanonsku vizitaciju te župe i uputio se u Orašje.

U 15:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe blaženoga Alojzija Stepinca u Orašju. Nadbiskup se susreo sa župnikom fra Antom Pušeljić, pregledao knjige administracije, susreo se sa članovima vijeća i u 18:00h predslavio Svetu misu za narod. Time je nadbiskup završio kanonsku vizitaciju te župe.

U 20:00h nadbiskup je u Vidovicama primio na razgovor vlč. Veselka Župarić župnika u župi Presvetoga Srca Isusova u Brčkom.

20. svibnja 2016.

U 7:30h nadbiskup je pohodio sestre Klanjateljice Krvi Kristove u Vidovicama.

U 9:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Sv. Vida u Vidovicama. Nadbiskup je pregledao knjige administracije i u pratnji župnika vlč. Josipa Senjaka pohodio filijalnu crkvu u Jenjiću te dva groblja te župe. U 11:00h nadbiskup se susreo sa vijećnicima te župe a u 12:00h predslavio Svetu misu za narod pod kojom je uveo u službu nove članove pastoralnoga vijeća. Svetom misom nadbiskup je završio kanonsku vizitaciju te župe i uputio se u Oštru Luku.

U 15:00h nadbiskup je započeo kanonsku vizitaciju župe Imena Marijina u Oštroj Luci - Bok. Nadbiskup se susreo sa župnikom vlč. Zlatkom Ivkić i u njegovoj pratnji obišao gradilište filijalne crkve u Boku te pohodio tri groblja. Nakon toga nadbiskup je pregledao knjige administracije i u 16:30h susreo se sa članovima župskih vijeća. U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu za narod. Time je nad-

biskup završio kanonski pohod toj župi ali i vizitaciju cijeloga šamačkoga dekanata. Nadbiskup je do sada vizitirao četiri dekanata koliko i obilazi godišnje. Ono što se na poseban način ističe kao problem u svim dekanatima jeste kontinuirano iseljavanje katoličkoga hrvatskoga puka iz BiH. To je ono što vjernici na poseban način ističu kao najveći problem koji ulijeva beznađe. U svojim susretima sa vijećnicima svih župa nadbiskup je nastojao ohrabriti i potaknuti da se ne boje toga što se događa. Prevažno je ostati otvoren Bogu ali i životu te tako suprotstaviti se tome duhu.

21. svibnja 2016.

U 10:10h nadbiskup je stigao u župu Sv. Ane u Potkraju te se susreo sa 8 pripravnika za sakrament Svete potvrde. Pod Svetom misom u 11:00h nadbiskup je podijelio sakrament Potvrde za 8 pripravnika.

U 16:45h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 18:00h nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. don Michela Capassa rektora sjemeništa *Redemptoris Mater* u Vogošći.

22. svibnja 2016.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župi Uznesenja BDM u Tolisi pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za 100 pripravnika.

23. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

24. svibnja 2016.

U 8:15h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miljenka Džaltu župnika župe Sv. Ivana Krstitelja na Uzdolu.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Majstorovića župnika župe Presvetog Srca Isusova - Katedrala.

U 13:00h nadbiskup se uputio u Gospić na ređenje novoimenovanoga gospićko-senjskoga biskupa.

U 16:00h nadbiskup se na Kupresu susreo sa mons. Markom Tomićem.

25. svibnja 2016.

Nadbiskup je nazočio svetom činu ređenju novoga gospićko-senjskoga biskupa mons. Zdenka Križića u Gospiću koje je obavljeno pod Svetom misom u 10:30h. Nakon ređenja nadbiskup se uputio u Sarajevo.

26. svibnja 2016.

Na svetkovinu Tijelova nadbiskup je predslavio Svetu misu u katedrali i predvodio procesiju s Presvetim. Na misi je nazočio veliki broj vjernika.

U 13:00h nadbiskup je primio na razgovor dvije sestre članice družbe Kćeri milosrđa koje djeluju u Banjaluci.

U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župi Sv. Marka evanđeliste u Ilijašu i pod misom podijelio sakrament Potvrde jednome pripravniku.

27. svibnja 2016.

U 9:00h nadbiskup je primio na razgovor patra Matu Anića D. I. glavnog urednika Radio Marije BiH i gospodina Davora Miloševića.

U 10:00h nadbiskup je primio na razgovor vlč. dr. sc. Antu Ledića župnika župe Presvetoga Trojstva u Novome Travniku.

U 10:30h nadbiskup je primio don Damira Stojića studentskog kapelana u Zagrebu i jedan bračni par.

U 11:10h nadbiskup je primio na razgovor vlč. Jozu Batinića župnika župe Cer.

U 13:00h nadbiskup se uputio u Komušinu.

U 14:45h nadbiskup se susreo sa gospodinom Franjom Marić u Žepču.

U 18:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu bdijenja u Komušini povodom dana mladih Vrhbosanske nadbiskupije.

28. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je predvodio procesiju sa Gospinom slikom na Kondžilo povodom 24

dana mladih VN.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu na Kondžilu.

U 17:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župi sv. Leopolda Mandića u Maglaju i pod Svetom misom podijelio sakrament Svete potvrde za 13 pripravnika.

29. svibnja 2016.

U 11:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u župi sv. Ante Padovanskoga u Žepču i pod Svetom misom podijelio sakrament Svete potvrde za 70 pripravnika.

30. svibnja 2016.

U 7:00h nadbiskup je predslavio Svetu misu u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, a nakon Mise obišao je gradilište rezidencije i susreo se sa vlč. Fabijanom Stanušićem ravnateljem svećeničkog doma VN.

U 11:30h nadbiskup je primio na razgovor fra Marinka Štrbac župnika župe Bezgrešnog začeca BDM u Vijaci i dekana sutješkoga dekanata.

31. svibnja 2016.

U 10:00h nadbiskup je nazočio sjednici članova međureligijskoga vijeća sa generalom EUFOR-a u vojnoj bazi u Butmiru. Susret je organizirao general EUFOR-a koji je izrazio želju za jednim ovakvim susretom u cilju boljšega upoznavanja uloge vjerskih zajednica na izgradnji države BiH.

Nesigurna savjetovati i neuka poučiti

Čini nam se da se u kršćanstvu daleko više traže i prakticiraju *tjelesna* od *duhovnih* djela milosrđa. Tako razmišljamo, jer se i sam Isus, na koncu Matejeva evanđelja, u prisposobi o posljednjem sudu, do poistovjećivanja izjednačio s potrebitima kao što su gladni, žedni, goli, bos, prognani, bolesni, utamničeni, a kojima čovjek pomaže (ili ne pomaže) i ne znajući da se u potrebitom radi o samom Isusu. Vjera bez djela je dvolična, lažna i mrtva.

No, ipak, ne bismo smjeli misliti da su duhovna djela milosrđa manje potrebna i manje vrijedna od tjelesnih djela milosrđa. Jer i ona su iznimna konkretizacija vjere, praktično svjedočenja ljubavi prema bližnjem. I ona se nazivaju "djelima". Među velikane humanosti, među svjedoke vjere u herojskom stupnju – svece, ne ubrajaju se samo ljudi koji su tjelesno nego i duhovno pomagali nevoljima i potrebitima, koji su *savjetovali nesigurne, poučavali neuke, korili grešnike, tješili žalosne, opraštali uvrede, podnosili nepravde, molili za pokojne*. Bili su to i jesu i danas proroci i učitelji, roditelji i odgojitelji, propovjednici i teolozi, mirotvorci, društveni disidenti i borci za ljudska prava, mnogi nepravедno progonjeni i mučenici zbog svoga uvjerenja, ljudi koji mole i bore se za prava mrtvih, stradalih i pokojnih.

Danas razmišljamo o prva dva duhovna djela milosrđa: *nesigurna savjetovati i neuka poučiti*. Njihov smisao i nužnost njihova vršenja nalazimo u Isusovim riječima. Isus je savjetovao nesigurne i poučavao neuke. Išao je među njih, brinuo se odgovorno za njihovo duhovno stanje. Jer, mnogi su ljudi bili ne samo gladni kruha nego i duha, gladni riječi i smisla. Bili su "kao ovce bez pastira", nesigurni, strašljivi i kolebljivi, ljudi u dilemama i nedoumicama, ljudi sa životnim pitanjima. Isus je došao ljudima koje su njihovi poglavari krivo savjetovali, hranili ih lažnim nadama i obećanjima, nudili krive sigurnosti, koji su također dolazili Isusu ili slali ljude "doušnike" ali s pitanjima opakog iskušavanja.

Isus se obraćao i neukima, onima koje su njihovi pismoznanci i religiozni stručnjaci, kao vlasnici znanja, krivo poučavali ili ih – kako kaže Isus, zauzevši Mojsijevu stolicu – držali u neznanju o vjeri i duhovnoj zaostalosti da bi

njima lakše vladali. Primjera manipulacije neukim ljudima od strane moćnih i vlasnika znanja prepuna je Biblija. Kao vrhunac očituje se u Isusovu stradanju kada starješine narodne i svećenički poglavari okreću narod protiv Isusa, te umjesto njega narod izvikuje slobodu za političkog bundžiju i siledžiju, Barabu, a za Isusa traže da se razapne. Tako, nažalost, radi mnoštvo nesigurnih i neukih svih vremena.

Sigurnost s Isusom

Isus je nudio jednu drugu sigurnost, ne materijalno ni zdravstveno osiguranje, niti osiguranje od nevolja i protivnika, nego sigurnost za plemenit, radostan i pošten život. Htio je da se svatko, svaki pojedinca izdvoji iz manipulativnog mnoštva, da njegov učenik postane odlučan, samostalan i slobodan nasljedovatelj. Važno je, dakle, zamijetiti da se ne radi o svakoj vrsti nesigurnosti, nego o temeljnoj nesigurnosti u vjeri, o nedostatku životnoga smisla i životnoga uporišta, **o duhovnoj dezorijentaciji i duhovnoj nestabilnosti**.

Kršćanin svoje dileme rješava u slušanju Božje riječi, svoje dvoumljenja ispituje u svjetlu Isusova evanđelja i njegove prakse. Konkretno, ako smo mi sami u tjeskobi odlučivanja ili ako vidimo nesigurnost našeg bližnjega, jer ne nalazi pravi put, onda je zacijelo duhovno korisno postaviti pitanje: *Što bi Isus na mom mjestu učinio, što bi rekao, kako bi postupio u konkretnoj situaciji?* Jasno, time neće sve biti riješeno, ali je to pitanje vodič, ključ kroz naše neizvjesnosti. Neće nas Isus osloboditi odgovornosti vlastite odluke i neće nas Isus osloboditi križa dvoznačne i dvoumne situacije. Svoj križ mora nositi svatko sam, ali će svjetlo prosvjetljenja doći, gledajući kako to Isus čini i mi ćemo bez sumnje izići iz svoje nesigurnosti.

Svjesni smo da je lagano postaviti pitanje: *Što bi Isus na mom mjestu učinio?* Svjesni smo također da se mnogi ljudi pozivaju na Isusa, mnogima su puna usta njegova imena. To nije dovoljno. Da pozivanje na Isusa ne ostane tek zavodljiva poštapalica kojom se skriva dvolična i ustvari slaba i vjera, da ne dođe do onog tako čestog skrivana nesigurnosti u vjeri, postoji još jedna važna zbilja. Naime, u situacijama nesig-

urnosti i dilema od pomoći nam svakako može biti Isusov teški čas smrtne agonije u Getsemaniju, kao primjer za sve naše dileme. U situaciji pitanja i nesigurnosti, u molitvi Ocu da ga mimoiđe poruga i patnja, prezir i smrtno poniženje na križu, Isus se odlučuje, prepušta, predaje Očevoj volji koja, ako smo dosljedni u njezinoj konkretizaciji, jest odluka za ono što je **teže, daleko teže od onoga što se kao prvo Isusu nameće** – da ga mimoiđe patnja.

Ako smo dakle mi ili netko od naših bližnjih u nesigurnosti, ako je naša obitelj u dilemama, ako je u dezorijentaciji naša župna zajednica, Crkva, narod i društvo, onda svoja dvoumljenja, svoje tjeskobne nesigurnosti postavimo pred pitanje *Što bi Isus na mom/na našem mjestu učinio?* Kroz to pitanje neće biti sve riješeno ali ćemo steći unutarnju sigurnost vjere, prestat ćemo lutati od nemila do nedraga, od jednog do drugog duhovnika i vođe. Bit ćemo čak ljudi koji će imati odvažnosti suočiti se s onima koji nesigurne i dvoumne ljude okreću s puta evanđelja, na stranputice, u konačnici u propast. Time ne znači da ćemo uspjeti, jer ni Isus nije imao i nema apsolutni uspjeh. Mnogi su otišli i odlaze od njega k drugima, k sigurnostima koja im se čine trajnijima od Isusove riječi i pratnje.

Istodobno u nesigurnim situacijama trebamo se, poput Isusa, povući u svoju getsemansku molitvu i strpljivo odlučivati za teže. I naši savjeti bližnjima i prijateljima ne bi trebali ostati na lažnim obzirima i zaštiti komotnosti nego da se i oni u svojim dvoumljenjima, u teškim pitanjima (poziva, poslanja, studija, posla, u dilemama o ostanku ili odlasku iz svog zavičaja, u konfliktima i nejasnoćama međuljudskih odnosa...) odlučuju za teži put. Pritom ništa nije zagarantirano, osim unutarnje sigurnosti da nas dobri Bog, da nas Isus neće ostaviti te da će, usprkos pogrđama i nevoljama, porazima i čak tjelesnim žrtvama, i naš i život bližnjega kojega savjetujemo usmjeriti na dobro, te da će i naš život zablistati u uskrasnoj novosti, u sigurnosti Božje blizine i potvrde naše odluke.

S Isusom učiteljem

U drugom duhovnom djelu milosrđa – *neuka poučiti*, odmah nailazimo na poteškoću prepoznavanja tko je to doista neuk da bismo ga

trebali poučiti. Je li neuk onaj, a kako se to najčešće i misli, koji nije pametan ili nije završio škole? Ne! Ovdje se radi o duhovnoj neukosti koja je nešto drugo, dublje i više od školske učenosti. I ova se neukost odnosi na vjeru. Bit će nama jasnije ako primijetimo kako je vrlo teško ostvariti ovo milosrdno djelo, jer tko se to od nas smatra neukim u vjeri. Čak su to ponekad prije oni koji ne dolaze u crkvu, razočarani, distancirani pa i ateisti. Oni su neuki u smislu njihove otvorenosti da saznaju što je vjera i tko je Bog, oni su češće od redovnih vjernika željni istinskoga znanja.

Nepoučljivost je trajna kušnja pa i preuzetni stav tolikih vjernika ali i ljudi uopće. Naše obitelji, župne zajednice i Crkva, posebno ljudi koji vode naše zajednice, mi sami, često upadamo u oholost da sve znamo i umijemo i to najbolje. U najnepoučljivije ljude, u ljude s kojima se uopće teško razgovara, koji ne znaju slušati, s pravom se ubrajaju "duhovne" osobe, ljudi koji se smatraju da su uzornici vjere i besprijekorni ljudi molitve.

Kroz dugu biblijsku povijest stalno se govori o tome kako su ljudi tvrdokorni, tvrdovratni, slijepi i gluhi na Božje pozive na obraćenje, kako su nepoučljivi u vjeri, kako dugo traje i nikada ne završava mukotrpano Božje odgajanje i poučavanje ljudi. Bog se ne umara u poučavanje. Neukost – da ponovimo – primarno ne znači nedostatak pismenosti i školskoga obrazovanja, nego je riječ o neukosti u vjeri, o djelovanju lišenu mudrosti koje svoje utemeljenje ima u spoznaji Božjega nauma s čovjekom i ljudima uopće. Riječ je i o onoj tako često nedoučenosti i poluznanju koje smo primili od drugih ali ga nismo posvojili, znanju koje nije prošlo kroz naše srce i našu autentičnu praksu. I u vjeri se dakle traži znanje, poznavanje stvari. Traži se vjernička kompetencija, religiozna stručnost. Izlazak iz vjerske neukosti i primitivizma pretpostavlja otvorenost za nove spoznaje, čežnju za dubljim poznavanjem Boga i Isusa Krista. Znači izlazak iz "duhovnog starosjedilaštva".

U svome djelovanju Isus je stalno poučavao ljude. Jedan od njegovih glavnih naslova i imena, uz imena Krist i Gospodin, jest **rabi, učitelj**. Srž Isusova poučavanja bila je vjera u Boga. Zato i njegov poziv na obraćenje u vjeri. Isus nije tražio, kako su tražili onodobni učitelji, moralno obraćenje, obraćenje koje bi primarno

sadržavalo promjenu prakse, recimo količinsko umnažanje odricanja, molitava i postova, poštivanje subote i mnoštva propisa. Nije on nijekao moralnu uzornost. No, prije moralnog obraćenja Isus je tražio **vjersko obraćenje**, obraćenje od nepoučljivosti u vjeri, obraćenje od onih predodžbi o Bogu koje ne dopuštaju pravi susret s njim i s bližnjima, raskid s uobraženom i sveznajućom vjerom. Isus je htio da ljudi promjene svoj odnos s Bogom, osobito onaj moralizatorsko-trgovački, a onda će se promijeniti i vjerska praksa. No, naišao je na tvrdu nedoučenost i kobnu nepoučljivost, kako onih koji su smatrani vjerskim poglavari i ekspertima u vjeri tako i od strane neuko-ga mnoštva koje je u biti tražilo kralja kruha a ne učitelja vjere.

Ako govorimo o djelu milosrđa da se neuka pouči, onda to ne znači pomoći drugome da popuni prazninu svoga materijalnoga neznanja, da ga opskrbimo novim podacima i što većom količinom informacija, nego da druge poučavamo da najprije traže osobni odnos s Bogom, susret s njim i izgradnju Božjeg kraljevstva. Radi se o *duhovnom* djelu milosrđa, o *duhovnoj* poučljivosti, o pozivu da se iziđe iz lijenosti duha, iz umišljene sigurnost kako vrlo dobro znamo kakav je Bog i kako treba vjerovati. Jer, odatle nam dolaze mnoga nesnalaženja i nesreće, nezadovoljstva i nasilja. Ako

npr. netko misli, kako što to čine trgovci Svetim ili "religijski teroristi" da samo oni znaju vjerovati, da se onda Bogom može služiti kao sredstvom ili da je Bog takav da ne podnosi one koji nisu moje/naše vjere, onda je dopušteno te "neuke" tlačiti i ubijati ih. Od slike Boga, za vjernike, ovisi pogled na sebe sama, uređenje i smisao vlastitoga i zajedničkoga života. Od slike Boga ovisi mišljenje i o drugom čovjeku kao i postupanje s njim.

Poučavanje neukih koje Isus vrši u tolikim govorima, usporedbama o Božjem kraljevstvu, u tolikim djelima u kojima se to Božje kraljevstvo ostvaruje, upravo pokazuje da on traži da se povjeruje da je **Bog uvijek beskonačno viši, iznenađujuće drukčiji, da neizmjer-no bolji, pravedniji, milosrdniji** nego što ja to vjerujem, nego što mogu i zamisliti. Bog je onaj koji nadilazi granice moga znanja i učenosti, moje prakse. Bog je izvan ograda znanja i religiozne prakse moje obitelji, moje zajednice, Crkve, naroda. Biti poučljiv znači upustiti se u promjenu gledanja i mišljenja o Bogu. Neuka poučiti sastoji se, dakle, u pozivu bližnjemu na obraćenje njegova stajanja pred Bogom, na odricanje od uskih slika o Bogu, na još u puni nedogođeni susret s milosrdnim Bogom.

*Katedrala-Sarajevo, 4. ožujka 2016.
dr. sc. fra Ivan Šarčević*

Grešnik i ožalošćeni u milosti

U duhovna djela milosrđa ubrajamo i ona koja imenujemo riječima „grešnika pokarati“ i „žalosna utješiti“. Ova djela imaju i drugačija imena, a to je uvjetovano različitim nazivljem na temelju biblijskih iskustava i prijevoda. Negdje je riječ ne o pokaranju nego o opomeni grešnika, negdje o izvođenju na pravi put onoga koji je zalutao, negdje o upućivanju u dostojanstven život onih kojima dostojanstvo života nije svjesno ili je možda narušeno. Slično je i s riječju „žalostan“: žalostan je onaj kojem je potreba utjeha, ali među žalosnima ima onih koji su samo ožalošćeni zbog nečeg što im se ne sviđa, ili su ozbiljnije ožalošćeni zbog nekog narušenog međuljudskog odnosa. Među žalosne ubrajamo i one koje je zadesila tu-

ga zbog gubitka nekog od svojih najmilijih, gdje je žalost i najočitija, ali su žalosni i oni koji ne vide izlaza iz životnih kriza, koji često upadaju u krize smisla života, krizu odnosa prema vlastitom životu, ili krizu vjere, kratko rečeno oni koji nemaju nade u životu također su žalosni.

Današnja misna čitanja kao da stvaraju okvir za govor o ova dva djela milosrđa. Ne samo zbog toga što je u Evandjelju riječ o tome da „netko nekoga planira ubiti“ – grijeh, ili što se na početku čitanja iz Knjige mudrosti govori o „tužnome životu“, nego zbog toga što oba današnja čitanja imenuju „zalutalost čovjeka“ i „žalost pred životom“. U Knjizi Mudrosti riječ je o mudrom čovjeku koji razlikuje bezbož-

nika od pravednika. Pri tome ovaj tekst ne dopušta prisvajanje pravednosti, tako da bi se moglo reći „pravednik to sam ja“. I bezbožnik mogu biti ja. Ali se pravednika razlikuje od bezbožnika u tome što bezbožnik u konačnici iskušava Boga i kriterij njegova odnosa prema životu jest on sam. Riječ je čak i o grijesima, onome što je pravednik zgriješio. Ti se grijesi navode: on je takav čovjek da smeta drugome, koji poziva na pravednost, koji govori o lažnom odgajanju, koji govori o lažnom tumačenju zakona Božjega, koji je utjelovljeni ukor, grijeh je i da ga ljudi ne vole sresti, čak im je mučno i pogledati ga, naziva ga se nastranim, jer mu život nije u onom kalupu kako se inače očekuje u skupini. Bezbožnik se razlikuje od pravednika po tome što ovaj kriterij svoga života nalazi u sebi samom, a onaj pravednik, izgleda, u Bogu.

Govoriti o grijehu ili opominjanju grešnika danas je teško. Sama riječ „grijeh“ izaziva u nama odbojnost, pa i ako zamjeramo drugima, zamjerit ćemo na konkretnim činjenicama, ali ga nikad nećemo direktno nazvati grešnikom. Teško je čak u modernom i tehnički uznapredovanom svijetu govoriti i o *pogrešci*, jer se pogreške daju lako ispraviti, ali i vlastite pogreške teško priznajemo, ili ih na brzinu želimo vidno ispraviti, a o tuđim pogreškama smo suzdržani. U svijetu koji pomalo gubi osjećaj za zajedništvo svatko se povlači jer ne želimo druge upozoravati na grijehe. To smo doživjeli više puta. Bolje se povući, nego upozoravati na očite promašaje drugog. Dobije se dojam, da i ne znamo što je grijeh, jer i za nas same nekad nešto nije grijeh što je veliki grijeh u očima drugog. Knjiga Mudrosti međutim zalutalog – grešnog čovjeka lijepo opisuje: njegova je zalutalost u iskušavanju Boga i u kriterijima za pravednost i nepravednost koje čovjek sam sebi postavlja, a ti su kriteriji redovito vezani za neki zemaljski interes, za čast, poziciju ili očiti privatni interes. Zato zalutali ne trpi priču o Zakonu Božjemu, nego opet po vlastitim kriterijima tumači i Božji zakon. Zato i grešnost ne može biti drugačija nego po njegovoj vlastitoj mjeri.

I mi kršćani možemo se pronaći u ovoj mudrosnoj priči. Postoje nekako dvije pozicije u razumijevanju grijeha a među kojima se često nađemo. To su pozicija vlastite bezgrešnosti i posvemašnje grešnosti. Nijedan od ovih

ekstrema ne opravdava temelj kršćanskog milosrđa. Težnja za bezgrešnošću, savrшеноšću ili perfektnim životom može biti opasna upravo zbog toga što – baš kao mudrosni lik bezbožnika – kriterij za svet život ne tražimo u Bogu nego u sebi samima. Tako se dogodi da „mi smatramo“ kako živimo sveto, pobožno, bezgrešno, dok s druge strane ostajemo neiskreni, prepredeni i ne ostavljamo prostor da svoje i najmanje greške uvidimo. Neiskreni smo često, jer takvo viđenje svoje bezgrešnosti želimo nametnuti i drugima. U tom smo ponekad i skrupulozni u smislu da na mojoj duši ne smije biti nikakav grijeh, te ispovijedamo i ono što uopće nije grijeh, a ono što bi, i prema mudrosnoj literaturi bio grijeh, uopće ne ispovijedamo: podlost, neiskrenost, laž, obmana, zle namjere, iskušavanje drugih ljudi, zavist a nekad i čistu nevjeru. I Isus kada dotiče ovu temu ne polazi s neke bezgrešne pozicije, nego govori o čistom srcu, srcu koje nema zlobe, zle namjere, oslobođenom zavisti i ljubomore, srcu koje je sposobno i čuti savjete drugih ljudi i čuti glas Božji i u Pismu i u drugim ljudima. Ovaj drugi ekstrem tiče gledanja grijeha u svemu, pa proglašavamo grijehom ponekad sve ono što je drugačije od mene, što ne pripada mom krugu ljudi, mojoj sredini, mome uvjerenju – upravo to čini bezbožnik u knjizi Mudrosti. Zalutali – grešnik jest netko tko se ne oslanja na Boga, nego na sebe i svoj interes. A pravedniku je mjerilo i grijeha i ispravna života, nitko drugi nego Bog – koji je usprkos grijehu milosrđe.

Na ovoj liniji nalazi se i djelo utjehe žalosnih. Zašto se mudrosni bezbožnik ne može utješiti kada kaže „kratkovjek je i tužan ovaj život i nema lijeka kad čovjeku dođe kraj?“. Očito zbog toga što u sebi nema nade koja ga nosi i koja mu osmišljava život. On se ne nada Bogu, nego sebi i svojim. Tješiti ne može svatko. Tješiti nekoga ne znači zavoditi ga riječima da će sve biti bolje, da će teški trenuci proći, da će vrijeme izliječiti sve. I riječi su važne, naravno, ali oni koji su osjetili egzistencijalnu ožalošćenost, vrlo jednostavno će osjetiti i neiskreno tješjenje. Tješiti može čovjek koji u sebi nosi nadu. Nisu riječi te koje su presudne u utjesi, nisu ovozemaljska obećanja ta koja će pravu ljudsku žalost zaliječiti, nije ni nadoknada – ponekad i ona novčana za naše poginule – ono što može čovjeka utješiti, nego iskra nade koja

nadilazi sve gubitke ovoga svijeta, ponekad iskra one nade koja je protiv svake nade.

Da bi se čovjek uopće mogao nadati, a tom nadom i tješiti, potrebno je da najprije nauči prihvaćati svoju teškoću. Kada čovjek nosi neku tešku žalost sa sobom, onda je vrlo bitno kako će se on postaviti prema njoj: on se prema njoj može postaviti očajnički, može bježati od nje i od sebe, može je zamrziti i još više stvarati svoju nesreću, a njome zaraziti i druge. Priznati svoju ranjivost i svoje rane zagrliti veliki je korak do nade i utjehe. Nije isto kada čovjek mora nešto i kada hoće nešto; kada

čovjek prihvaća svoje boli jer ih mora prihvatiti, i kada ih hoće prihvatiti, jer iz moranja se može roditi druga nesreća, iz prihvaćanja i htijenja odiše nešto poput nade iz dubine bića.

Neka nam u ovo vrijeme u kojem ćemo slušati o muci, tuzi, patnji i grijehu misao vodilja bude misao ovog mudrosnog pisca – grešnik će milosrđe naći kod Boga, ne kod sebe, i žalosni će svoju tugu utješiti u nadi, nadi kao zajedništvu s Bogom. Amen.

*Katedrala-Sarajevo, 11. ožujka 2016.
dr. sc. fra Josip Jozić*

„Uvrede oprostiti; podnositi one koji nam čine zlo; za žive i mrtve Boga moliti“

Koliko god s oduševljenjem toliko i s nekom nutarnjom zebnjom čovjek promatra vješte prodavače na tržnici kako hitro svojim rukama probiru zdravo i trulo voće. U isto vrijeme svaku trulu voćku dotiču sa žaljenjem, ali i s mržnjom. Žao im je baciti načetu i korumpiranu voćku, ali je i mrze, ne podnose je jer se iskvarila pa od nje sada nemaju nikakve koristi, ali ponajviše je mrze jer može brzo iskvariti one zdrave oko sebe.

Na istom je tragu Isusova prispodobu o pastirima koji razlučuju ovce od jaraca. To je tako dramatična scena kada jarci žele prijeći ovcama jer se one bolje hrane i bolje čuvaju, a pastiri ih nemilosrdno, bezdušno šibaju i tjeraju na suprotnu stranu. U sekvenci Velikoga petka *U dan onaj u dan gnjeva* pjevamo: što ću tada jadan zborit, kome li se zagovorit kad i hrabre strah će morit.

Mi se neprestano pitamo ima li spasa za one trule jabuke ili podivljale jarce koji su dio naše svakidašnjice. Fizičari i biolozi kažu da nema. Ono što je načeo trulež to nužno propada, ali Isus i Crkva kažu da i takvima ima lijeka.

Nikola Tesla izbjegavao je zločeste ljude. Sa sumljivim ljudima nije se htio čak ni rukovati jer je toliko prodro u u sile energije da je tvrdio da i najobičniji stisak ruke može preusmjeriti onu dobru i pozitivnu energiju u čovjeku u negativnu i izvitoperenu.

Čuli smo danas u evanđelju: Isusovi mrziti-

elji ponovno su pograbili kamenje.

Vidite, dragi vjernici, zlo je opredjeljenje i redovito je iracionalno i niče u čovjeku već od malena. Lošiji đaci redovito zavide boljima, nadarenijima, marljivijima. A da nije dobrih, marljivih, mi nikada ne bismo imali GPS, mobitele, ipade, nikada ne bismo uživali u dobroj literaturi, predstavi, koncertu, filmu, propovijedi... S talentiranim ljudima zdrav čovjek bi se trebao ponositi, a ne ih nepodnositi. Oni nose Božji dar u sebi kojim unaprijeđuju ovaj svijet.

Svaki čovjek koji nije kadar prihvatiti Božji dar u drugome kad-tad će posegnuti za kamenom. A kamen ranjava, ubija.

U današnjem evanđelju javno je izrečena Isusova presuda: *Ti čovjek, pa sebe Bogom praviš*. Isus je znao da je ovo izjava na kojoj će se formirati skorašnji proces osude i smrti pa je zato i čitamo tjedan dana prije sjećanja na Isusovu smrt.

Čudesa poput oživljavanja, nemogućih izlječenja, ohrabrenja, tješnja nisu mogla biti pridodana nikome nego čovjeku Božjem. Kako netko može u isti čas huliti i činiti tolika znamenja i čudesa? Sva Isusova znamenja bila su na proslavu Boga.

U Isusa se sve poklapa, jer s jedne strane svojim djelima pokazuje božansku moć, a s druge svojim riječima tvrdi da je Božji Sin. Farizeji bi prihvatili nadljudska Isusova djela, a zanegirali bi Isusovo božanstvo – ali to ne ide.

Isus je od početka bio sprema umrijeti za ovaj svijet. Ali prije toga ponovno i ponovno poučava svoje učinike kakav treba biti naspram onih koji čine zlo i koji je načela trulež grijeha:

oprostiti
podnositi
moliti

Ovo je i današnja nakana na svetoj misi u kojoj molimo Gospodina da nas obdari duhovnim djelima milosrđa, a to su oprostiti uvrjede, podnositi nepravde i moliti za one koji čine zlo.

Kada se nad Isusom iskalila sva ljudska zloba i kada su svi oni što su imali kakvu pritužbu ili porugu prema njemu javno je izgovorili: od one raspni ga pa do one na križu ako si Krist spasi sebe i nas, Isus prije nego će prijeći s ovoga svijeta Ocu glasno i javno moli Oca da oprost svima jer ne znaju što čine.

Sada vidite kolika je Božja ljubav da i u najtežem času ne okrivljuje čovjeka nego ga oslobađa krivice vadeći ga na neznanje. A istina je da je naše ljudsko znanje naspram Božjega kao kap vode naspram oceana.

A kršćani, jesu nasljedovatelji Kristovih darova pa sva ona njegova dobrota prešla je na nas, svo ono njegovo strpljenje i podnošenje prešlo je na nas i sve ono silno razumjevanje i praštanje prešlo je na nas.

Zato, ako je zlo oko nas, koliko li je veće dobro kojim nas sam Krist oboružava. Ako li je netrpeljivost koliko li je veće podnošenje koje nam Krist neprestano daje. Ako li je mržnja među nama koliko li je veće praštanje koje poput oceana može preklopiti i najgoru mržnju.

Čovjeku, koji živi u ljubavi Božjoj, mržnja ovoga svijeta ne može ništa, i onome koji je spreman podnositi, nepravda ne može ništa i onaj koji je dobar zlo mu ne može ništa. Ali neizmjerni izvori dobrote, strpljivosti i podnošenja mogu preplaviti čovjeka koji je nagrižen grijehom i mimo svakog fizičkog i ljudskog pravila ozdraviti ga i očistiti i osposobiti ga ne za djelo zla nego za djelo dobra i na koncu vječnoga života. Amen.

*Katedrala-Sarajevo, 18. ožujka 2016.
Dr. sc. vlč. Dubravko Turalija*

Propovijed na Misi prigodom Svećenički sabora Vrhbosanske nadbiskupije

Vrhbosansko bogoslovno sjemenište, 6. travanja 2016.

Dragi brate u biskupstvu,
draga braćo misnici,
dragi đakoni,
dragi bogoslovi!

Nalazimo se u uskrsnom vremenu, i ovo je na svoj način kao naš Emaus, ovaj naš svećenički susret. Skupili smo se prvo da zajedno molimo i to je najvažnije. A onda i da zajednički razmišljamo i na neki način sačuvamo međusobnu povezanost. Ovo je naše gnijezdo, sjedište biskupije i svi zapravo i fizički trebamo doživjeti tu povezanost sa sjedištem Crkve u kojoj sam uključen i posvećen i poslan da radim. Zato kao pastir ove mjesne Crkve želim od srca svima vama, koji ne žalite ove žrtve, zahvaliti jer to je svima nama ohrabrenje. Kada vidimo subrata da izgara, da se ne žali žrtvovati za spas duša to je poticaj svima nama. Zato

zahvaljujem na tom poticaju, na toj velikodušnosti, a nadam se da će svi drugi koji klonu ili koji se obeshrabre, zaslijepljeni nečim drugim, pronaći put da istinski izgaraju.

Evo, na samu Blagovijest citirao sam bogoslovima, a to smijem i nama Slugu Božjega o. Antu Gabrića. On je jednom zgodom dok je govorio mladima rekao: "Gorite a nemojte dimiti!" Gorite, izgarajte za Božju stvar! Evo prvo ću početi od Djela apostolskih. Možda malo osebujno govore da su apostoli dostigli u zatvor, zatvoreni u tamnici. Međutim, Bog ih izbavlja i oni nastavljaju propovijedati. Sada ja malo u prenesenom značenju prelazim u naš svakidašnji život. Možda nas sada ne zatvaraju fizički ali često puta mnogi upadnu u tamnicu svojih interesa, u tamnicu zaslijepljenosti, u tamnicu gdje nemaju hrabrosti izdići se iz onoga u što je upao. Mnogi upadaju u tamni-

cu klana. Tako klan misli a ja nemam svog mišljenja. Ili upadnu u tamnicu političkog namećanja. Pa politika je uspjela zatrovati odnose u našoj nadbiskupiji. Nažalost postoji i drugih raznih tamnica koje zasljepljuju. Jedna od tih je ovo ozračje korupcije. Ljudi misle da se novcem sve može, i nismo mi imuni od te korupcije koja nam se nameće, i to je jedna strašna tamnica koja nas blokira propovijedati vjerodostojno. Anđeo je izveo apostole da oni hrabro propovijedaju. Ovdje bih nekako molio Gospodina da nam pošalje tog anđela da i nas izbavi iz svih tih tamnica koje nas blokiraju, da vjerodostojno naviještamo i vjerodostojno svjedočimo njega Uskrsloga jer on nas i okuplja. Ali mi govorimo i propovijedamo i ovih dana se nalazimo u godini milosrđa. Bio je jedan kongres u Rimu na tu temu milosrđa, gdje su zaključili: divna je to stvar, divna je to milost ali participirati na Božjem milosrđu može samo čovjek koji je sposoban kajati se. Bez kajanja nema participiranja na Božjem milosrđu, nema priznanja jer to je tamnica koja blokira. Zato mi ćemo toliko govoriti ljudima o Božjoj ljubavi, o Božjem praštanju ali najuvjerljivije ćemo govoriti kad i sami proživimo taj Božji dodir, dodir njegovog milosrđa u našu dušu kroz našu skrušenost, naše kajanje, naše praštanje, kroz izlaženje iz tamnice, kroz ohrabrenje da naviještamo ono što je naše poslanje njega Uskrsloga, njega Živoga unatoč svih vanjskih blokada i svih zavodljivosti.

Zato želim da svatko od nas poraste u toj vjeri. Bog je poslao Sina da se svijet spasi po njemu ali u to djelo Božjeg poslanja Sina i mi smo uključeni. Mi smo pozvani kao svećenici da to djelo Isusovo nastavimo, i da On po nama upravo ide spašavati ljude. I zapravo to je ono najveće dostojanstvo koje obnavlja Uskrs u nama, dostojanstvo da nastavljamo Isusovo djelo spasenja ljudi. Mi želimo prepoznati to dostojanstvo i na neki način živjeti dostojanstvo Kristova svećenika, onoga na kojeg je Isus bacio pogled, zavolio ga, pozvao ga, povjerenje mu poklonio. I mi želimo upravo to dostojanstvo prepoznati i živjeti. Znae, ako čovjek

ne vrednuje sam svoje poslanje, ne može očekivati da to drugi vrednuje. Kada vide da je nama stalo i drugi će pristupiti i vrednovati to naše poslanje. I zato moramo vratiti dostojanstvo svećenika, iako hvala Bogu još mi imamo u javnosti itekako jedno poštovanje, ali itekako je mnogo onih pukotina kroz koje ulazi urušavanje. Zato je prevažno da ovakvi skupovi nama pomognu da u nama se vrati jedno samopouzdanje, jedan ponos, da ne damo se zavesti od ovog pukog kukanja, od tog plakanja nema nas, nema, ali imamo one duše koje imamo i za njih se borimo. Od tog plakanja nećemo Svijet promijeniti, nego ćemo iz te vjere da smo poslani toj jednoj duši dati istinski spas. Volio bih da u nama svima poraste taj žar. Bogu je stalo do svake duše, mene je upotrijebio da to do čega je njemu stalo preko mene izvede, da mu dopustim da njegovo milosrđe zahvati duše. Jasno, uvjerljiviji ću biti ako i sam doživim taj dodir Božjeg milosrđa, taj zahvat Božjeg milosrđa, to uvjerenje da sam ljubljeno biće, to uvjerenje da Bog svoju ljubav preko mene hoće ostvarivati u ovome Svijetu. Svi ste Vi sposobni čitati, itekako proniknuti neke stvari, ali s vama upravo želim podijeliti ovo naše dostojanstvo, naše Božje povjerenje u nas, da mi vratimo se kući obogaćeni.

Nema nikoga među nama da nije nečim načetim drugoga načeo, ali to moramo liječiti. Gdje su nama one stvarne liječničke oči da dodirujemo rane Uskrsloga Krista, da liječimo te rane, da shvatimo da je Isusu stalo do svakog od nas, i da je Isusu stalo do svake duše koja nam je povjerena. Upravo to da poneseo u naš život kao izvor nade i izvor snage, jer nemamo mi po sebi snage, ono što imamo vrlo brzo klone. A Isus Uskrsli će posebno nama tu snagu dati samo se trebamo otvoriti.

Gospodine umnoži našu vjeru. Gospodine ostvari svoje povjerenje u nama koje si nam poklonio da te nikada ne osramotimo, da se s nama ponosiš, da se tvoja Crkva i u ovim vremenima kakva god bila bude životna jer u njoj djelujemo, u njoj naviještamo, u njoj svjedočimo. Amen!

Propovijed prigodom Ministrantskog zborovanja VN

Sarajevo, 16. travnja 2016.

Draga braćo misnici i đakoni!
Dragi ministranti!

Danas je ovdje jedna trećina naših župa Vrhbosanske nadbiskupije. Vi predstavljate sve druge. Ali počet ću s onim što je promicatelj zvanja rekao prisjećajući nas da je ovo godina milosrđa, godina u kojoj trebamo znati da smo voljena bića. Bogu je stalo do svakog čovjeka jer je poslao svoga Sina koji je u utjelovljenom tijelu trpio, umro i uskrsnuo. To je sve učinio za svakog čovjeka jer svakog čovjeka voli. A vi dobro znadete da unatoč tome što više ljudi volimo neke bliže doživljavamo. Vidimo da je Isus od dvanaestorice apostola koje je imao, posebno imao trojicu koji su ga pratili u najvažnijim događajima, možemo reći da su privilegirani bili. Tako isto i među kršćanima Isus voli sve ljude, a na poseban način djecu, kada je apostolima rekao pustite malene k meni. Ali između svih njih Isus na poseban način privlači vas, vas kao prve službenike oltara. Ministranti koji služe onome što je najsvetije na zemlji - Sveta misa, nema veće svetinje na zemlji od Mise. Između svih koje Isus voli i koje na neki način privlači, na vas je posebno bacio oko, zavolio vas, htio vas je bliže imati sebi, bliže oltaru, bliže srcu. I ja u vama želim sada probuditi tu svijest što znači da Isus s vama posebno računa, jer nije vas slučajno pozvao da budete bliže oltaru, da pomažete svećeniku koji čini uprisutnjenje onoga što je Isus učinio na Veliki četvrtak, petak, subotu i sam Uskrs, djelo spasenja. I vi kao ministranti pomažete da to bude prisutno među ljudima, i zato je prevažno da vi budete svjesni radosti kod te službe.

Služiti onome koji me voli, koji je bacio oko na mene i želi da mu budem bliz, bliz njegovu srcu. Ali jasno da u tim blizinama može biti kušnje, tako je recimo ta kušnja zahvatila i apostole, i apostoli nisu bili vjerni jer nisu imali vjere. Vidimo i u evanđelju kada Isus tumači o euharistiji da je njegovo Tijelo hram, to je bio tvrd govor pa su otišli ljudi a Isus nikoga ne želi na silu, a onda je svoje apostole pitao: "Hoćete li i vi otići?" Međutim, Petar koji je

među njima prvi odgovara jednom lijepom rečenicom: "Gospodine kamo ćemo od tebe, ti imaš riječ života, kamo ćemo od tebe!" Tako i vi kada upadnete u kušnju da postanete isti kao druga djeca, kao drugi mladi možda ćeš trebati čuti tu Isusovu riječ: zar ćeš i ti otići od mene? Neka u tebi bude ona vjera Petrova: "A kamo ćemo Gospodine od tebe ti imaš riječ života vječnoga." Vi dobro znate i oni najbliži Isusovi su u trenucima kušnje zaspali. Sjećate se kada smo čitali Isusovu muku kada ide u Getsemaniju krvlju se znojiti, moli onu trojicu učenika da budu s njime, i Isusu tada kao čovjeku treba potpora, budite sa mnom, molite da ne padnete u napast. Isus se odmaknuo i počeo moliti a oni zaspali. Isusa je to boljelo, oni koji su najbliži, koji trebaju biti Isusu potpora spavaju. Nažalost, to će se kroz čitavu povijest događati da oni koji su najbliži, koji trebaju biti Isusu potpora prepuštaju se ovom svijetu i užiticima. Isus treba onih koji će biti uz njega, koji će ga poduprijeti u djelu spašavanja ljudi. Vas dragi ministranti hrabrim nemojte zaboraviti da je Isus na vas posebno okobacio, posebno zavolio, želi vas uza se, a naroda poslovice kaže: "S kim si takav si!" Ako se družiš s Isusom onda će od Isusova duha i na tebe preći, onda ćeš i ti ponijeti Isusovu ljubav, Isusovu blagost, Isusovu poniznost, Isusovu dobrotu, a to sve danas treba počevši od obitelji. Obitelji danas trebaju te ljubavi, blagosti, poniznosti, dobrote.

Jučer sam bio na proslavi dana KŠC u Travniku i učenici su imali akademiju pod geslom jednakost, pravda i nenasilna komunikacija. To je posebno važno u ovom vremenu. Međutim, to nam je danas jako potrebno u našim obiteljima da jedni druge poštujemo, potrebno je da u našim obiteljima ne činimo nepravde jedni drugima a pogotovo ne grubo, nasrtljivo, drsko, uvrjedljivo. Kada to u obitelji ostvariš tada ćemo to moći ostvariti i u našoj zajednici gdje se igramo, gdje se družimo bilo kao ministranti bilo kao školarci. Unoseći Isusov Duh vi možete promijeniti svijet. Malo čudno, mi mladi, ovisni o drugima! Može vas iznena-

diti pomisao: "mi možemo mijenjati svijet!" Možemo ako smo oni koji žele poštivanje jedni drugih, ako smo oni koji vrednujemo pravедnost, ako smo oni koji unosimo blagost u komunikaciju s ljudima. Gledam neki dan jedan mladić ide, ne znam koja ga je bijes zahvatila, razgovara nešto i onaj mobitel svom snagom o zemlju "zviznu". Ja gledam on se osvećuje mobitelu što je ljut, on se osvećuje mobitelu što se ne zna svladati. Ali to je pokazatelj da u njemu vrije negativna energija koju treba svladavati. Zato to druženje koje mi imamo u katedrali želimo doživjeti se kao crkva, crkva jedna, sveta, katolička i apostolska koja Isusu služi. Bez obzira u kojoj župi Isus je isti, ovdje u katedrali svi smo jedna crkva sa svojim pastirrom, sa svojim svećenicima, sa svima koji slave otajstvo.

Zato želim u nama ohrabriti ponos da kada se vratite kući da budete svjesni ponosa i odgo-

vornosti. Nije svejedno biti Isusu bliz, nije svejedno kada Isus baci na mene oko i zavoli me i želi da mu budem bliz. I zato pozivam vas da to živite u svojoj svakidašnjici, u svome druženju a na poseban način u župi kod oltara, da ljudi kada vas vide kod oltara zažele biti plemenitiji, zažele biti pobožniji kada kažu: "vidi kako se fino vlada kod oltara a tako mlad", to odgaja više nego moja propovijed. Kada vas ljudi vide kako ste vi pobožni kod oltara i ljudi osjete da trebaju biti pobožniji, tako da vi možete mijenjati svijet mijenjajući svoje mladenačko srce te tako dobrotu unositi u svakidašnjicu.

Zato želim da danas dok se nalazite u katedrali, možete dobiti potpuni oprost, da upravo pođete kući svjesni da nas Isus voli. Na tu ljubav ja želim odgovoriti svojom ljubavi i posvjedočiti da s Isusom živim. Amen!

Tijelo svetog Leopolda Bogdana Mandića u Zagrebu

Dubrave, 17. travnja 2016.

Draga braćo u biskupstvu!

Draga braćo misnici!

Draga braćo i sestre, štovatelji Leopolda Mandića!

Vidim da mnogi od vas nemaju mjesta za sjesti pa ću početi ovu svoju besjedu zamolbom da mi ne zamjerite ako budem govorio malo duže jer sam došao iz daleka.

Ovih dana obilazim župe u svojoj Nadbiskupiji vrhbosanskoj. Neki dan bio sam u jednom planinskom selu odakle je prije progona u nedavnom ratu bilo puno duhovnih zvanja. To selo nalazi se visoko na planini. Obišao sam da vidim ponovno kako taj svijet živi. Sve sama „mladost“ oko 80 godina i ja mladić među njima. I pitam ja jednog starca: ljudino, vraćaju li se ovi koji su prognani?. A on će mi otprilike ovako: je, je, kardinale, vraćaju se, ali u sanduku!

Dakle, došao sam vam iz mjesta gdje sam čuo potresne riječi da se vraćaju u sanduku. A, evo, vratio nam se u sanduku sveti Leopold, ali malo drugačije. Došao je nakon toliko godi-

na među svoj narod, u svoju domovinu. Došao i pokrenuo nevjerovatno veliki broj ljudi. Nije to organizirala ni politika, ni stranka, a nismo se ni mi s oltara „pretrgli“ najavljujući ovaj događaj. Narod krenuo! Što ga privlači? Ja vjerujem da to svatko od vas to zna. Štujući relikvije, ostatke svetaca, imamo osjećaj da je taj svetac kod Boga i da, dodirujući njegove ostatke, diramo Božju stvarnost. Znam da je taj svetac bio smrtnik, ali i da je postigao ono što svatko od nas želi. Svatko od nas želi biti sretan. Nitko ne bi htio biti malo sretan. Znae kako djeca govore nekom koliko ga vole? Oni rašire ruke koliko god mogu da pokažu koliko nekoga vole. E, tako bi i mi rekli da želimo biti sretni bez kraja, htjeli bi biti vječito sretni. I sve što radimo u životu, trka je za srećom, a toliko smo puta bili prevareni. Lažni zemaljski proroci navlače nas nudeći nam sreću, a onda nas ostave razočarane i prazne duše. Najgore je kada izgubimo nadu. Došli smo ovamo jednom svecu koji je ostvario i postigao sreću, postigao ljubav Božju, zagrljaj Oca nebeskog.

Neki dan za vrijeme krizme u jednoj župi dok sam propovijedao jedna mala djevojčica uzvrtila se pa sam gledao što će biti. Kada je ugledala svoga oca, trkom je skočila njemu u zagrljaj. Rekao bih da tako i mi čeznemo i damo smo nemirni na ovoj zemlji u želji da ugledamo zagrljaj Oca nebeskoga.

Papa Pavao VI., proglašavajući Leopolda Mandića svetim, nazvao ga je pretečom duhovnog ekumenizma. Sve svoje molitve prikazivao je za ostvarenje Isusove molitve na posljednjoj večeri da svi budu jedno. Oporuka drage osobe svima nama puno znači. Svi koji su ispraćali svoje roditelje na času smrti redovito upamte zadnje riječi, zadnju njihovu poruku! To im je svetinja i svaka od tih riječi im je gotovo kao pisana oporuka. Isus je dao oporuku moleći da svi budu jedno. Otac i Sin su jedno i žele okupiti svoju obitelj u jedno u Božjoj ljubavi. I Isus je za to molio. Svi mi se hvalimo da smo Kristova Crkva i Kristovi učenici koji čitaju i slušaju njegovo evanđelje. Međutim, pogledajte koliko je podijeljenosti među nama počevši od same obitelji. U obitelji sve manje se razgovara, još manje razumije. I ne samo to nego smo često poput ježeva kojima se ne smiješ primaknuti jer će ubosti. Kao da se nešto dogodilo. Jasno, davao sije sjeme podijeljenosti, mržnje, laži, zavisti i uživa kada to sjeme raste. Nije problem što sije, nego što nikne to sjeme među nama. A sveti Leopold je shvatio što to znači moliti da svi budu jedno. Gdje je ta snaga molitve da svi budu jedno? Ako je išta znak jedinstava, onda je to Euharistija, Sveta misa. Možda će izgledati biti provokativno ali pogledajte! Mi se svaki dan molimo, svake nedjelje Misu prikazujemo, toliko puta se pričesćujemo, ali to jedinstvo ne ostvarujemo tako učinkovito. Kao da Isusu ne damo djelovati u nama božanskom snagom da budemo jedno. To ne znači da budemo jedna partija, nego da bude sloga u ljubavi, u različitosti za istim ciljem. I zato je prevažna poruka pape Pavla VI. kada je rekao za svetog Leopolda da je preteča duhovnoga ekumenizma.

Potrebno je najprije unutar obitelji, župe, biskupije i unutar Katoličke Crkve, a onda unutar kršćana stvarati to jedinstvo. Isus je onaj koji ujedinjuje. Trebamo nadići sve sebičnosti, oholosti, sve ono što razjedinjuje. Jedinstvo nije u tome da se odričem onoga što je moje predanje u Bogu, nego da iz tog predanja idem

bliže Suncu, i tada ćemo i mi biti bliži jedni drugima. Papa Ivan Pavao II. nazvao je svetog Leopolda uzorom ispovjednika i herojem sakramenta pomirenja i pokore. Iz životopisa sv. Leopolda može se vidjeti da je u mladosti bio žestoke naravi. Čovjek se divi kako je uspio tako sebe odgojiti i uvježbati da postane blag u toj mjeri da su mu počeli prigovarati da je preblag u ispovjedi. Eto, važno je shvatiti da treba odgajati sebe i svoje srce. Svi mi imamo mana, svatko od nas ima slabosti, ali to ne znači da moramo cijeli život biti poput neobrađeni cjepanice. Potrebno je tesati ono što nije dobro u nama. Svatko od nas treba raditi na sebi. Zato se mi svetom Leopoldu divimo i molimo njegovu pomoć da izliječimo srce! Isus je lijepo rekao: „Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca“ (Mt 11,29). Sveti Leopold je naučio od Isusa biti blaga i krotka srca. Zaista je bio i malen i ponizan.

Sva djeca, kada ih pitam prije krizme, znaju nabrojiti sedam glavnih grijeha. Kada ih pitam, koji je od tih sedam najprisutniji, često odgovore otprilike ovako: kod nas mladih lijenost, a kod odraslih oholost. I točno kažu. Duhovni pisci često navode da sedam vrata vodi u pakao, a da je najizlizaniji prag kod oholosti jer se preko njega najviše prolazi. Učimo od sv. Leopolda jer je on učio od Isusa. Isuse blaga i ponizna srca, učini srca naša po srcu svome! Vama je poznata narodna izreka da se više muha uhvati na kašiku meda nego na kantu sirćeta. Mi to znamo, ali teško se na to priviknuti. Zato želimo od svetog Leopolda naučiti kako svladavati svoju oholost. Ako je čovjek ponizan, lako će priznati svoje grijeha i lako će se za njih kajati. Bog se oholima protivi, a malenima daruje. I zato je prevažno učiti od svetog Leopolda o svetoj poniznosti. Ako ga išta želimo moliti danas na dan duhovnih zvanja, onda je to molitva: sveti Leopolde, daj nam pravih ispovjednika koji će imati strpljivosti slušati dok im pričamo svoje jade; daj ispovjednicima blago srce da očituju dobrotu Očevu. Ova godina milosrđa treba nas pokrenuti da spoznamo da smo voljena bića. Nema nesretnijeg čovjeka od onoga koji se osjeća da je odbačen i da nije voljen. Svi mi možemo itekako prepoznati da smo voljena djeca jer Bog nas voli. Na poseban način to osjetimo otkrivajući Božje praštanje, a praštanja nema bez kajanja. Moram znati grijeh odbaciti, za grijeh se kaja-

ti i tada ću doživjeti radost praštanja.

Evo, tako veliki broj vas došao je pohoditi svetog Leopolda i častiti njegove ostatke. Volio bih da se velika promjena dogodi u našem društvu; da se dogodi duhovno pomirenje te zavlada međusobna sloga i zajedništvo unutar obitelji i naroda. Na poseban način želio bih da se svi mi oslobodimo od otrova grijeha, zla, mržnje, zavisti, ljubomore. Postoji i jedna zanimljivost kod ovog sveca. Imao je puno želja u životu koji mu se nisu ostvarile. Mene zadržava da mu je na prvom mjestu bilo izvršiti volju Božju. Svi mi molimo u Očenašu: „Budi volja tvoja“, a toliko bi puta htjeli Bogu zapovijedati. Ljutimo se kad Bog ne uradi kako mi hoćemo, a Bog traži da prihvatimo njegovu volju. Nema pravog mira u srcu ni pravog zadovoljstva bez prihvaćanja volje Božje. To je otvaranje Božje ljubavi. Ponekad se netko od nas pita, zašto sam tako nemiran? E, smiri se u sebi pa ćeš biti miran i s Bogom i s ljudima. Valja na neki način shvatiti da Božje darove treba prihvatiti.

Mi često patimo za onim što nemamo i to izaziva u nama nervozu, nezadovoljstvo, a ne znamo se radovati u onome što imamo. Ovo je jedan divan znak dara vjere u našem narodu koji je okupio mnoge. Bez posebnog pozivanja toliki su došli počastiti sveca tako maloga a tako velikoga, tako jednostavnog a tako snažnog zagovornika. Koja je to ljepota u našem narodu: znati zahvaljivati za dar vjere koji imamo i živimo nastojeći da nam to zahvaljivanje postane zadovoljstvo. To nam pomaže da se ne razbolimo svi od „kuknjavitisa“ jer se čini da svi kukamo za nečim. Potrebno je ponovo shvatiti: Bog mi je dao toliko darova, a premalo zahvaljujem. Koliko puta mi je samo oprostio, a premalo sam zahvalan; toliko puta me nahranio svojom Riječju i svojim Tijelom, a pr-

emalo sam zahvalan; toliko puta mi je poslao ljude na moju životnu stazu i pomogao mi da shvatim: nisam sam, imam suputnike i supatnike, a ne suprotnike. To svakom od nas pomaže da mu kažemo: hvala ti, hvala ti na tvojoj ispruženoj ruci na mojoj životnoj stazi.

Sveti Leopolde, nauči nas Božju volju vršiti; nauči nas toj malenosti i poniznosti; nauči nas vrjednovati sakrament praštanja. Pomozi da najprije mi svećenici shvatimo, koje je to Božje povjerenje te da imamo strpljivosti i raspoloživosti da ljudima dadnemo priliku da se oslobode nutarnjih napetosti i grijeha. Pomozi da svaki grješnik shvati da se ne ispovijeda svećeniku nego Bogu svemogućemu preko svećenika. Gledaj na Boga komu govoriš, a svećenik je samo neka vrsta posude koju odlažeš svoje grijehe. Neka nas ohrabri dolazak svetog Leopolda i neka nas učini svetijima, sretnijima, radosnijima u svojoj vjeri da to zračimo u našem svagdanjem životu.

Hvala ti, sveti Leopolde, što si među nama. Ostani kad odu tvoje relikvije; ostani svojim duhom u svome narodu. Dopustite mi da vam na kraju ispričam još jednu zgodu. Poznato vam je da je naš velečasni Baković u Maglaju napravio svetište svetog Leopolda i donio moći od ruke svetog Leopolda. U poplavi, koja je zahvatila i grad Maglaj u svibnju 2015. godine, uspjeli su, Bogu hvala, spasiti moći sv. Leopolda. Međutim, poplava je odnijela iz svetišta kip svetog Leopolda i ponijela ga niz rijeku Bosnu. Kip se zaustavio u granju na obali Bosne. Susjedi, koji nisu katolici, pronašli su kip i donijeli ga župniku govoreći: „Ovo je nešto vaše“. Tako je kip vraćen u svetište. Ne daj, sveti Leopolde, da nas ova voda svjetovnog duha poplavi i odnese. Neka nas zadrži snažna vjera i ljubav prema korijenima i vjeri otaca! Amen!

Priopćenje kardinala Vinka Puljića u povodu prijetnji upućenih biskupu Franji Komarici

Nakon što je posljednjih dana predsjednik entiteta RS u Bosni i Hercegovini gospodin Milorad Dodik putem medija pokrenuo pravu lavinu napada na biskupa banjolučkog mons. Franju Komaricu, osjećam svojom obvezom

kao vrhbosanski nadbiskup stati ponajprije u obranu istine, a u isto vrijeme izraziti svoju blizinu i zajedništvo sa svojim školskim kolegom i biskupom iz zajedničkog nam rodnog grada Banje Luke.

Pridružujem se pozivu biskupa Komarice upućenom u priopćenju od 19. svibnja 2016. aktualnim političarima „u Republici Hrvatskoj i u entitetu Republika Srpska i u cijeloj Bosni i Hercegovini, pa i u Banjoj Luci – da konačno odlučnije zajednički započnu ispravljati tešku i dalekosežnu nepravdu mnogim mojim sugrađanima, sunarodnjacima i suvremenicima, koja se njima čini već dva i pol desetljeća, a za što veliku odgovornost nose brojni, još uvijek živući političari iz ratnih i poratnih godina“.

Aktualni političari dužni su, zajedno sa svim drugim strukturama, učiniti sve što je u njihovoj moći da naš rodni grad Banja Luka bude mjesto zajedničkog življenja u različitosti i jednakopravnosti. Brojne nepravde, nanese Hrvatima, koji su najvećim dijelom katolici a među njima je i moja najbliža rodbina i rodbina biskupa Komarice, kao i mnogim drugim nedužnim ljudima mogu ispraviti samo oni kojima su povjerene najodgovornije službe na razini grada, entiteta i države. Jednako tako, aktualni političari na svim razinama, kao i sve druge strukture, dužni su to učiniti u svim gradovima i selima na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine svima koji su u pojedinim mjestima manje brojni i kojima je nanese nepravda.

Među nepravdama, koje vape u nebo, jest i nemogućnost mnogih da pronađu smrtne ostatke svojih najbližih te da ih dostojno sahrane i pored njih se Bogu pomole. Zar se mogu nadati dobru i Božjem blagoslovu oni koji poštuju grobove svojih pokojnih, a u isto vrijeme priječe da onu drugi i drugačiji čine to isto?

Nedopustive su i za svaku osudu prijetnje entitetskog predsjednika Dodika i pojedinih drugih predstavnika vlasti biskupu Komarici, poznatom borcu za istinu i jednakopravnost. Umjesto da napokon poduzmu nužne korake za ispravljanje brojnih nepravdi nanesenih slabijima, očita je želja da se prijetnjama utiša jedan od rijetkih glasova koji se ne miri s potpunim iskorjenjivanjem svega što je hrvatsko i katoličko u cijelom entitetu RS.

Očekujem od međunarodnih predstavnika u Bosni i Hercegovini i od svih vlasti na državnoj razini, a na osobit način od hrvatskih predstavnika vlasti u BiH koji nikada nisu na ozbiljan način postavili pitanje jednakopravnosti Hrvata na teritoriju RS, da se suprotstave politici, kako ih pojedini nazivaju, etnički čistih prostora jer je to u suprotnosti sa svim zakoni-

ma utemeljenim na pravdi i jednakopravnosti, a na osobit se način protivi Božjim zakonima.

Teritorij ne smije biti važniji od čovjeka, a država i svaka državna vlast dužna je biti u službi svakog čovjeka. Unatoč prijetnjama, Crkva se nikada i ni po koju cijenu neće pomiriti s nepravdom i uvijek iznova tražit će da nepravda bude ispravljena bez obzira o kome je riječ. Isto tako, Crkva će uvijek moliti za pokojne i nastojat će na dostojan način obilježiti njihove grobove. To je činila i u daleko težim i opasnijim vremenima od ovih današnjih, a to će činiti i ubuduće. Posljednji koji bi joj to trebali priječiti jesu oni koji obilaze mjesta stradanja svoga naroda, a to isto zabranjuju drugima. Dokle tako?

Podsjećam na riječi Svetog Oca pape Franje upućene najvišim predstavnicima vlasti okupljenim u zgradi Predsjedništva BiH u Sarajevu, 6. lipnja 2015.: „Svi bismo trebali prepoznati naše temeljne ljudske vrijednosti, kako bismo se uspješno suprotstavili divljaštvu onih koji bi od svake različitosti htjeli stvoriti priliku za nasiljem. U ime se ovih vrijednosti može i mora surađivati, graditi i razgovarati, opraštati i s njima rasti. One tako dopuštaju sazvučju različitih glasova da se oblikuju u plemenit i skladan himan, nasuprot fanatičnom krikuru mržnje. Političari su pozvani na plemenitu zadaću da budu prvi koji će služiti svojim zajednicama, radeći prvenstveno na očuvanju temeljnih ljudskih prava, među kojima istaknuto mjesto ima ono o vjerskoj slobodi. Na taj će se način konkretnim zalaganjem moći izgraditi mirotvornije i pravednije društvo, u kojem bi se uz pomoć svakoga člana rješavali mnogovrsni problemi iz svakodnevnoga života naroda. Da bi se ovo ispunilo, prijeko je potrebna stvarna jednakost svih građana pred zakonom, posebno u njegovoj provedbi, bez obzira na njihovu etničku, vjersku ili geografsku pripadnost: tako će se svi, bez razlike, u potpunosti osjećati dionicima javnoga života i, uživajući ista prava, moći će aktivno dati svoj posebni doprinos općem dobru“.

Sarajevo, 22. svibnja 2016.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Propovijed biskupa Ratka Perića na proslavi patrona Vrhbosanske nadbiskupije i sarajevske katedrale

PRILOZI

Dragi Vinko, kardinale ove mjesne Crkve,
preuzvišeni nadbiskupe Nuncije,
poštovani pastiri – biskupi i svećenici,
bogoljubni vjernici!

Ako bismo naslovili ovu propovijed onda bismo joj dali ovaj naslov: Čemu se u nebu raduju?

Na današnju svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, kojemu je od 1889. posvećena ova katedrala, čitamo u Lukinu Evanđelju kratku parabolu o Božjemu milosrđu.

1. - Izgubljena ovca. Isus im kaza ovu prisodobu: "Tko to od vas, ako ima sto ovaca pa izgubi jednu od njih, ne ostavi onih devedeset i devet u pustinji te pođe za izgubljenom dok je ne nađe?" (Lk 15,3-4).

U ono doba postojala je velika društvena razlika između težaka, koji rade na selu o stoci i o zemlji, i farizeja i pismoznanaca, među kojima su se isticali svećenici. Bio je nepreskočiv zid između zemljoradnika/stočara i farizeja/pismoznanaca. Farizeji su pazili na sate molitve, na obredno pranje ruku, na poštovanje zakona o hodu i nenošenju tereta subotom. Uvijek fino obučeni, ispeglani, čisti i uredni. A jadni seljak, koji bi se također mogao i znao pristojno obući i obući, i ljudski zakon o nošnjim i ponašanju obdržavati, nije imao kada na sve to misliti zbog zemlje od koje živi i zbog ovaca koje iziskuju njegovu stalnu brigu. Bio je u trošnu odijelu, često zamazan. Ovca ne pozna subote, nego hoće samo ispaše. Stoga su bile i ove posljedice: Farizeji su propisivali kada se radi o jednome težaku i ujedno stočaru, njemu se ne smije posuđivati novac, niti ga se smije uzimati za svjedoka na sudu, niti mu se smije povjeravati ikakva tajna, niti ga se može postavljati za čuvara siročadi, niti čuvarom karitativnih zaklada. Farizeju je bilo izričito zakonom zabranjeno primati seljaka u goste ili ići njemu u goste. Sa seljakom se ne smije imati nikakva trgovina. Sve same ljudske predaje koje nemaju blage veze s milim Bogom i Božjim zakonom, nego imaju veze s pojmom ljud-

skoga nemilosrđa i neljubavi!

Ali ako bi licemjerni farizeji imali ovaca, pogotovo svećenici, a imali su ih, i to čitava stada, jer je narod davao birovinu ponajviše u naravi, u ovci ili janjetu, onda su oni mogli unajmiti takva seljaka ili pastira da im čuva stada.

Eh sada: kada je Isus počeo naučavati - a on slučajno potječe iz jedne seljačke obitelji, ni svećeničke, ni farizejske - našao se ne samo sa seljacima, navješćujući im Kraljevstvo Božje, nego se družio i s javnim grješnicima, s carinicima, njih primao, darivao im zdravlje i oprostjenje, čak je jednoga grješnika/carinika uzeo u svoju apostolsku službu, Mateja.

Isus uzima slike i prispodobe za svoje uzvišeno propovijedanje upravo iz života jednoga pastira, seljaka, iz stada ovaca. Prispodoba govori o 99 ovaca koje ne predstavljaju glavobolje pastiru jer su ostale „u pustinji“, i o jednoj ovci koja je nehotice izgubljena, pa je pastir stao tjeskobno tražiti. Ovce o kojima Isus govori, prema tadašnjem običaju, nisu pripadale jednoj obitelji, nego možda svemu selu. Jedna obitelj ima 3 ovce, druga 5, treća 10, četvrta 15. I onda se 100 ovaca iz sela, možda od 20 obitelji, povjeri jednomu pastiru na čuvanje i vođenje na pašu. Zemlja oskudna travom i vodom, a pastir treba ovce nahraniti i napojiti. Mora ih čuvati od vuka i drugih kradljivaca, vratiti ih kući site, zdrave i na broju. I sada zamisli: da vuk odnese jednu ovcu, pastir mora donijeti papak, nogu, kost, perčin krvave vune od ovce kao dokaz da ju je vuk razderao. A ako je nestala, onda nema dokaza. Zato pastir s jednom ovcom u 100 muka. Nekada zovne članove svoje obitelji da mu pomognu, čak zna selo skočiti na noge i tražiti tu nesretnu izgubljenu ovcu, bez obzira čija je.

Zašto je ta ovca toliko važna? Od ovce ima najviše koristi od svega domaćega živoga blaga. Od nje vrijedi sve: vuna, koža, meso, mlijeko, janjci...Kako se osjećaš kada je hladno, a nemaš ništa vunena na sebi? Kada je svetkovina, a ne možeš staviti janjetine na stol? Kada treba doručkovati, a nema kapi mlijeka ili komadića sira? Vidiš li da čovjekov život ovisi o

ovci? I bez privredne grane stočarstva, nema potpuna života. A ovca ne će udariti, ni ubosti ni ugristi ni djeteta. A hoće se janje igrati s djetetom. Tako je usporedba vrlo jasna i umjesna.

2. - Nađena ovca. Isus nastavlja o pastiru i ovci: „A kad je nađe, stavi je na ramena sav radostan pa došavši kući, sazove prijatelje i susjede i rekne im: 'Radujte se sa mnom! Nađoh ovcu svoju izgublenu'" (Lk 15,5-6).

Najprije bilo je lako izgubiti ovcu. Ona, željna novih pasišta, samo se obori niz obronke za travom i vodom, odvoji se od stada, pogotovo janjčara, kojoj treba hrane. Čim odluta i upadne u škripe, teško će se više živa izvući, makar se i cijelo vrijeme oglašavala svojim zovom. Nitko je ne čuje. Ali vješt pastir znao je tragom ovce doći do njezina spasa.

Kako se ti osjećaš kada izgubiš iglu u kući, a trebaš nešto ušiti? Poživčaniš dok je ne nađeš. Iglu! A ovca je puno vrijednija od igle!

I ako pastiru posreći da ovcu nađe živu i zdravu, tada njegovoj radosti nema kraja. Pogotovo ako je to bila tuđa ovca za koju je on morao položiti račun njezinu vlasniku, već prema pogodbi. I kada je nađe, na rame, zovne prijatelje da se kucnu u čašu i provedese: cijelo selo veselo, a ne samo izgubljeni pastir.

Radost na nebu. Sada počinje uspoređivanje: „Kažem vam, tako će na nebu biti veća radost zbog jednog obraćena grešnika nego li zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja" (Lk 15,7).

U čemu je prispodoba? Isus uzima tu sliku o radosnu pastiru zbog nađene ovce da pokaže kako je 99 puta veća radost na nebu zbog obraćenja jednoga grešnika u odnosu na 99 pravednika koji ne trebaju obraćenja. Bog se ne raduje ničijemu neuspjehu. Ne veseli se grešnikovoj izgubljenosti i propasti. Dao je ljudima slobodnu volju i razum da se ravnaju po tim duhovnim sposobnostima. Ako udare na svoj razum nerazumno i na svoju slobodu ropstvom, ta je ludost njihov grijeh, njihovo bezumlje. I kao što se pastir s cijelim selom raduje vraćenu janjetu, kao što se svaki roditelj s cijelom obitelji raduje nađenu djetetu, tako se Bog s cijelim nebom raduje obraćenju jednoga grešnika! To je Isusova usporedba. Eto poruke nama vjernicima da ne budemo izgubljeni, da ne ostanemo u drači grijeha, u očaju, jer nas uvijek čeka Božja ljubav na temeljito obraće-

nje, zov premilosrdnoga Srca Boga našega. A vrhunac Božje ljubavi jest Božje oprostjenje koje niče iz milosrđa, a koje uostalom nismo apsolutno ničim zaslužili.

Matejev prikaz prispodobe donosi gotovo iste riječi, ali ovako završava: „Tako ni Otac vaš, koji je na nebesima, neće da propadne ni jedan od ovih malenih" (18,14). Prispodoba o brižljivu pastiru i zalutaloj ovci pokazuje kakav je tek Otac nebeski, Vječni pastir koji ne želi vidjeti propasti duše nijednoga od malenih. Stoga, pogledajmo taj odnos između Boga i čovjeka:

Ljubav je Božja osobna. Kao što roditelji nisu sretni makar bilo sve šestero djece u kući, dok se sedmi sin, koji se izgubio, ne nađe i u kuću ne dođe, tako, i još neizmerno više, Bog Otac želi da se svako njegovo dijete vrati sa svoga lutalačkog puta i da se nađe u velikoj Božjoj obitelji, u radosti Gospodara svoga.

Ljubav je Božja strpljiva. Kao što je zemaljski otac strpljiv s glupostima svoga sina ili kćeri, i dobro zna da je sva krivnja na njima koji ne slušaju, ne primaju savjeta ni opomene, nego besmisleno lutaju, gube se, svojevolumno griješe, tako i Otac nebeski ima beskrajne strpljivosti prema svojim izgubljenim sinovima, „malenima“, dok se raskajani ne vrate i ne opamete.

Ljubav Božja traži. Kao što pastir ne čeka kod kuće da se ovca sama vrati kao što je sama odlutala, tako ni neizmerna ljubav Božja nije usmjerena samo prema osobi, nije samo božanski strpljiva u nebu, nego polazi u potragu za grješnom dušom da je nađe i spasi. To je Bog Otac pokazao osobito tako što je poslao Sina svoga jedinorođenoga, koji je Lice milosrđa Očeva, da potraži ljude i da ih svojom krvlju otkupi i okupi u Crkvu svoju. I Crkvi je povjerio da strpljivo traži, odgojno prati i veledušno pomaže takve zalutale duše.

Božja ljubav štiti. Ona ne samo čovjeka traži, nego ga i spašava. I čuva od daljnega pada. Lutalici vraća mudrost, slabića čini jakim, grješnika mijenja u krjeposnika, zarobljenika zlom oslobađa od grijeha, napastovanu daje vijenac pobjednika. Sve pod uvjetom da čovjek dođe k sebi, da se želi vratiti u kuću Oca svoga.

Božja je ljubav radosna. Ona ne prigovara, ne prijeti: Učiniš li još samo jednom, nema više ni povjerenja ni oprostjenja; ne ću te više tražiti. Nije tako! Božja se ljubav istinski raduje svaki put svakomu povratku svake ljudske

duše. Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svomu? Do sedam puta?, pita sv. Petar. Ne velim ti do sedam puta, nego sedamdeset puta sedam! (Mt 18,21-22), odgovara Gospodin. Tj. vazda. Samo ćemo na taj način biti milosrdni poput Oca nebeskoga!

Zaključak. Samo onaj koji nešto izgubi pa nakon duljega traženja sretno nađe, zna što je prava vrijednost izgubljene stvari i prava radost. Bila to neživa igla ili drahma ili živa ovca ili zalutala kći. Razumije se da je neusporediva razlika u vrijednosti između zalutale ovce i zabludjele osobe, ali je u oba slučaju puna radost i pravo obiteljsko zadovoljstvo ako se nađe. Bog se božanski raduje nad povratkom raskajana grješnika s njegova zabludničkog puta, i to većom radošću negoli nad onima koji nisu prošli vratolomije i pogibli grijeha i ostali u kući Očevoj.

Kao da nam Bog svojim neizmjernim milosrdem hoće reći: vi ne možete biti toliko bezumni, koliko sam vas ja kadar, moćan i hoćan urazumiti; vi ne možete toliko nagriješiti, zločina počinuti, koliko sam ja kadar naoprašati; vi ne možete toliko lutati, a da vas ja nisam kadar naći. Vidiš li da smo mi dužni boriti se za svoje spasenje, od sebe dati što se od nas traži.

Time ćemo dati malo i braći na nebu, neka se raduju još više.

Srce Isusovo, kućo Božja i vrata nebeska, propusti kroz ta presveta vrata u kuću Božju sve one koji bezumno lutaju a i malo se kaju i vjeruju u tvoju oprostiteljsku ljubav!

Srce Isusovo, strpljivo i mnogoga milosrđa, ne razumijemo ni dubina besmisla svoga grijeha, niti razumijemo visina milosrđa tvoga nad tolikim našim grijesima; a kada već tako jest, smiluj se svima nama i odvрати nas od naših lutanja na ovome svijetu...

Srce Isusovo, pomirište grijeha naših, budi nam mjesto gdje se svi naši grijesi uništavaju kada ih se čovjek odriče, za njih kaje i oprošte nje ište.

Srce Isusovo, kojemu je ova Nadbiskupija posvećena davne 1882. godine, a u posljednje je vrijeme, poput tvoga Srca satrvana na Gabati i Golgoti, u pojedinim svojim dijelovima zgnječena, spržena, lišena života, ti je oživi svojim duhom uskrsnuća, preobrazi raseljene joj vjernike, potištene svećenike, malodušne i nemoćne na ognjištima... da se opet ova zajednica vjernika sa svojim Pastirom u vjeri množi, u nadi raste i u ljubavi cvate!

Proslavljen patron Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu

Na svetkovinu Blagovijesti, 4. travnja 2016. Vrhbosansko bogoslovno sjemenište u Sarajevu (VBS) svečano je proslavilo svoj patron. Tim povodom u dvorani Pavla VI. organizirana je prigodna akademija. Na proslavu svetkovine i ove godine pozvani su i roditelji bogoslova Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa koji su bili nazočni na akademiji te sudjelovali na Svetoj misi.

Na početku akademije pozdrav kardinalu Puljiću, njegovim suradnicima u Ordinarijatu, sjemenišnim poglavarima, profesorima Katoličkog bogoslovnog fakulteta, svećenicima, časnim sestrama, roditeljima i drugim gostima te kolegama bogoslovima uputio je generalni direktor Josip Erjavac. Uputio je posebnu zahvalnost svim očevima i majkama bogoslova što su ih donijeli na svijet i što ih prate na putu prema svećeništvu.

Tijekom akademije prigodne glazbene točke izveli su: bogoslovska klapa „Stadler“, bogoslovski zbor „Stjepan Hadrović, zbor bogoslovska „Koralisti“ i Tamburaški sastav.

Bogoslovi su izveli igrokaz pod nazivom „Priča jednog poziva“. Radi se o mladiću Ivici, sinu jedincu oca Marka kojemu je preminula supruga Mara. Ivica živi s ocem i rado se druži sa župnikom te jednog dana priopći ocu da želi poći u sjemenište i biti svećenik. Otac mu u početku nije dopustio, ali kasnije popušta pred željom svoga sina i tako Ivica odlazi u sjemenište na radost njegovog župnika. Otac je kasnije zahvalan Bogu što mu sin želi postati svećenik i raduje se svakom pismu svoga sina.

Nazočnima je svoju riječ uputio i kardinal Puljić koji se, iz vremena obnašanja odgojiteljske službe u sjemeništu „Zmajević“ u Zadru, prisjetio jednog oca koji je u sjemenište doveo svoga sina jedinca. Na njegov upit, je li mu žao dati sina jedinca da bude svećenik, otac je odgovorio kako je bolje da ga Bog njemu uzme na taj nego na neki drugi način.

Nakon akademije svi su pošli u sjemenišnu crkvu sv. Ćirila i Metoda, koja se nalazi u središtu bogoslovnog zdanja, na svečanu Euharistiju koju je predslavio kardinal Puljić uz suslavlje dvanaest svećenika među kojima su bili

sjemenišni poglavari i profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta.

U svom pozdravu rektor Knežević je istaknuo da ih je „oko našeg uskrslog Spasitelja“ na Misu okupila „Marijina poslušnost i vjernost, ali i otvorenost Bogu za njegov plan spasenja. Ima li boljeg primjera poslušnosti i vjernosti od primjera kojeg nam je dala naša nebeska Majka?“, zapitao je rektor Knežević te potaknuo sve da se nadahnjuju na primjeru Marije „kako bi Bog i preko nas učinio ono što ima u planu s nama i našim životima“.

Zahvalivši rektoru Kneževiću za riječi pozdrava i dobrodošlice, kardinal Puljić je pozdravio sve sudionike Misnog slavlja i svima u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu čestitao patron. „Želim da se svi, kako reče rektor, nadahnjujemo na ovome današnjem slavlju, da nam zaista Marija bude primjer: Božju čuti i Božju vršiti“, kazao je kardinal Puljić dodavši da Misu prikazuje za sve žive članove ove sjemenišne zajednice, ali za i pokojne koji su u zajednici odgajali prijašnje generacije.

Na početku prigodne propovijedi kardinal Puljić je razmatrao o otajstvu utjelovljenja te istaknuo da Bog nepromjenjivi i vječni „u vremenu i prostoru uzima i ono što je promijenjivo, krhko, da bi jednog dana u tom tijelu trpio“. „Ta ista osoba, druga božanska, koja sve zna, kao čovjek stoji pred mnogim stvarima koje ne zna. I to je ono čemu se kao čovjek se divim... ne razumijem, ali se divim toj očitovanoj Božjoj ljubavi“, kazao je kardinal Puljić potičući da, poput Marije, s jednostavnim povjerenjem u riječ Božju mogu reći „Evo me“ i doživjeti ispunjenje te riječi.

U svom obraćanju kandidatima za svećeništvo i službu lektorata, kardinal Puljić je, kroz simboliku oltara koji se gradi na uzvišenom mjestu i do kojeg vode stepenice, kazao da u „hodu ka oltaru ostvarenja svećeništva“ prvi korak predstavlja primanje kandidature. Kandidatima za lektorat posvijestio je važnost doživljavanja Božje prisutnosti kako bi istinski mogli naviještati Radosnu vijest. Obraćajući se kandidatima za službu svećeništva kazao je da su pripadnici jedne biskupije, obitelji, te da

je već u bogosloviji potrebno odgajati se za tu mjesnu Crkvu, osjećati da joj pripadaju i služe po svetom redu, a ne „po svojoj pameti“.

„S Marijom se može biti vjeran i radostan u vjeri“, kazao je kardinal Puljić i potaknuo kandidate da poput Marije budu spremni čuti, vršiti i svjedočiti Božju volju te živjeti radosno i oduševljeno u svom poslanju.

Potom je kardinal Puljić bogoslovima podijelio službe. Među kandidate za đakonat i prezbiterat primljeni su: vrhbosanski kandidati Leon Dominović i Ivan Dragičević, kandidat Banjolučke biskupije Tomislav Šimunović te

kandidat Kotorske biskupije Ivan Vukčević. Službu lektorata primili su za vrhbosanski bogoslovi Juro Juroš i Stipica Lešić te bogoslov Banjolučke biskupije Mario Grbavac.

Tijekom Mise liturgijsko pjevanje animirao je Bogoslovski zbor „Stjepan Hadrović“ pod ravnanjem vlč. Marka Stanušića.

Nakon Misnog slavlja uslijedio je zajednički objed u bogoslovskoj blagovaonici i upriličen razgovor poglavara s roditeljima bogoslova.

(kta)

XXII. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije

U srijedu, 6. travnja 2016. u Sarajevu je održan XXII. Sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije na čelu s nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim kardinalom Vinkom Puljićem. Na tom redovitom godišnjem susretu sudjelovalo je oko 170 dijecezanskih i redovničkih svećenika koji djeluju na teritoriju Vrhbosanske nadbiskupije. Na susretu nisu mogli sudjelovati svećenici franjevci koji sudjeluju u radu Kapitula.

Susret je započeo zajedničkim Misnim slavljem u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda koje je predslavio kardinal Puljić u zajedništvu s pomoćnim vrhbosanskim biskupom mons. Perom Sudarom i uz koncelebraciju nazočnih svećenika.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić istaknuo je da je ovaj susret prilika svećenicima za zajedničku molitvu i razmišljanje te osnaživanje međusobne povezanosti. „Sjedište nadbiskupije je naše gnijezdo u kojem, i kroz sudjelovanje na ovakvim susretima, doživljavamo svoju povezanost sa sjedištem mjesne Crkve u koju smo uključeni i poslani da radimo na njivi Gospodnjoj“, kazao je kardinal Puljić pozivajući nazočne da se žrtvuju za spas duša jer, kako je istaknuo, vidjeti brata svećenika da „istinski izgara“ predstavlja poticaj drugima da čine isto.

Svećenike je upozorio na opasnosti zarobljenosti u „tamnicu interesa“ i nedostatka hrabrosti za izdizanje iz iste, te na opasnost „tamnice klana“ gdje se gubi potreba za osobnim

mišljenjem i stavom. Progovorio je i o miješanju politike koja, kako je ustvrdio, „truje odnose“ među svećenicima u Nadbiskupiji, kao i o ozračju korupcije „gdje ljudi misle da se za novac sve može“. „To je jedna strašna tamnica koja nas blokira u vjerodostojnom propovijedanju. Čuli smo iz misnog čitanja da je anđeo izveo apostole iz tamnice te da su oni hrabro propovijedali. Molim Gospodina da nam pošalje tog anđela te i nas izvede iz svih tamnica koje nas blokiraju da vjerodostojno naviještamo i svjedočimo Njega uskrsloga, jer on nas i okuplja“, riječi su kardinala Puljića.

Osvrćući se na Godinu milosrđa kardinal Puljić je posvijestio svećenicima da sudionik na Božjem milosrđu može biti samo čovjek koji je sposoban kajati se i priznati grijeh. „Toliko govorimo ljudima o ljepoti Božje ljubavi, o Božjem praštanju, ali najuvjerljivije ćemo govoriti kad i sami doživimo taj Božji dodir... dodir njegovog milosrđa u našu dušu, kroz našu skrušenost, kajanje, praštanje i izlaženje iz tamnice, kroz ohrabrenje da naviještamo ono što jest naše poslanje: Njega uskrslog, živog, unatoč svih vanjskih blokada i zavodljivosti“, riječi su kardinala Puljića koji je potom pozvao svećenike da se ne daju obeshrabriti kukanjem „da nas nema“ već da se bore za duše koje su tu.

Nakon Misnog slavlja uslijedio je radni dio susreta u dvorani Svećeničkog doma koji su moderirali generalni vikar preč. Luka Tunjić i sutješki dekan fra Marinko Štrbac, a zapisnik

je vodio kancelar preč. Mladen Kalfić.

Profesor na Katoličkom bogoslovskom fakultetu u Sarajevu mons. dr. sc. Pavo Jurišić prikazao je nazočnim svećenicima „Homiletski direktorij“, dokument kojim Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata daje smjernice za svećeničku službu propovijedanja. Kazao je da ovaj dokument Direktorij daje normativnu pomoć propovjednicima u pripremi i izvođenju homilija, prije svega zaređenim službenicima, biskupima, svećenicima i đakonima, koji su po sakramentu svetoga reda pozvani da propovijedaju za vrijeme bogoslužja, jer je propovijed „takoreći naviještanje Božjih čudesnih djela u povijesti spasenja, odnosno Kristovu otajstvu koje je u nama uvijek prisutno i djelatno, osobito u liturgijskim slavljinama“, kako navodi Drugi vatikanski sabor u konstituciji o liturgiji „Sacrosanctum Concilium“. Istaknuo je da objavljivanjem ovoga dokumenta Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata izražava želju da homilija bude „snažno i sretno iskustvo Duha Svetoga, utješnoga susreta s Božjom riječju, stalni izvor obnove i rasta“. Dodao je da ovaj dokument u hrvatskom izdanju (Kršćanska sadašnjost, 2015.) ima 205 stranica, na kojima se daju upute, objašnjenja i savjeti kako bi katolički svećenici mogli s propovijedaonice zaokupiti svoje slušatelje. Podsjetio je na riječi pape Franje da je „homilija kamen kušnje na temelju kojega se ocjenjuju blizina i sposobnost susreta pastira sa svojim narodom“. Istaknuo je da je u pripremi homilije studij od neprocjenjive važno-

sti, ali da bitnu ulogu ima molitva te kazao da, prema riječima pape Franje, i sami propovjednici trebaju biti dotaknuti živom i djelotvornom Božjom riječju „kako bi ona prodrila u srca njihovih slušatelja“. Nakon izlaganja uslijedila je vrlo živa diskusija.

Potom su svoja izvješća iznijeli: nadbiskupijski ekonom preč. Franjo Tomić, nadbiskupijski povjerenik za Hrvatski martirologij vlč. Pero Brajko i generalni tajnik Sinode Vrhbosanske nadbiskupije vlč. dr. sc. Mario Bernadić.

Na kraju se nazočnim svećenicima obratio kardinal Puljić koji ih je potaknuo da osobito u Godini božanskog milosrđa vrjednuju sakrament pomirenja te omoguću vjernicima da po svetoj ispovijedi dožive utjehu vjere. Također ih je pozvao da se u što većem broju odazovu na Treći susret svećenika Bosne i Hercegovine koji će se održati, 16. lipnja 2016. u Tomislavgradu na temu božanskog milosrđa. Istaknuo je i važnost rada na formaciji duhovnih zvanja pri čemu osobitu ulogu ima rad s ministrantima. Pozvao je svećenike da se s vjernicima odazovu na hodočašće u Gospino svetište u Olovo, 1. svibnja kao i na susret mladih Vrhbosanske nadbiskupije u marijansko svetište Komušina-Kondžilo. Pozvao je i sve svećenike, koji će ove godine obilježiti srebrni ili zlatni jubilej misništva, da na svetkovinu sv. Petra i Pavla dođu na Misu ređenja u sarajevsku katedralu na zajedničku proslavu obljetnice.

(kta)

U međunarodnom sjemeništu Redemptoris mater kardinal Puljić podijelio službe lektorata i kandidature

U četvrtak 7. travnja 2016. nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić predslavio je svečano euharistijsko slavlje u župnoj crkvi bl. Majke Terezije u Vogošći u prigodi podjele kandidature, to jest primanje među kandidate za svete redove (Admissio ad ordines), za trojicu bogoslova Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa Redemptoris mater Mateja Petrašića, Paula Henriquaea dos Santosa Coelha i Antu Ljulina te službe

čitača (Lektorat) Fabijanu Štedulu i Hrvoju Zaninoviću.

U koncelebraciji desetorice svećenika su sudjelovali savjetnik Apostolske nuncijature u BiH mons. Joseph Puthenpurayil Antony, rektor i vicedirektor Sjemeništa Redemptoris mater, dr. don Michele Capasso i vlč. Marijan Lindić, dekan KBF-a u Sarajevu dr. Darko Tomašević, rektor Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. Josip Knežević, rektor Nadbiskupijskog

sjemeništa Petar Barbarić u Travniku preč. Željko Marić, skopski katedralni župnik vlč. Davor Topić, vlč. Jošt Mezeg, vlč. David Trujillo, župnik u Vogošći vlč. Alberto Zornada.

U Euharistiji i obredu su također sudjelovali roditelji bogoslova, rodbina te braća iz zajednice kao i obitelji zajednice *Missio ad gentes* u Sarajevu, časne sestre te ostali vjernici iz Vogošće i Sarajeva.

Na početku je sve okupljene pozdravio rektor Capasso uputivši najsrdačnije pozdrave svim okupljenim, a osobito petorici bogoslova i članovima njihovih obitelji koji su za tu prigodu stigli u Vogošću od kojih je rodbina bogoslova Paula Coelho morala prijeći dugački put iz Sao Paula u Brazilu.

U svojoj homiliji, osvrćući se na misna čitanja tog dana, kardinal Puljić je posebno naglasio da su apostoli svjedočili i naviještali Kristovo uskrsnuće, tu najvažniju istinu kršćanske vjere, bez obzira na sve prijetnje koje su im bile upućene. „Preče se pokoravati Bogu nego ljudima. To je mjerilo za život i svima nama“ kazao je vrhbosanski nadbiskup. „Kad istinski povjerujemo u uskrslog Krista, on tada postaje središte našeg života i života naših zajednica. Koliko god nas mogu plašiti ljudske prijetnje i prigovori, koliko god nas to zna zbuniti, uvijek trebamo imati pred sobom riječi da je se preče pokoravati Bogu, nego ljudima. Ako želimo steći vječni život bitno je povjerovati. Onaj tko ne vjeruje sam sebe osuđuje, jer ne prihvaća spasenje“, naglasio je kardinal Puljić. „Ako čovjek istinski povjeruje Bogu, onda ga nosi vatra božanske ljubavi. U tom duhu želim na poseban način povezati i ove službe koje se danas podjeljuju. Tu su dvojica čitača Riječi Božje. Riječ Božja je hrana. Mi znamo da su dva stola u euharistiji: stol Riječi i stol Tijela Kristova. Čovjek koji je u tamnici svoje sebičnosti, u tamnici svojih grijeha, u tom svom uzništvu ne čuje Riječ Božju jer ta Riječ ne može doprijeti do njegova srca. Do uha može, do srca ne... Samo ona Riječ koja dopre do srca donosi plod. Ona se utjelovljuje jer 'Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama'. Ta Riječ Božja se treba nastaniti u nama, i među nama. Zato ova dvojica mladića preuzimaju svetu ulogu naviještanja te Riječi. Ona se može izgovarati samo mehanički, ustima i razumski... Crkva traži od svih onih koji naviještaju Riječ Božju da je naviještaju srcem, duhom, da

ta Riječ izlazi iz njih samih“, podcrtao je vrhbosanski nadbiskup. „Crkva je, spremajući za sveti red kandidate, odredila nekoliko stepenica. Manje više u svim crkvama su stepenice koje vode do oltara. Tako isto i do svećeništva postoje stepenice. Jedna od tih stepenica je i služba kandidature, ili kako je vi u vašem bratskom zajedništvu još nazivate *ad missio*...Ovim činom preuzima se pripadanje ovoj mjesnoj Crkvi. Spremam se za tu mjesnu Crkvu, postajem raspoloživ da se dam i predam toj mjesnoj Crkvi u službu.“

Kardinal je također dodao kako je čin kandidature - čin pripadanja Crkvi, a da bi bilo moguće pripadati općoj Crkvi, kandidat mora pripadati mjesnoj Crkvi. „Danas primajući ovu službu, kandidati trebaju imati zapravo taj osjećaj pripadnosti. To znači da on treba biti spreman za oltar, odnosno biti dijelitelj svetinje. Svećeništvo je posebno Božje povjerenje i na to povjerenje treba odgovoriti. To povjerenje treba opravdati. Nismo mi to zaslužili, to je dar, koji možemo opravdati, a možemo i proigrati. Zato je prevažno da svjesno primamo ovaj životni korak“, istakao je kardinal Puljić. Zato je prevažno da svjesno primamo ovaj životni korak predanja“, kazao je kardinal Puljić obraćajući se bogoslovima. „To je ono 'Evo me' koje se izgovara i pri ulasku u kandidaturu i pri ulasku u čitače. To je Marijino 'Evo me'. Neka Bog izvodi po meni svoje djelo,“ kazao je Vrhbosanski nadbiskup. Dodao je da svaki život nosi i svoje poteškoća. „Često ćete se susresti s ljudskim neshvaćanjem, nerazumijevanjem, kritikom i osudom. No najvažnije je da nas Bog ne osuđuje. Kada doživimo ljudske osude, prevažno je da nam savjest govori da nas Bog ne osuđuje. Živimo to radosno povjerenje u Boga i trpimo za to povjerenje jer ne može se ništa vrijedno ostvariti u životu bez žrtve. Žrtva je sastavni dio hoda za Isusom. Nije on slučajno rekao - tko hoće za mnom neka se odrekne samoga sebe, neka uzme križ i neka me slijedi. Križ nije samo vanjski znak, već sadržaj. On nam poručuje: Čovječe toliko vrijediš, za tebe sam na križu umro.“

Kardinal Puljić je posebno istaknuo da se ne trebamo bojati žrtve ako slijedimo Isusa. „Uplašit će nas ta žrtva puno puta u životu, ali u svakom tom trenutku ljudskog straha ili kolebanja imajmo povjerenja u Gospodina. Ako on ima povjerenja u mene, ja ću mu pokušati

uzvratiti svojim povjerenjem u Njega.“

Na kraju homilije kardinal Puljić je kazao da svi nazočni svojom prisutnošću ovom svečanom činu podjele službi iskazali svoju potporu i ohrabrenje bogoslovima na njihovom putu prema prezbiteratu. „To je poruka - Niste sami, s vama smo. Tako treba činiti i kroz njihov cijeli život. Dok smo s njima prianjajmo i uz Isusove riječi: ‘Molite gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju’. Prevažno je trajno ‘dokazivati’ Isusu da nam je stalo do njegove riječi - da izmolimo one koji će nastaviti njegovo djelo spasenja“, kazao je vrhbosanski nadbiskup. Kardinal je također dodao kako je čin kandidature - čin pripadanja Crkvi, a da bi bilo moguće pripadati općoj Crkvi, kandidat mora pripadati mjesnoj Crkvi. „Danas primajući ovu službu, kandidati trebaju imati zapravo taj osjećaj pripadnosti. To znači da on treba biti spreman za oltar, odnosno biti dijeljitelj svetinje. Svećenstvo je posebno Božje povjerenje i na to povjerenje treba odgovoriti. To povjerenje treba opravdati. Nismo mi to zaslužili, to je dar, koji možemo opravdati, a možemo i proigrati. Zato je prevažno da svjesno primamo ovaj životni korak“, istakao je kardinal Puljić.

Na kraju Euharistije rektor Capasso uputio je riječi zahvale Kardinalu i svima prisutnima.

Bogoslov Paulo Henrique dos Santos Coelho, dolazi iz najvećeg brazilskog grada - São Paula. Za ovu prigodu u Vogošću su stigli njegova majka, brat i kuma. Nedostajao je, od najbližih, samo otac. I on se osvrnuo na značaj ovog događaja. „Mi smo se dosta dugo, duhovno, kroz molitvu, pripremali za ovaj dan. Shvatio sam da je ovo jedan ozbiljan korak. Ranije nisam baš puno razmišljao i uviđao važnost ovog čina. Ali kroz pripravu uvidio sam

da Gospodin traži od mene da dajem cijelog sebe za Crkvu. Gospodi mi je svakako u tome pomogao. Nisam vjerovao da ću doći do pete godine sjemeništa ovdje u Bosni, zbog jezika i drugih stvari. Mogu reći da sam u ovaj dan ušao malo sa strahom, jer ne znam kako će Gospodin dalje voditi stvari, odnosno mislim da ljudska narav ima strah od toga. Međutim, na Euharistiji sam osjetio kako Gospodin čini sve“, kazao je Paulo.

Bogoslov Matej Petrašić, koji je inače iz Splita, kazao je kako je Gospodin činom kandidature potvrdio svoju vjernost prema njemu. „Prije četiri godine kada sam došao u Sarajevo imao sam svakakve sumnje, što će biti sa mnom, ali je Gospodin imao svoj plan. I ovaj čin kandidature je vanjski znak Božjeg izabranja. To ne dolazi od mene, nego od Crkve“, objašnjava Matej.

I bogoslov Ante Ljulj, koji je također iz Splita, imao je sumnje u poziv prilikom dolaska u sjemenište u Sarajevu koje je kasnije uspio prebroditi. „Prepustio sam mom rektoru da vodi moj život. Vidim da mi je to pomoglo. To uvijek nije išlo glatko, nego i kamenitim putem. Ja se nadam da ovaj kolar koji sam primio, ne bude samo jedan vanjski, nego i unutarnji znak,“ ističe Ante.

Prije svečanog blagoslova kardinal Puljić je izrazio zadovoljstvo što ovo misijsko sjemenište polako daje svoje prve plodove. Nakon završetka euharistijskog slavlja uslijedilo je druženje uz obiteljski stol u prostorijama sjemenišne kuće popraćeno ugodnim razgovorom i pjesmama bogoslova.

(kta)

Održan XIV. susret zborova Vrhbosanske nadbiskupije

U subotu, 9. travnja 2016. u sarajevskoj katedrali Srca Isusova održan je XIV. susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije.

Susret je započeo svečanim Euharistijskim slavljem koje je predvodio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz koncelebraciju osmorice svećenika. Na Euharistij-

skom slavlju sudjelovali su članovi 12 zborova iz župa širom Vrhbosanske nadbiskupije koji su skladnim pjevanjem ispunili svodove vrhbosanske prvostolnice. Njima se pridružilo i oko 200 hodočasnika iz Kreševskog dekanata, a svi nazočni imali su prigodu proći kroz sveta vrata milosrđa te, uz ispunjenje potrebnih

uvjeta, zadobiti potpuni oprost na što ih je u uvodnoj riječi potaknuo kardinal Puljić.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić se najprije osvrnuo na prvo misno čitanje iz Djela apostolskih u kojem se opisuje rast i razvoj prve kršćanske zajednice. Kazao je da su apostoli sebi izabrali suradnike te položili ruke na sedmoricu „muževa na dobru glasu, punih Duha i mudrosti“ te ih zaredili za đakone. Dodao je da su kroz povijest Crkve biskupi kao nasljednici apostola dužni odgajati suradnike. „Među suradnicima su sigurno pastoralna i ekonomska župna vijeća kao prvi župnikovi suradnici. Među suradnicima sigurno su i članovi župnih zborova koji u crkvi doprinose da na Misnim slavljinama oduševljavaju ljude da bi lakše uzdigli svoja srca k Bogu i otvorili se milost Božjoj. Ovo naše okupljanje izražava našu želju da budu organizirani zborovi u svim onim župama u kojima ima ljudi sposobnih voditi zborove, ali i onih koji su voljni uključiti se da uvježbano pjevaju“, kazao je kardinal Puljić. „Prva je svrha liturgijskog odnosno crkvenog pjevanja Boga slaviti. Sve službe u Crkvi trebaju kao prvu svrhu imati slavljenje Boga. Počevši od pape, kardinala biskupa, svećenika, đakona i vas laika – svi mi u Crkvi svojim poslanjem i posvećenjem trebamo Boga slaviti“, rekao je kardinal Puljić te dodao da ta slava nije potrebna Bogu kao savršenom biću nego ljudima. „Slaveći Boga mi se Bogu otvaramo i pravimo prostor u srcu za njegovu milost. Na ovim našim okupljanjima ne bi se smjela roditi zavist i ljubomora nego svrha našeg zajedništva jest da budemo radosni što možemo na različite načine u različitim mjestima sudjelovati slaveći Boga. Pozdravljam vas i pozivam da nastojite biti ustrajni“, poručio je kardinal Puljić napominjući da se ne zna kome je potrebno više strpljenja – onima koji vode zborove ili onima koji u njima sudjeluju. „Svima nam je potrebno strpljenje jer se ništa ne može uvježbati bez strpljenja. Strpljivo surađujmo jedni s drugima da budemo složni. Bit je stvoriti slogu u različitosti glasova, ali i u različitosti naših sposobnosti. Prevažna je uloga vježbanja jer se i na taj način raste u krjeposti“, kazao je kardinal Puljić ukazujući na čovjekovu potrebu da stekne sposobnost vježbanja, strpljivosti i uvažavanja različitosti te međusobne suradnje.

Tumačeći evanđeoski odlomak iz Matejev-

og evanđelja u kojem se prikazuje Isusa kako hodi po uzburkanom moru prema učenicima koji se prestrašeni i tjeskobni nalaze u lađici. „Svi smo mi u toj Kristovoj lađi i plovimo osjećajući ova vremena kao uzburkana. Ponekad smo preplašeni da nas ne potope valovi politike, sebičnosti, kriminala, interesa da se što više ima i što više troši. Nametnuto nam je mišljenje da ćemo biti nesretni ako ne mognemo trošiti što više. To su valovi koji čovjeka mogu progutati jer se nameće mišljenje da smo nesretni čim nemamo onoliko koliko bi htjeli. Nije bogat onaj čovjek koji puno ima nego onaj koji je s malim zadovoljan. Čovjek sve više pati za onim što nema, a ne raduje se onome što ima. Poteškoća je u tome što nas to čini nesretnima pa se često čudimo i pitamo, zašto su ljudi tako uznemireni, nervozni, nezadovoljni? Ima posao, a ostavlja posao; borio se za svoju kuću, a onda je napušta. Što se uvuklo u naš mentalitet i u naš svijet? To su ti valovi koji čine život uzburkanim, a ljude nesretnim i nezadovoljnim“, rekao je kardinal Puljić te potaknuo sve da dopuste Isusu da uđe u njihovu životnu lađu osobnog, obiteljskog, župnog i biskupijskog života. „Dozvoli da Isus uđe u tvoj život jer tamo kamo Krist uđe, tamo je mir, zadovoljstvo i utjeha pa se smiruje prijeteće valovlje. Istina je da Isus kod dolaska zna malo i uplašiti jer se čovjek boji odreći svojih želja, prohtjeva, navika i trčanja da što više ima i što više potroši. Isus tada govori: Ne bojte! Ja sam. Isus nikada ne može donijeti nesreću jer On nosi blagoslov. Važno je čuti Isusove riječi: Ja sam. To je On koji je za nas umro, uskrsnuo i koji živi. On nas vodi u luku spasa; ne na drugu obalu nego u luku spasa, u luku vječnosti“, kazao je kardinal Puljić. „Hodeći po ovoj našoj dragoj zemlji i susrećući brojne ljude tijekom vizitacija župa i u drugim prigodama nitko mi nije postavio pitanje, kako se boriti da steknemo vječni život? Svi su me samo pitali, kako što više zaraditi i imati. Ljudi, nisam ja došao naviještati ekonomiju nego spasenje duša. Osjećam potrebu ohrabriti ljude i reći im: sve je to potrebno dok hodimo zemljom – i kruh i ruho, ali još je važniji duh“, rekao je kardinal Puljić te se prisjetio teških dana svoga djetinjstva kada nije bilo dovoljno kruha ni ruha, ali se orila pjesma svakoga dana i šumom i dolinom i brdima. „Ljudi su se pjesmom borili protiv nedaće. Pjevali

su jer su na taj način bili hrabriji. Toga se rado sjećam i draga mi je ta uspomena. A mi smo tako rado u svim tim iskustvima učili da se ne damo satrti, slomiti i preplašiti nego želimo pokazati snagu pjevajući i Bogu i ljudima“, poručio je kardinal Puljić.

„Danas smo se ovdje okupili da pjevamo. Neka nas ta pjesma ohrabri da se ne bojimo života; neka nas ohrabri da imamo pouzdanja u Boga i da se znamo boriti u životu. Zato vas hrabrim i pozivam: dozvolimo da Isus uđe u našu pamet i na neki način mijenja naše mišljenje, naše navike i nezasitne želje te uvidimo da nam je Bog darovao i ovaj dan te nas poziva da mu se radujemo“, kazao je kardinal Puljić napominjući da mnogi nisu doživjeli taj dan. „Raduj se novom danu, novom svjetlu, ljudima koje si susreo; raduj se životu. Na taj način ćemo unositi svjetlo u ovaj život jer vjerujemo u uskrslog Krista“, potaknuo je kardinal Puljić ističući da je Isus uvijek treba biti u središtu. „Neka uđe u našu lađu i vodi nas luci spasa i vječnom životu svjestan da moj život nije samo na ovoj zemlji nego je to samo pu-

tovanje“, rekao je kardinal Puljić. Prisjetio se i kada ga je kao župnika pozvao jedan domaćin da mu blagoslovi novu kuću. Domaćin je zahvalio majstoru što mu je napravio lijepu kuću, a majstor mu je odgovorio da mu nije napravio kuću nego čekaonicu jer će u njoj dočekati da ga Bog pozove k sebi. Podsjetio je i na riječi pape Franje koji je kazao da nikada nije vidio da na sahrani nekome iza lijesa u kamionu voze njegove stvari. Potaknuo je sve da žive sveto i radosno da bi jednom stigli u zagrljaj vječne Božje ljubavi.

Nakon Misnog slavlja uslijedio je prigodni program tijekom kojeg je svaki od 12 zborova otpjevao po dvije liturgijske popijevke. Program je moderirala Ivka Martinović. Na kraju je riječi zahvale uputio vlč. Marko Stanušić te voditeljima zborova podijelio zahvalnice. Ekonom Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa vlč. Damir Ivanović s bogoslovima i sjemenišnim osobljem pobrinuo se za zakusku i ugodno druženje u lijepom zdanju Svećeničkog doma koje je širom otvorio ravnatelj vlč. Fabijan Stanušić.

XIX. Ministrantsko zborovanje Vrhbosanske nadbiskupije

Na održanom XIX. susretu ministranata Vrhbosanske nadbiskupije, 16. travnja 2016. sudjelovalo je njih 518 iz 39 župa naše nadbiskupije. Ministranti su hodočastili u Godini milosrđa u katedralu Srca Isusova u Sarajevu u okviru XIX. dijecezanskog godišnjeg ministrantskog zborovanja. Obučeni u svoja odijela, ministranti su krenuli u svečanoj procesiji od Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa do katedrale u koju su ušli kroz sveta vrata milosrđa. Svečano Euharistijsko slavlje u sarajevskoj prvostolnici predvodio je nadbiskup i metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz koncelebraciju 20 svećenika, koji su došli u pratnji ministranata, te asistenciju šestorice đakona.

Na samom početku euharistijskog slavlja, riječi dobrodošlice ministrantima i svećenicima izrekao je koordinator programa vicerektor Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa vlč. Marko Mikić. U svom pozdravnom govoru se

i zahvalio svima onima koji su na bilo koji način uzeli učešća i pripomogli u organizaciji ovog ministrantskog zborovanja: Vrhbosanskoj nadbiskupiji na čelu sa našim nadbiskupom kardinalom Vinkom, kancelarom i ekonomom nadbiskupije, kompletnoj upravi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa kao i svim bogoslovima VBS-a, ravnatelju kao i zaposlenicima KŠC-a sv. Josip – Sarajevo, rektoru katedrale kao i našoj neumornoj časnoj sestri Zrinki katedralnoj sakristanki, Centru za pastoral mladih na čelu sa njihovim pročelnikom, djelatnicima kao i svim volonterima koji su pripomogli u organizacijskom pogledu ovog susreta. Vokalno instrumentalnom sastavu „Jukić“ sa franjevačke teologije na Nedžarićima za vođenje pjevanja u katedrali za vrijeme sv. Mise, direktoru Caritasa VN, dekanu sutješkog dekanata fra Marinku, Konzumu – Sarajevo, Staniću – Stup te pekari Aspek. Hvala i Medijima

KTA i Katoličkom tjedniku kao i Radiju Marija na medijskoj pažnji i podršci te direktnom radijskom prijenosu sv. mise iz katedrale. Također hvala i djelatnicima PU Stari Grad zaduženima za mir i red te regulaciju prometa na spomenutim lokacijama.

U prigodnoj homiliji kardinal Puljić je spomenuo da na susretu sudjeluju ministranti s otprilike trećine župa Vrhbosanske nadbiskupije te da oni predstavljaju i sve druge ministrante. „Ovo je Godina milosrđa u kojoj trebamo prepoznati da smo voljena bića. Bogu je stalo do svakog čovjeka“, kazao je kardinal Puljić ističući da je Bog u svojoj božanskoj ljubavi poslao svoga Sina koji se rodio u ljudskom tijelu i potom trpio i uskrsnuo jer ljubi svakog čovjeka. Podsjećajući da je Isus izabrao dvanaest apostola, kazao je da je i ministrante Krist privukao između ostale djece kao prve službenike oltara da služe onom najsvetijem na zemlji – svetoj misi. „Isus je između svih posebno na vas bacio oko i zavolio vas. Htio je imati vas bliže sebi, bliže oltaru i bliže svome Srcu“, kazao je kardinal Puljić ističući da ih Gospodin nije slučajno izabrao za takvo služenje.

Nakon molitve vjernih, ministranti iz pojedinih dekanata donijeli su i prigodne darove te ih predali kardinalu Puljiću. Ministranti iz župe Banbrdo kod Kiseljaka, kao predstavnici kreševskog dekanata, prinijeli su: potkovano jaje i sač, turistički vodič Kreševa, knjižicu o narodnom svetištu sv. Jakova Markijskog, vodu sv. Jakova i sarajevski kiseljak te knjigu Kiseljaka u starim razglednicama. Ministranti iz župe Ilijaš pokraj Sarajeva, kao predstavnici sutješkog dekanata, prinijeli su: domaće proizvode, više vrsta kruha, sir, med, rakiju i kolače, a ministranti iz župe Breške darovali su, kao predstavnici tuzlanskog dekanata, lutku u narodnoj nošnji toga kraja. Ministrantica iz župe Oštra Luka-Bok na dar je prinijela košaru tradicionalnih proizvoda toga kraja.

Liturgijsko pjevanje animirao je vokalno-instrumentalni sastav „Jukić“ s Franjevačke bogoslovlje u Sarajevu. Bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa vodili su brigu da se cijeli program odvija po planu, a ekonom VBS-a vlč. Damir Ivanović sa dijelom bogoslova i zaposlenika VBS-a pobrinuo se za okrjepu ministranata.

Nakon okrjepu u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, uslijedio je natjecateljski dio na prostoru Katoličkog školskog centra sv. Jo-

sipa i dio sportskih aktivnosti u stolnom tenisu u medicinskoj školi u prostorijama samostana sv. Vinka.

Na susretu su sudjelovali ministranti iz **39 župa**, a iz 12 od 13 dekanata; **žepačkog**: Bistrica (14), Globalica (18), Lovnica (11), Lug-Brankovići (38), Maglaj (14), Radunice (23), Zavidovići (20), Crkvice - Zenica (2) i sv. Josip Zenica (8) te Žepče (26); **ramskog**: Gračac (16), Prozor (29) i Uzdol (22); **doborskog**: Novo Selo-Balegovac (17), Odžak (22) i Posavska Mahala (6); **sutješkog**: Ilijaš (3), Vijaka (3) i Kraljeva Sutjeska (5); **kreševskog**: Banbrdo (4) i Gromiljak (5); **sarajevskog**: Briješće (3), Katedrala (17), Marijin Dvor (5), Novo Sarajevo (8) i Stup(9); **tuzlanskog**: Breške (14), Husino (13) i Morančani (4), **šamačkog**: Oštra Luka-Bok(12), **travničkog**: župe Presvetog Trojstva Novog Travnika (30) i Uzašašća Gospodinova iz Novog Travnika (24), Pećine (1), Podkraj (20) i Rankovići (2); **usorskog**: Bežlja (4); **brčanskog**: Brčko (4) te **bugojanskog**: (Kupres (30), Suho Polje (12).

Rezultati natjecanja:

Vjeronaučni kviz: 1. mjesto: Ivona Jelović iz župe Presvetog Trojstva – Novi Travnik; 2. mjesto: Nikolina Malić iz Podkraj pokraj Travnika; 3. mjesto: Ines Pliškić iz Rankovića pokraj Novog Travnika.

Malonogometni turnir (4.-6./9 razred): 1. mjesto: župa Gračac pokraj Prozora; 2. mjesto: župa Globalica pokraj Žepča; 3. mjesto: župa Lug-Brankovići pokraj Žepča.

Malonogometni turnir (7.-9./9 razred): 1. mjesto: župa Presveto Trojstvo iz Novog Travnika; 2. mjesto: župa Lug-Brankovići; a 3. mjesto: župa Žepče.

Stolni tenis: 1. mjesto: Igor Tadić iz Žepča; 2. mjesto: Leo Perković iz Globalice pokraj Žepča; 3. mjesto: Luka Barešić iz Žepča.

Šah: 1. mjesto: Renato Barbarić iz Žepča; 2. mjesto: Matija Šimić iz Globalice pokraj Žepča; 3. mjesto: Tomislav Čičak iz Kupresa.

Čovječje ne ljuti se: 1. mjesto: Natalija Udovičić iz župe Crkvice (Zenica); 2. mjesto: Dražen Jurić iz Lovnice pokraj Žepča; 3. mjesto: Leon Kerošević iz župe Husino pokraj Tuzle.

Igre bez granica: 1. mjesto: župa Uzdol pokraj Prozora; 2. mjesto: Lug-Brankovići pokraj Žepča; 3. mjesto: Radunice pokraj Žepča.

Na kraju natjecanja, koordinator vlč. Marko

Mikić podijelio je diplome, pehare i prigodne nagrade, te se još jednom zahvalio svima koji su uzeli učešća na ovom XIX. po redu susretu ministranata Vrhbosanske nadbiskupije, a svima fair playu, bogoslovima VBS-a kao i volonterima centra za pastoral mladih „Ivan Pavao II“ kao i djelatnicima KŠC-a koji su bezpr-

ijekorno pratili i bili sve vrijeme na usluzi. Svima već sada poziv da se i dogodine nađemo u još većem broju na dvadesetom jubilarnom susretu a koji će se ako Bog da održati u treću vazmenu subotu a dan uoči nedjelje Dobroga pastira 2017. godine.

D. M / M. M.

Popis župa po dekanatima koji su prijavili i doveli svoje ministrante na XIX. Susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, 16. 4. 2016. godine

BRČANSKI DEKANAT	Brčko – Presvetog Srca Isusova = 4	4
BUGOJANSKI DEKANAT	Kupres – Sv. Obitelj = 30 Suho Polje – Uznesenja BDM = 12	42
DERVENTSKI DEKANAT		0
DOBORSKI DEKANAT	Novo Selo – Balegovac – Presvetog Srca Isusova = 17 Odžak – Glavosjek sv. Ivana Krstitelja = 22 Posavska Mahala – Srce Marijino = 6	45
KREŠEVSKI DEKANAT	Banbrdo – Lepenica – Sv. Ana = 4 Gromiljak – Ime Marijino = 5	9
RAMSKI DEKANAT	Gračac – Sv. Anto Pdovanski = 16 Prozor – Presveto Srce Isusovo = 29 Uzdol – Sv. Ivan Krstitelj = 22	67
SARAJEVSKI DEKANAT	Sarajevo – Brijesće – Sv. Leopold Mandić = 3 Sarajevo – Katedrala = 17 Sarajevo – Marijin Dvor = 5 Sarajevo – Novo Sarajevo = 8 Sarajevo – Stup – Uznesenja BDM = 9	42
SUTJEŠKI DEKANAT	Ilijaš - Sv. Marko Evanđelista = 3 Kraljeva Sutjeska = 5 Vijaka – Bezgrešnog začeca BDM = 3	11
ŠAMAČI DEKANAT	Oštra Luka – Bok – Imena Marijina = 12	12
TRAVNIČKI DEKANAT	Novi Travnik – Presveto Trojstvo = 30 Novi Travnik – Uzašašća Gospodinova = 24 Pećine – Presvetog Srca Isusova = 1 Podkraj – Sv. Ana = 20 Rankovići – Sv. Josip = 2	77
TUZLANSKI DEKANAT	Breške – Uznesenja BDM = 14 Husino – Rođenje BDM = 13 Morančani = 4	31
USORSKI DEKANAT	Bežlja – Rođenja BDM = 4	4
ŽEPAČKI DEKANAT	Bistrica – Uzvišenje sv. Križa = 14 Globalarica – Marije Pomoćnice kršćana = 18 Lovnica – Sveti Petar i Pavao = 11 Lug – Brankovići – Sv. Ivan Krstitelj = 38 Maglaj – Sv. Leopold Mandić = 14 Radunice – Sv. Ana = 23 Zavidovići – Sv. Josip = 20 Zenica – Crkvice – Bezgrešnog začeca BDM = 2 Zenica – Sv. Josip = 8 Žepče – Sv. Anto Padovanski = 26	174
Sveukupno 518 ministranata		

Od najavljenih 44 župe i 577 ministranata na XIX. SUSRETU MINISTANATA Vrhbosanske nadbiskupije iz 4. arhiđakonata te iz 12 od 13 dekanata, a iz 39. župa sudjelovalo je njih:

518 ministranata u pratnji svojih što svećenika njih 19 i šest đakona te jedna časna sestra i nekoliko vjernika laika koji su dopratili ministrante svojih župa.

45. Dan mladih Vrhbosanske nadbiskupije Komušina kao mjesto duhovnosti, susreta i radosti

Kako je to već postalo tradicionalno u Bosni, svibanjska marijanska pobožnost otpočinje hodočašćem Gospi Olovskoj, a kraju se privodi pohodom Gospi Komušanskoj posljednjeg vikenda u mjesecu. Tada se ujedno obilježava i Dan mladih Vrhbosanske nadbiskupije koji je ove godine upriličen 27. i 28. svibnja, a posebnost ovogodišnjeg susreta održana pod geslom „Blago siromasima: oni će zadobiti milosrđe!“ (Mt 5,7) jest to što je 45. po redu.

Susret u komušanskoj župi Uznesenja Blažene Djevice Marije započeo je večernjom Svetom misom u petak, 27. svibnja, nakon koje su uslijedile razne radionice koje su, kao i svake godine, animirali djelatnici i volonteri Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“ (NCM), koji su ujedno i organizatori cjelokupnog događaja. Pola sata prije ponoći upriličeno je i klanjanje pred Presvetim.

Sljedećeg dana brojne hodočasnike – mlade, ali i one starije, dočekivali su volonteri iz Kiseljaka, Lug-Brankovića, Kreševa i Radunica te je potom upriličeno pokorničko bogoslužje nakon kojega je bila prigoda za svetu ispovijed. Nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić zajedno je s vjernicima molio pred slikom Gospe Komušanske te je potom poveo svečanu procesiju u kojoj je ove godine sudjelovalo više od 2 000 vjernika iz svih krajeva Bosne i Hercegovine, ali i iz susjednih zemalja.

Cijelim putem od župne crkve do brda Kondžila nošena je Gospina slika i moljena krunica, a pratile su je, kako bebe u kolicima sa svojim roditeljima, tako i stare te prilično iznemogle bake i djedovi. Bilo je i onih koji su, pod jakim suncem, bez sjene hlada, kroz travu i makadam prema Nebeskoj Majci hodali bosim – i ponovno od najmlađeg do najstarijeg uzrasta.

Dolaskom na prostranu ledinu, gdje se nal-

azi vanjski oltar i kapelica na uzvišenju, započelo je euharistijsko slavlje koje je predvodio kardinal Puljić, u koncelebraciji s više od 40 svećenika. Na početku se okupljenima obratio i sve ih pozdravio vlč. Marko Hrskanović, župnik i upravitelj svetišta. Ove godine liturgiju su animirali mladi Šamačkog dekanata kroz ministriranje, čitanja, prinos darova, molitvu vjernika te sastav „Pax“ koji je pjevao pod Svetom misom.

Kardinal Puljić je u svojoj propovijedi podsjetio na geslo susreta „Blago siromasima: oni će zadobiti milosrđe!“, te je, na sebi svojstven način, protumačio riječ „milosrdan“ uputivši na „milo srce“. „Papa tako često govori o nježnosti Božjoj. Mi na ovoj zemlji upravo zbog pohlepe uvijek nešto trebamo, uvijek nešto tražimo – nikad zadovoljni nismo. Čovjek nekako ogrubi, izgubi osjećaj nježnosti, one topline, one ljepote – jednih za druge. Izgubimo milo srce – ono što Bog ima za nas. Jer često tu našu ljudsku grubost mi nekako pripišemo i Bogu, pa mislimo da je i Bog takav“, kazao je, između ostalog, kardinal Puljić.

U nastavku je istaknuo kako su potrebni ljudi koji su spremni žrtvovati se i oni koji će zračiti blagoslovom. „Zato neka se svatko od vas, s ovog brda Kondžila, vrati drugačiji, vjerniji, hrabriji za život. Treba nam te snage i vjere da se svim kušnjama odupremo (...) Mi smo biće zajednice, vjera nas uči zajednicu izgrađivati, u zajednici sebe darivati – počevši od obiteljske zajednice pa šire. Zato, nek' nas zagovor Gospin osposobi na tu velikodušnost, na tu nesebičnost, na tu hrabrost – da se ne bojimo života, nego da u ovim vremenima pokažemo prave vrijednosti života koje izvire iz vjere i pouzdanja u Boga“, završio je kardinal Puljić.

Prije završetka Mise vjernicima su se kratko obratili vlč. dr. Šimo Maršić, ravnatelj NCM-a,

i koordinatorica ovog događaja Lucija Spajić. Potom su se vjernici zajedno s kardinalom Puljićem u procesiji uputili prema crkvi gdje je za sve bio osiguran ručak – vojnički grah.

U nastavku je uslijedilo potpisivanje ugovora brojnih organizacija, škola i župa koje su se prijavile na natječaj NCM-a za projekte mladih.

Zatim su se na „Festivalu vjere i sajmu mogućnosti“, kroz promotivne materijale, pjes-

mu, dijalog i ples nazočnima predstavili mladi iz Tolise, Novog Travnika, Domaljevca, ali i drugih krajeva.

Susret je završen u dobru raspoloženju – u kakvom je i započeo, s pjesmom i plesom i pregršt pozitivnih iskustava koja su mladi međusobno razmijenili.

(kta/kt)

Tiskan komentar četvrte knjige Zakonika kanonskog prava

Sredinom svibnja 2016. iz tiska je izašla još jedna knjiga u izdanju KBF-a u Sarajevu i suizdanju Glasa Koncila iz Zagreba.

Radi se o knjizi umirovljenog profesora Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu prof. dr. Pere Pranjića naslovljenoj *Posvetiteljska služba Crkve: komentar 4. knjige ZKP-a*. Knjiga donosi komentar četvrte knjige Zakonika kanonskog prava i podijeljena je u tri dijela. Prvi dio obrađuje sve sakramenta u Crkvi. Drugi dio komentira ostale bogoštovne čine, tj. govori o blagoslovinama, časoslovu, crkvenom sprovodu, štovanju svetaca, svetih likova i svetih moći, te o zavjetima i prisegama. Treći dio knjige obrađuje sveta mjesta (crkve, kapelice, svetišta, oltare, groblja) i sveta vremena (blagdane i dane pokore).

Recenzenti ovog vrijednog djela su dr. sc. Miron Sikirić i doc. dr. sc. Klara Čavar. U svojim recenzijama su istaknuli da se u prof. Pranjić na cjelovit način tumači IV. knjigu ZKP-a iz 1983. godine. U komentaru je vrlo naglašena usporedba važećih odredbi sa Zakonikom kanonskog prava iz 1917., što je bitno za komentar važećih odredbi, kao i za njihovo razumijevanje. Komentar je napisan znanstveno, pregledno, vrlo jasno i što je jako bitno, radi se

o cjelovitom komentaru jer je u njemu, što obično nije pravilo, sadržan i obrađen i sakrament ženidbe.

Djelo je vrijedno i korisno kako za pastoralne djelatnike, tako i za studente i profesore teologije i kanonskog prava. Pisano je na specifičan način, vrlo zanimljivo i prikladno i za šire čitateljstvo. Autor iznosi i vlastite kritičke stavove o ovoj materiji, uvijek na vrlo jednostavan, zanimljiv i poučan način. U izradi komentara služio se obilnom stranom i domaćom literaturom, kao i kanonskim pravnim izvorima, što djelu daje posebnu znanstvenu i stručnu težinu.

Knjiga će, nesumnjivo, biti od velike koristi prije svega u pastoralnom djelovanju i praktičnoj teologiji. Međutim, svojom kvalitetom i važnošću ona je namijenjena ne samo župnicima i njihovim najbližim suradnicima - župnim vikarima - nego i mnogo šire, osobito studentima teologije i drugim pastoralnim radnicima.

Knjiga je izašla u nizu Priručnici Katoličkog bogoslovnog fakulteta kao 12. knjiga u nizu. Urednik knjige je Darko Tomašević, lektor Marija Znika, korekturu su radili Bojan Ivešić, Ljubo Zadrić i Darko Tomašević.

(kta)

“Kršćanski latinisti” - nova knjiga u izdanju Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu

U izdanju Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Glasa Koncila iz Zagreba izašla je knjiga pod naslovom „Kršćanski latinisti“. Autor je dr. Drago Župarić, profesor na Filozofskom fakultetu i na KBF-u Sarajevu. Recezenti su dr. sc. mons. Tomo Vučković, vojni biskup u BiH i mr. sc. preč. Josip Knežević, rektor VBS-a.

Autor obrađuje kršćanske pisce koji su pisali na latinskom jeziku. Naime, u razdoblju rimske književnosti nazvanom „stoljeća propadanja“, od 117.-476. god., upravo zbog idejnoga i formalnog propadanja poganske književnosti, razvija se kršćanska latinska književnost, koja doživljava svoj procvat od III. do V. st.

Knjiga sažeto obrađuje povijesni pregled kršćanske književnosti pisane latinskim jezikom iz ovoga razdoblja, i nema namjeru donijeti sve pojedinosti koje se tiču književnog stvaralaštva pisaca kršćanske književnosti, koje obično nazivamo patrologija, nego obrađuje značajnije autore navodeći njihova djela, ponegdje odlomke na latinskom i osnovne podatke iz života pisane ostavštine onih koje nazivamo (crkvenim) ocima i piscima.

Ovo je djelo svakako doprinos poznavanju vremena prve Crkve i njezinih pisaca, koji su formirali starokršćansku književnost.

(kta)

Svečano Euharistijsko slavlje i Akademija na prvu obljetnicu posjeta pape Franje Bosni i Hercegovini

U ponedjeljak, 6. lipnja 2016. u večernjim satima u katedrali Srca Isusova u Sarajevu nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić predvodio je svečano Euharistijsko slavlje na prvu obljetnicu pohoda pape Franje Sarajevu, 6. lipnja 2015. u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Bosni i Hercegovini nadbiskupom Luigijem Pezzutom, vojnim biskupom u BiH mons. Tomom Vukšićem i pomoćnim biskupom vrhbosanskim mons. Perom Sudarom. Koncelebriralo je 30 svećenika među kojima i provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Jozo Marinčić i generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije mons. Luka Tunjić. Na Svetoj misi sudjelovali su i brojni hrvatski predstavnici u vlasti raznih razina na čelu s članom Predsjedništva BiH u ime hrvatskog naroda dr. Draganom Čovićem i predsjednikom Federacije BiH Marinkom Čavarom. Odazvali su se i predstavnici diplomacije na čelu s visokim predstavnikom u BiH Valentinom Inzkom i veleposlanikom RH u BiH Ivanom del Vecchioni. Tu su bile brojne redovnice, bogoslovi i drugi vjernici.

Na početku prigodne propovijedi kardinal Puljić je podsjetio da ovom Svetom misom želi ispuniti obećanje dano papi Franji prigodom njegova pohoda prošle godine – „da ćemo moliti za njega i njegovo poslanje, kako bi ga Duh Sveti vodio, a preko njega i cijelu Katoličku Crkvu“.

Kardinal Puljić je potom kazao da biskupi kao nasljednici Isusovih učenika, zajedno s Papom, Petrom naših dana, i svima koji ih povezuju sa mjesnom Crkvom, danas čine jednu svetu Katoličku i apostolsku Crkvu. Istaknuo je da Papa, nastavljajući Petrovu službu, kormilari Petrovom lađom „na uzburkanim valovima svjetskih zbivanja“, među kojima je naveo: ratove, nemoral, urušavanje raznih vrednota, relativizam, indiferentizam kao novo bezboštvo te „trku za utilitarizmom uživanja“. Rekao je i da Sveti Otac ostaje simbol jedinstva Crkve, „i to je blagodat naša“.

Potom je kardinal Puljić iznio podatke jednog ispitivanja napravljenog u 64 zemlje na

pet kontinenata. Kazao je da, prema tim ispitivanjima, 54% ispitanika o papi Franji misli i govori s pozitivnom ocjenom. Ustvrdio je da je papa Franjo narod pomalo zbunio svojim stavovima, načinom i porukom te da ga narod prihvaća jer Sveti Otac želi obnoviti Crkvu iznutra kako bi bila vjerodostojna u svjedočenju u služanju nama. Kazao je da je ohrabrujuće da Papa ima poseban osjećaj za one koji su „na rubu društva“, te da je upravo radi toga došao u posjet nama, donijevši poruku mira. Izrazio je mišljenje da je u društvu potrebno gajiti poruke i ozračje s Papina pohoda kako bi se svi vrjednovali kao djeca Božja, kao i pobuditi poštivanje koje Sveti Otac iskazuje prema svemu stvorenome. Podsjećajući na Papine riječi izrečene tijekom njegova prošlogodišnjeg pohoda, prema kojima se svoje prošlosti treba sjećati ne osvetoljubivo, već ne zaboraviti tko smo a mir izgrađivati, kazao je da je to naša obveza. „Mir izgrađivati upravo utemeljen na našoj prošlosti. Da se nikad ne stidimo svog imena i prezimena, niti svoga korijena. Treba nam vratiti taj ponos, samopouzdanje, upravo povjerenje u Boga. E to, večeras, zajedničko razmišljanje i moljenje za Papu, neka istinski nas opravda da kročimo smjelo puni pouzdanja u Božju volju, i kako Papa reče, da budemo tvorci mira – mirotvorci“, potaknuo je na kraju kardinal Puljić.

Nakon Svete mise svi su pošli na svečanu akademiju u Svećenički dom Vrhbosanske nadbiskupije. Na početku je otpjevana pjesma u čast pastirskog posjeta pape Franje Sarajevu „Mir vama“ za koju je uglazbio Rajko Dujmić, a napisao Miroslav Pilj, aranžman Nenad Tešić i Vanja Rugar. Pjesmu su otpjevali Marijo Pejić, Ivica Šarić, Željka Katavić Pilj i Dragana Glumac uz pratnju zbora „Caritasovac“.

U ime Crkvenoga odbora za pripremu dočeka pape Franje Kardinal Puljić je istaknuo da cilj ovog okupljanja nije samo prisjetiti se lijepih uspomena nego ponovo uprisutniti poruku koju im je Papa uputio i nastojati tu poruku ugraditi u privatni i javni život. Između ostaloga, kazao je da je papa Franjo svojim

pohodom ponovo vratio BiH prema svjetskoj javnosti te da je svojim dolaskom privukao pogled „tolikih očiju prema Sarajevu i ovoj zemlji, koja je pomalo bila u zaboravu svjetske javnosti“. Zaključio je da je tom prigodom Bosna i Hercegovina, o kojoj se govorilo najviše negativno, bila uočena po vrlo pozitivnom i lijepom događaju.

Potom se okupljenima obratio dr. Dragan Čović te u ime Državnoga odbora za pripravu dočeka pape Franje kazao da je na početku priprave bilo pomalo i straha radi brojnih iskustava, ali da je sve to polako nestajalo kroz suradnju dva Odbora. „Ako možemo i na što biti ponosni, onda možemo biti ponosni na sliku koja je diljem svijeta otišla preko naše televizije“, kazao je dr. Čović napominjući da će „teško u nekom razumnom vremenu moći poslati takvu sliku o sebi iz Bosne i Hercegovine, naše domovine“. Istaknuo je da su organiziranjem ovog velikog događaja pokazali da, kada žele, mogu ovako nešto zajedno organizirati. Kazao je da je toga dana vladalo posebno ozračje i kod ljudi i kod samog pape Franje. Dodao je da je Sveti Otac je bio usredotočen na ljude u BiH i na njihove probleme te da nije uzalud izabrao da, nakon Albanije, posjeti upravo Bosnu i Hercegovinu.

Usljedila su izlaganja na temu „Pohodio nas je papa Franjo“. Prvo izlaganje imao je g. Belmin Karamehmedović, direktor BHRT-a, koji je govorio o Papinim porukama i gestama u medijskom praćenju. Potom je predsjednik Federacije BiH g. Marinko Čavara, govoreći o Papinim porukama nositeljima vlasti, kazao da bi one trebale biti misao vodilja „svima nama da opće dobro i poštivanje ljudskih prava stavimo ispred svih drugih interesa“. Na temelju odjeka ekumenskog i međureligijskog susreta s Papom, prof. dr. fra Mile Babić razmišljao je o Papinim porukama s tog dijela njegova prošlogodišnjeg pohoda za koje je kazao da nas „vraćaju izvornoj i mjerodavnoj formi kršćanskoga života“ (‘vita apostolica et evangelica’)..

Usljedio je nastup zbora Koralisti Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa pod vodstvom vlč. Marka Stanušića s pjesmom „Velik

je Gospod Bog“, autora fra Alojzija Atlje, mučenika vjere.

Mr. vlč. Josip Vajdner, voditelj programa svečane akademije, potom je o Papinim porukama mladima čitao iz izlaganja dr. vlč. Šime Maršića, ravnatelja Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“, u kojem se, između ostaloga, stoji: „Ostavio nam je u zadatak da se suočimo s izazovima ovog vremena, kada se pojavljuje kriza moralnih vrijednosti i gubitak smisla života. Papa je mladima poručio da grade mostove, a ne zidove!“

U svom obraćanju na kraju akademije apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto pozdravio je sve nazočne i zahvalio „za ovaj čin sjećanja na događaj od prije godinu dana“. Nuncij Pezzuto je poželio da, kroz suradnju lokalne Crkve s institucijama, ali i drugim religijskim stvarnostima koje žive u ovoj zemlji, zažive vrjednote koje je Papa donio u Bosnu i Hercegovinu: vrjednota mira i jedinstva svih slojeva društva koji žive u Bosni i Hercegovini, ali i sve druge vrjednote koje dobro poznaju. „Ono što treba ostati od Papinog apostolskog pohoda jesu vrjednote koje trebamo održavati živima, a za kojima ovi krajevi zaista imaju veliku potrebu. Papa je došao da bi se ova zemlja zaista mogla otvoriti svim drugim stvarnostima i zemljama“, rekao je nuncij Pezzuto te potaknuo posebno katolike da te vrjednote zažive u župama, biskupijama, redovničkim zajednicama, kulturnim katoličkim institucijama, ali i pozvao sve u složenim institucijama Bosne i Hercegovine da nastoje usvojiti spomenute vrjednote jer je to način da se postigne nešto veliko.

Tijekom izlaganja na video-zaslonu upriličena je projekcija fotografija s pohoda pape Franje Bosni i Hercegovini.

U prigodnom formatu otisnuti su govori pape Franje kao i govori ostalih sudionika toga događaja, koji su podijeljeni besplatno.

Nakon akademije nastavljeno je druženje uz prigodni domjenak.

kta/m.k.

Pozdravna riječ nadbiskupa vrhbosanskog Vinka kardinala Puljića

Večeras smo u ovoj dvorani nakon svete Mise da obnovimo drage uspomene divnog doživljaja kojeg smo imali prije godinu dana kada nas je pohodio Papa Franjo. Nije nam cilj samo prisjetiti se lijepih uspomena nego ponovo uprisutniti poruku koju nam je Papa uputio i nastojati ih ugraditi u naš privatni i javni život.

Najprije pozdravljam „papinu desnu ruku“ u našoj zemlju apostolskog Nuncija nadbiskupa mons. Luigia Pezzutu, koji je mnogo doprinio da Papa dođe.

Bratski pozdrav braći u biskupstvu. Braći svećenicima, redovnicima i redovnicama, na poseban način članovima Crkvenog odbora za pripremu papinog pohoda.

S poštovanjem pozdravljam dr. Dragana Čovića, člana predsjedništva iz hrvatskog naroda i preko njega članove državnog odbora za pripremu papinog pohoda.

Pozdrav svim bogoslovima, kandidatima i kandidaticama redovničkim, svim dragim gostima koji su se večeras ovdje sastali izražavajući poštovanje prema Papi Franji.

Papa Franjo svojim pohodom prije godinu dana je ponovo vratio BiH u svjetsku javnost. Svojim dolaskom povukao je tolike oči prema Sarajevu i ovoj zemlji, koja je pomalo bila u zaboravu svjetske javnosti. Ova zemlja je bila uočena po nečem pozitivnom, da se ne govori samo negativno iz ove zemlje.

Uputio je raznim slojevima društva poruku koju valja ponovo čuti i usvojiti. Ja ću posebno

podsjetiti na propovijed na stadionu za vrijeme svete Mise.

Odmah na početku veli: *Mir je Božji dar, Božji plan za čovječanstvo, povijest i sve stvoreno. Tako u našem vremenu težnja za mirom i trud oko njegovog postizanja sukobljavaju se s činjenicom da se u svijetu trenutno vode toliki oružani sukobi. To je jedna vrsta trećeg svjetskog rata, koji se vodi 'u dijelovima' te se, u kontekstu globalne komunikacije, doživljava prava ratna klima.*

Upozorava da se takvi sukobi namjerno izazivaju radi prodaje oružja. Tada nabraja strašne posljedice rata, te nas podsjeća na to nemilo iskustvo.

Podsjeća na snažan vapaj svetog Pape Ivana Pavla II. : Nikad više rata.

Svijetla zraka u tom mraku je poruka evanđelja: blago mirotvorcima. Ne samo govoriti o miru nego tvoriti mir. *Blaženi koji siju mir svagdanjim radom, s gestama služenja, bratstva, dijaloga, milosrđa.....*

Mir djelo pravde (Iz 32 17)

Ljubiti bližnjega kao samog sebe (Mt 22,39; Rim 13, 9)

Citira sv. Pavla „*zaodjenite se u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost. Strpljivost te podnosite jedni druge praštajući si, ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi!*“ (3,12-13).

U ovoj godini Božjeg milosrđa zaživimo tu Božju ljubav i zračimo je kao graditelji mira sa svom hrabrošću i strpljivošću ali i upornošću.

Papine poruke i geste u medijskom praćenju

Belmin Karamehmedović, generalni direktor BHRT-a

Praćenje posjeta pape Franje Sarajevu 6. lipnja 2015. predstavljalo je najzahtjevniji zadatak za javni medijski servis Bosne i Hercegovine, kao glavnog medijskog pokrovitelja, još od vremena održavanja Zimskih olimpijskih igara. Od trenutka kada je objavljeno da pogl-

avar Katoličke Crkve dolazi u posjet, praktički su počele temeljite pripreme BHRT-a da kvalitetno odgovori zadaci slanja slike i riječi s pohoda koji je nakon duljeg vremena na pozitivan način vratio Sarajevo i BiH u središte svjetske pozornosti.

Posjet svim ljudima

Općepoznata je stvar da je svaki Papin posjet nekoj državi ujedno i vjerski i državni događaj u jednom, jer Papa dolazi kao vrhovni poglavar jedne vjerske zajednice, ali i kao državnik, tj. prvi čovjek Vatikana. U pravilu je riječ o pohodima koji izazivaju veliku pozornost svjetske javnosti, posebno kada se radi o dolasku u nacionalno, vjerski i kulturno, mješovite sredine kakva je Bosna i Hercegovina.

Iako je posjet katolicima u BiH primarni razlog Papina pohoda, njegov dolazak pokazuje i brigu za druge narode na ovim multietničkim, multireligijskim i multikulturalnim prostorima. Ovaj Papin posjet predstavljao je nadu da se suživot u različitosti isplati, da ga treba njegovati i razvijati na ispravnim temeljima i da za BiH nema drugog puta, što je bila i jedna od glavnih Papinih poruka svim građanima koji žive u ovoj zemlji.

Osim zbog kompliciranosti programa posjeta koji je obuhvatio sedam različitih lokacija u Sarajevu na kojima je Papa boravio u samo jednom danu – što je za BHRT predstavljalo iznimno težak i zahtjevan programsko produkcijski poduhvat – bilo je važno, osim pukog prenošenja samih događanja u Sarajevu, svjetskim medijima dočarati osoben način komuniciranja koji je papa Franjo donio sa sobom već u prvim obraćanjima javnosti, odmah nakon izbora za poglavara Katoličke Crkve.

Osoba koja privlači

Podsjećanja radi, njegova jednostavnost u nastupima, osobna karizmatičnost i prirodno ponašanje u medijskim obraćanjima, Papi su već u prvoj godini pontifikata donijeli titulu „osobe godine“ magazina *Time*. Mediji su odmah objeručke prihvatili pristup pape Franje u kojem on komunicira slikom koja, praktički, postaje poruka kojom se oni kojima je namijenjena pozivaju otkriti njezino značenje. Papina komunikacija je spontana i prirodna, ne radi se o glumi pred kamerama, a riječi koje on upućuje su jasne, precizne i lako razumljive i prihvatljive svima. Analitičari koji prate Papine medijske i druge istupe mišljenja su da Papa u njima ne želi samo poslati poruku, nego želi da primatelji poruka aktivno sudjeluju u komunikaciji, što se jasno moglo vidjeti i tijekom cijelog programa njegova posjeta Sarajevu.

Geste i riječi

Tijekom boravka u glavnom gradu BiH nije propustio da, što je karakteristično za njegov pontifikat, više puta „iskoči“ iz krutih regula protokola, te i na taj način još jednom pokaže zašto je za vrlo kratko vrijeme postao „planetarna medijska zvijezda“ čiji se svaki korak s pozornošću prati u svim svjetskim medijima. Primjera radi, odmah po dolasku u sarajevsku Zračnu luku gdje mu je priređen svečani doček, Papa se, mimo protokola, zadržao u veselu razgovoru i rukovanju s djecom i odraslima odjevenim u narodne nošnje iz svih dijelova BiH. Tom prigodom se moglo primijetiti da mu je jedna od djevojčica pjevala, na što je on uzvratio riječima „Bravo“. Izvan protokola je bilo i Papino rukvanje i pozdrav s iznenađenim pripadnicima tehničkog osoblja sarajevske Zračne luke, na čijim licima se moglo vidjeti da su se iskreno obradovali.

Općepoznat je detalj da se papa Franjo, za razliku od svih visokih izaslanstava koja dolaze u službeni posjet BiH, vozeći se u skupim limuzinama domaćina, do grada provezao u skromnom crnom *Fordu Focusu*. Time je još jednom skromnošću koja nije glumljena, nego istinski predstavlja njegov način života i svjetonazora, pridobio opće simpatije svekolike javnosti.

U razgovorima koje je vodio s članovima Predsjedništva BiH Papa je poručio kako se BiH može graditi i u njoj učvršćivati mir samo na temelju dijaloga, izgradnje povjerenja i uvažavanjem drugog i drugačijeg. Kazao je kako je radostan što je došao u grad koji je puno propatio u sukobima u prošlom stoljeću, a sada ponovno postao grad dijaloga i suživota prešavši iz kulture rata u kulturu susreta. Uspjesi i drame BiH, rekao je, potpuno se uklapaju u drame i uspjehe Europe.

Snažno su odjeknule Papine riječi tijekom propovijedi na stadionu Koševo u kojoj je, između ostalog, veliku pozornost posvetio miru i slobodi, naglašavajući potrebu za zagovaranjem tih vrijednosti. Prigodom obraćanja velikom broju okupljenih, Papa je uputio snažan apel za mir u svijetu i slogu među narodima rekavši da se danas vodi „treći svjetski rat u dijelovima“ koji smišljaju oni što žele prodavati oružje. Prema njegovim riječima, rat podrazumijeva djecu, žene, starije u izbjegličkim kampovima, napuštanje domova, uništenje

kuća, škola, staračkih domova, a prije svega razorene živote. Vi to vrlo dobro znate...kolika razaranja, kolika patnja, kolika bol. Iz ovog grada uzdiže se vapaj naroda Božjeg: nikada više rata", bile su Papine riječi. Svi oni koji su pratili Papine poruke iščitali su iz njih da se on nije obraćao samo ljudima i političarima u BiH, nego i cijelom svijetu.

Specifičan pristup pape Franje komunikaciji ilustrira i susret s mladima tijekom kojeg je izabrao da umjesto držanja govora odgovara na njihova pitanja. "Mir vama" poručio je okupljenima pred dvoranom u kojoj se sastao s mladima. "To je ono što vam ostavljam da stalno radite, da budete mirotvorci", dao je zadatak okupljenima. "I mir se čini među svima nama, među muslimanima, židovima, kršćanima, svi mi vjerujemo u jednog Boga. Da nikada ne bude među nama razdora, nego uvijek bratstvo", poručio je Papa tom prigodom, što je bila i njegova poruka za sami kraj posjeta Sarajevu kojeg nije obilježio niti jedan jedini događaj koji je na bilo koji način mogao baciti sjenu na sve lijepo što se tog dana događalo u glavnom gradu BiH.

Čovjek u središtu

Papa Franjo, u duhu svog pontifikata, sasvim različita od svega dosad viđena, i u Saraje-

vu je svim ljudima prenio jedinstvenu poruku da Bog u središte svijeta smješta čovjeka i da su njegova prava dio božanskog nauma o čovjeku. Papin govor je prepoznatljiv i razumljiv svima bez obzira na vjeru i naciju, i predstavlja glas nade i optimizma koji se jasno mogao čuti tijekom Papina boravka u Sarajevu.

Iako je praćenje posjeta i slanje slike i riječi iz Sarajeva u cijeli svijet za javni medijski servis BiH predstavljalo iznimno tešku i kompliciranu zadaću, i u programskom i u produkcijskom pogledu, BHRT je, prema svim reakcijama, iznimno uspješno odgovorio ovako velikom izazovu. Tako je, još jednom, pokazano da iz Sarajeva i cijele BiH, uz pravi pristup, energiju i organizaciju svih onih koji su sudjelovali u ovom projektu, ostatku planeta možemo poslati pozitivne i lijepe poruke o nama samima. Papin posjet može, između ostalog, biti još jedan razlog i poticaj da, ovoga puta, pokažemo jedni drugima kako nema nijednog razloga da svi zajedno ne uložimo više truda i energije kako bismo svoj svakodnevni zajednički život na ovim prostorima učinili ljepšim i ugodnijim za svakog pojedinca uz puno poštovanje svih prava koja mu pripadaju. BHRT je spremna i opredijeljena dati svoj puni i bezrezervni doprinos izgradnji jedne takve Bosne i Hercegovine.

Papine poruke nositeljima vlasti

Predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine Marinko Čavara

Uzoriti gospodine kardinale, poštovani predsjedniče, uvažene dame i gospodo, sve vas srdačno pozdravljam po redu i časti koja vam pripada.

Dolazak Svetoga Oca uz poruku „Mir vama“ imao je veliko značenje za sve u Bosni i Hercegovini, a posebno za vjernike.

Dok obilježavamo obljetnicu pohoda **pape Franje** Sarajevu, prisjećamo se poruka koje nam je on uputio.

Riječi koje odjekuju

Temeljna poruka „Mir vama“ odjekuje u nama i nakon godinu dana od njegova posje-

ta, nastojeći potisnuti sav nemir suvremena čovjeka i svijeta.

Uvijek je pitanje: koliko u nama ostavlja traga molitva?, koliko nas obuzme? i koliko je dugo živimo?, isto tako je i s porukama koje primamo.

Zato je dobro stalno ih se prisjećati, ponovno ih primiti kroz naše ljudske akceptore u svjetlu osobnih spoznaja i nastojati shvatiti u pravom smislu pošiljatelja.

Moderni je čovjek pun nemira, otuđuje se od vjere, gubi nadu i obuzet je serviranim opasnostima sa svih strana i relativiziranja svih vrijednosti čovjeka.

Nemir u mnoge unosi osjećaj sve većih

materijalnih „potreba“ koje to u biti i nisu, a koje čovjeka uvlače u začarani krug želje, nemoci da ih ostvari i nezadovoljstva.

Mnogi zaborave da imaju dovoljno kako bi bili sretni. Nesvjesno su nesretni i nemirni zato što nemaju sve što im se nameće da im je potrebno.

Jednako je nepotrebno i vjerniku i nevjerniku samo iz različitih razloga.

Vjerniku je život po vremenu trajanja samo bljesak u životu vječnom i čemu onda potreba za materijalnim, bilo čim iznad osnovne potrebe normalna života, jer nema prijenosa ničeg osim duše.

Za nevjernika iza smrti nema ništa i s njom prestaje sve i nema potrebe da ima više materijalnog nego što mu treba za života.

Nemir unose i opasnosti od mržnje drugih, različitih.

Obraćajući nam se u Predsjedništvu BiH, papa Franjo je, između ostalog, rekao:

„Svi bismo trebali prepoznati naše temeljne ljudske vrijednosti, kako bismo se uspješno suprotstavili divljaštvu onih koji bi od svake različitosti htjeli stvoriti priliku za nasiljem. U ime se ovih vrijednosti može i mora surađivati, graditi i razgovarati, opraštati i s njima rasti. One tako dopuštaju suzvučju različitih glasova da se oblikuju u plemenit i skladan himan, nasuprot fanatičnu kriku mržnje.“

„Političari su pozvani na plemenitu zadaću biti prvi koji će služiti svojim zajednicama radeći prvenstveno na očuvanju temeljnih ljudskih prava, među kojima istaknuto mjesto ima ono o vjerskoj slobodi.“

Lice svog naroda

Na taj će se način konkretnim zalaganjem moći izgraditi mirotvornije i pravednije društvo u kojem bi se uz pomoć svakog člana rješavali mnogobrojni problemi iz svakodnevnog života naroda.

Da bi se ovo ispunilo, prijeko je potrebna stvarna jednakost svih građana pred zakonom, posebno u njegovoj provedbi, bez obzira na njihovu etničku, vjersku ili geografsku pripadnost: tako će se svi, bez razlike, u potpunosti osjećati dionicima javnog života i, uživajući ista prava, moći će aktivno dati svoj poseban doprinos općem dobru.“

„Potrebno nam je razgovor, otkrivanje bo-

gatstva svakog od nas, vrjednovanje onoga što nas ujedinjuje te doživljavanje razlika kao mogućnost rasta, pritom poštujući svakog pojedinca. Prijeko je potreban strpljiv dijalog, pun povjerenja, tako da pojedinci, obitelji i zajednice mogu prenositi vrijednosti vlastite kulture i prihvaćati sve ono dobro u tuđim iskustvima.

Na ovaj bi način mogle zacijeliti čak i velike rane nedavne prošlosti, a na budućnost bi se gledalo s nadom, te bismo se, slobodni od svakog straha i mržnje, suočavali sa svakodnevnim problemima s kojima je svaka zajednica pozvana suočiti se.“

Svaka od tih poruka je i snažan poticaj nama, nositeljima vlasti, koji svojim radom izravno, dijelom, utječemo na pojedinca i državu.

U jednoj od svojih poruka političarima papa Franjo je istaknuo: „Vi ste lice svog naroda, njihovi predstavnici. Vi ste pozvani da branite i čuvate dignitet svojih sugrađana u neumornoj potrazi za općim dobrom, a to je glavni cilj svih politika. U Europi i Americi političari su uzeli sebi za pravo da kod svojih ljudi stvaraju atmosferu ovisnosti. A zašto? Za svoje sebične ciljeve jer žele povećati svoju osobnu moć. Molim Gospodina da nam podari više političara kojima istinski smeta stanje u društvu i među ljudima, te život siromašnih. Molim sve one koji imaju političku odgovornost da ne zaborave dvije stvari: ljudsko dostojanstvo i opće dobro.“

Pravedno društvo

Ove bi poruke trebale biti misao vodilja svima nama da opće dobro i poštivanje ljudskih prava stavimo ispred svih drugih interesa.

Naša je obveza štititi temeljna ljudska prava, ali isto tako imamo obvezu čuvati prava svog naroda i vlastitu tradiciju.

Opće dobro za koje se zalažemo svojim svakodnevnim djelovanjem podrazumijeva pravedno društvo ravnopravnih konstitutivnih naroda i zaštitu ljudskih prava za svakog čovjeka u ovoj zemlji.

Baveći se ovom „najvažnijom građanskom aktivnošću“, kako je papa Franjo nazvao politiku, susrećem se s izazovima čije posljedice imaju utjecaj na živote ljudi bez obzira žive li u Sarajevu ili najudaljenijem mjestu u BiH.

Mi koji se bavimo političkim i javnim poslom trebamo koristiti svjetlo poruka Svetog Oca u svakodnevnim odlukama.

Zadaća nositelja vlasti

Rješenje ovog izazova možemo potražiti u povezivanju politike i duhovnosti. Papa Franjo je u svom pozdravnom govoru po dolasku u Sarajevo rekao da „Sarajevo, baš kao i Bosna i Hercegovina, ima posebno značenje za Europu i čitav svijet“ i upravo to je zadaća koju smo mi, nositelji vlasti, preuzeli na sebe. Voditi BiH ka modernom demokratskom društvu Europske unije i postati, ne samo zemlja

koja ima posebno značenje za ovo društvo, već je njegov sastavni i ravnopravan dio.

Papine poruke upućene nama, nositeljima vlasti, svojevrsan su poticaj jer, kako je sam Sveti Otac rekao, „da bi se ljude vodilo kroz procese pomirenja, potrebna je, prije svega, hrabrost, a u donošenju odluka biti nadahnuti milosrđem“.

Želim da ovo kratko podsjećanje na poruke pape Franje bude poticaj da ih više živimo i primjenjujemo u radosti života.

Aktualizacija govora pape Franje na ekumenskom i međureligijskom susretu

Dr. fra Mile Babić, profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu

Iz govora pape Franje održanoga na ekumenskom i međureligijskom susretu u Sarajevu 2015. izdvajam četiri temeljne poruke koje nas vraćaju izvornoj i mjerodavnoj formi kršćanskoga života, a to je *vita apostolica et evangelica*.

Razlike su veliko bogatstvo

Prva poruka glasi: razlike su veliko bogatstvo. Papa Franjo ističe da se u Bosni i Hercegovini, osobito u Sarajevu, susreću različiti narodi, kulture i religije, i ta je različitost veliko bogatstvo koje omogućuje društveni, kulturni i duhovni razvoj ove zemlje. To je jedna strana medalje. Kad se te razlike pretvore u suprotnosti koje se međusobno isključuju, kad se one pretvore u uzajamne isključivosti, onda one vode u krvave ratove. Jednostavno rečeno, život se umnaža u razlikama. Što je više razlika, više je života. I samo su različiti sposobni za istinsko jedinstvo, to jest za jedinstvo koje ne poništava razlike, nego ih afirmira.

Svi su ljudi braća

Druga poruka glasi: svi su ljudi braća. Susret s predstavnicima vjerskih zajednica za papu Franju „znak je zajedničke želje za bratskim zajedništvom i mirom“. Papa ističe „bratstvo“ – zajednicu braće. Bratstvo ili univerzalna solidarnost treće je načelo demokracije koje je dan-

as u cijelom demokratskom i nedemokratskom svijetu potisnuto. Zato imamo velik jaz između male grupe bogatih i goleme većine siromašnih, kod nas i u cijelome svijetu. O tome papa Franjo govori u svojoj apostolskoj pobudnici *Evangelii gaudium* u i svojoj enciklici *Hvaljen budi*. Zapravo je riječ o okrutnosti prema ljudima, osobito prema siromašnima, i prema prirodi. Te su dvije okrutnosti povezane jer su povezane socijalna i ekološka predvidiva katastrofa. Vladavina nad prirodom u modernom dobu vodila je vladavini nad ljudima. Te dvije vladavine vode cijelo čovječanstvo u katastrofu. Ne smije nitko ni nad kime vladati.

Nužnost dijaloga

Treća poruka glasi: međureligijski dijalog je nužan uvjet za mir i zato je dijalog obveza svih vjernika. Prema tome, tko je protiv dijaloga, on je protiv mira. Želio bih malo pojasniti dubinu te misli. Povijest naše civilizacije dosad je bila monološka, točnije rečeno monadsko-monološka. Do danas je, naime, dominantna ova monadsko-monološka paradigma. Sve do novoga vijeka u Europi je vladalo načelo supstancije, a supstancija je samoj sebi dostatna. Njoj nije potreban odnos prema drugome. Naime, taj odnos prema drugome zapravo je sporedan, sekundaran, nebitan. Vrhunac mišljenja supstancije jest supstancija kao monada

koja je zatvorena, nema ni vrata ni prozora. U novome vijeku umjesto načela supstancije vlada načelo subjekta. Supstancija ima samostalan bitak (na latinskome *esse*), a subjekt ima samostalno djelovanje (na latinskome *agere*). Kod supstancije primat ima bitak, a kod subjekta djelovanje. Ali to slobodno djelovanje shvaćeno je kao negacija drugoga. Zato je 20. stoljeće vrhunac nasilja na zemlji. U tom smo stoljeću imali dvije najopasnije ideologije: nacionalizam u liku fašizma i nacizma, i komunizam u liku staljinizma. Obje su pobile milijune ljudi. U tom smo stoljeću imali dva svjetska rata, rat u BiH, te koncentracijske logore (Holokaust i Gulag). Današnji nasljednici tih dviju najopasnijih ideologija šire isključivost jer vide samo žrtve tuđe ideologije, a ne i žrtve vlastite ideologije. Ne samo to, u novom vijeku imamo uzajamnu isključivost između vjere i uma, religije i znanosti. To je nesreća za našu europsku kulturu, kako to ističe veliki kanadski i svjetski priznati filozof **Charles Taylor**. Vjera koja nije sposobna priznati svoje vlastite grijehe i koja ne poznaje svoje granice nije vjera. Tako i um koji nije kritičan prema sebi i koji ne poznaje svoje granice nije um. Dijalog je pretpostavka mira jer u dijalogu učimo jedni od drugih i izražavamo uzajamno poštovanje i ljubav. Abrahamske religije zastupaju paradigmu dijaloga, i to je njihova bit. Zastupaju stav da mi ljubav Drugoga (pisano velikim i malim slovom) omogućuje da postanem Ja i da postanem individuum, ljudska osoba. Život ne mogu zaslužiti, kao ni ljubav. Ono što me čini čovjekom mogu dobiti kao dar od dobrih ljudi i od dobroga Boga. Dijalog prethodi monologu. Otkako smo dijalog, to jest razgovor, možemo čuti jedni druge, kako pjeva veliki njemački pjesnik **Hölderlin**.

Zajednička vjera u jednoga Boga

Četvrta poruka glasi: abrahamskim je religijama zajednička vjera u jednoga Boga, **Abra-**

ham kao otac vjere i moral. U molitvi na kraju svoga govora papa Franjo ističe ono što je abrahamskim religijama zajedničko: vjera u jednoga Boga koji je Stvoritelj svega, Gospodar povijesti i Sudac, koji je milostiv i dobar i koji je Bog Abrahama, Izaka i Jakova. Zatim Papa ističe da je Abraham otac vjere u jednoga Boga i za židove, i za kršćane, i za muslimane. Abraham je srušio idole, lažna božanstva koja su ljude pozivala na uzajamnu mržnju i na ubijanje. U kušnji smo danas svi da izdamo abrahamsku vjeru u jednoga Boga, jer stalno proizvodimo nove idole tako što obožavamo svoju naciju, ili religiju, ili novac. Samo je Bog apsolutan. **J. Habermas**, koji je nekoć odbacivao religiju kao besmislenu stvar, tvrdi u svojoj najnovijoj knjizi da je samo Bog apsolutan i da je zato apsolutna razlika između Boga i čovjeka temelj čovjekove slobode. Tko tu apsolutnu razliku između Boga i čovjeka negira, svodi vjeru na znanje ili znanje na vjeru te tako proizvodi nasilje. Bog je obdario čovjeka slobodom i taj dar slobode obvezuje čovjeka na slobodno djelovanje.

Neposrednost i jednostavnost

Iz navedenoga zaključujem da su neposrednost, jednostavnost i dubina riječi pape Franje neodoljive. Njemački novinar **Andreas Englisch**, koji vrlo dobro poznaje prilike u Crkvi, Vatikanu i u svijetu, objavio je prošle godine fascinantnu knjigu o papi Franji pod slovom *Franziskus Zeichen der Hoffnung. Vom Erbe Benedikts XVI. zur Revolution in Vatikan* (*Franjo kao znak nade. Od nasljednika Benedikta XVI. do revolucije u Vatikanu*). U toj knjizi on pokazuje da papa Franjo želi obnoviti Crkvu tako što se vraća izvornoj formi kršćanskoga života, a to je *vita apostolica et evangelica*.

Papine poruke mladima

Dr. vlč. Šimo Maršić, ravnatelj Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih Ivan Pavao II.

Na samom kraju svog pohoda Sarajevu Sveti je Otac posjetio i Nadbiskupijski centar za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* gdje je upriličen prvi i povijesni susret Pape s mladima u Bosni i Hercegovini.

Prvi i povijesni susret

Mladi ljudi iz cijele BiH mjesecima su se pripremali za ovaj povijesni i za njih jako značajan i radostan događaj, kako bi se susreli s njim u što radosnijem duhu. Za ovaj susret prijavilo se 4 500 mladih iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Slovenije i Austrije (od ovoga broja je iz Vrhbosanske nadbiskupije 1 350, iz Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske 850, te iz Banjalučke biskupije oko 200 mladih). Poseban doprinos pohodu Svetog Oca Bosni i Hercegovini pružilo je i 800 mladih volontera iz svih četiriju naših biskupija, kojima i ovoga puta zahvaljujem na nesebičnu davanju za uspješan pohod pape Franje.

Mladi iz četiriju glazbenih sastava iz Sarajeva: bend *Emaus*, bend *Antonius*, *VIS Emanuel* i *VIS Jukić* napisali su i uglazbili himnu mladih *Stopama mira* kojom su Papu dočekali na povijesnom susretu.

Molitveno bdijenje

U petak 5. 6. 2015. organizirano je molitveno bdijenje mladih na kojem se okupilo oko 2 000 mladih u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Stupu kako bi molili za što uspješniji pastoralni pohod pape Franje. Pjesmom, plesom, molitvom, uz svijeće, te klanjanjem pred Presvetim oltarskim sakramentom, mladi su u svijet poslali poruku mira i dobrodošlice Svetom Ocu.

Poruke za danas i sutra

Papine poruke mladima se mogu iščitati iz njegovih gesti, zatim spontanijih odgovora na pitanja mladih, te na kraju iz pripremljena govora za mlade. Sada nakon godinu dana izdvojio bih nekoliko poruka koje kao odgovoran u radu s mladima zajedno s djelatnicima Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih *Iv-*

an Pavao II. nastojim svakodnevno živjeti u povjerenosti mi službi.

1. Biti blizu mladima

Nakon što je doživio radost mladih, Papa je odmah rekao da ne želi čitati pripremljeni govor, nego da želi s njima razgovarati i na taj način pokazati da se zanima za njih i njihova pitanja. Želi im govoriti iz srca. Zatim je krenuo prema mladima s posebnim potrebama i uzeo potrebno vrijeme da svakoga od njih pojedinačno pozdravi. Isto je tako blagoslovio djecu na ulazu u dvoranu i bebe koje su bile sa svojim roditeljima na terasi centra. Na kraju susreta se zanimao je li dobro odgovorio mladima i dovoljno im pokazao svoju blizinu.

2. Odgovornost za vlastite izbore

Papa Franjo je na pitanje mladih o digitalnim medijima koji sve više zaokupljaju mlade ljude jasno odgovora da biraju stvari koje im čine dobro i da su oni za to odgovorni. Mi smo odgovorni za svoje izbore!

3. Povjerenje u mlade

Papa u mladima vidi nadu boljega sutra. Vidi želju za entuzijazmom, vidi želju da koračaju zajedno, da u drugima ne vide neprijatelja, nego sebe. Ohrabruje ih na tom putu i potiče ih da sve „više budu svjesni da su sinovi i kćeri ove zemlje koja ih je rodila i koja traži da bude voljena.“ Vi ste „zajedno s Kristom, snaga Crkve i društva.“ „Ako dopustite“ nastavlja Papa „da vas On dotakne, ako se prepustite razgovoru s Njime u molitvi, čitanju i meditaciji evanđelja, postat ćete prorocima i svjedocima nade!“

4. Graditi mostove

Papa jasno poziva mlade da grade mostove jedni između drugih u iskrenosti „između onoga što misle, onoga što osjećaju i onoga što čine“. „Ne bježite od stvarnosti! Budite otvoreni Kristu i braći.“

Naša velika obveza

Zasigurno ćemo i dalje iščitavati Papine poruke i iz njih uzimati ono što će nam biti

smjernice u našem radu s mladima, no sada želim još reći da je susret pape Franje i mladih u Centru za mlade Božji blagoslov, ali u isto vrijeme i odgovornost i obveza nastaviti dalje pastoral mladih na dobrobit mladih i slavu Božju. Blagoslov što je Centar za mlade bio domaćin susreta Pape s mladima, što smo mogli izbliza osjetiti njegovu Očinsku brigu i zauzetost za svakoga pojedinog od nas. Blagoslov za naš svakodnevni rad s mladima. Blagoslov za svaki i mali korak koji smo poduzeli u iskrenoj vjeri da ćemo mladima naše nadbiskupije i svima ostalima koji dolaze u susret s Nadbiskupijskim centrom za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* pomoći biti blizu jedni drugima i biti blizu Bogu, razvijati svoje sposobnosti i talente i biti bolja budućnost ove zemlje. Želimo susret s Papom donijeti u središte brige Katoličke Crkve za mlade u Vrhbosanskoj na-

dbiskupiji i cijeloj BiH. Zato je u isto vrijeme susret pape Franje s mladima za nas i velika obveza. U prvom redu obveza nastaviti skrbiti za mlade kroz različite aktivnosti i programe koje im svake godine nudimo. Obveza i promisliti Papine riječi zajedno s mladima i razabrati koji su prioriteti našeg djelovanja danas. Papa je mlade pozvao da očuvaju nadu i otvorenost životu. Poručio im je da budu sve više svjesni da su sinovi i kćeri ove zemlje koja ih je rodila i koja traži da bude voljena, kako bi joj pomogli u obnovi duhovnog i materijalnog rasta. Ostavio im je u zadatak da se suoče s izazovima ovog vremena, kada se pojavljuje kriza moralnih vrijednosti i gubitak smisla života. Papa je mladima poručio da grade mostove, a ne zidove!

